

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

KAIP REIKIA ŽIURĖTI Į LENKŲ BRUŽDĖJIMĄ.

Didžioji Balkanų karė sujudino visą Europą, jeigu nesakysim, kad subruzdų net viso pasaulio viešpatystės. Pačiuose Balkanuose įvairios tautelės sukilo į kovą. Josios nori ne juokais permąnyti Europos tautų žemlapį. Ir tasai noras gimė su viena diena. Jisai išaugo per dešimtį metų. Visos mažosios ir didesnės tautos ant Balkanų pusiausio jau ne nuo vieno desėtko metų bruzda priešais musulmanų jungą. Musulmanai, būdami mahometoniško tikėjimo ir degdami fanatiška neapykanta priešais krikščionis, jau ilgas amžius juosius persekioja. Metai į metus mės užgirstame pasibaisėtinus žmonių išskerdimus, ypač Albanijoje ir Macedonijoje. Tai turkai galabija „giaurus“ (krikščionis). Liejamas kraujas, deginami kaimai, gėdinamos moteris ir mergaitės, skerdžiami senukai ir kūdikiai — vis tai skurdum balsu atsiliepdavo Europos spaudoje. Būdavo garsiais žodžiais šaukiama ant turkų iš europėjinų šalių kanceliarijų. Būdavo karštai laikraščiuose rašoma užuojautos bulgarams, serbams, macedoniečiams ir albaniečiams. Bet iš to viso nebuvo skriaudžiamosioms Balkanų tautelėms nei šilta nei šalta. Pagaliaus jos nustojo betikėje Europos valstijų prietelystei, o pasiėmė sava ranka veikti. Iš to ir pakilo pastaroji Balkanų karė, kuri priverė seniaus galingą Ottomaniją (Turkiją) nusilenkti prieš susijungusius bulgarus, serbus, graikus ir juodkalniečius. Šiandien jau eina derbybos ir regis kad turkų galybė tapo sunaikinta ant daugelio metų, o gal ir ant visados.

Tokiam Balkanų tautelių sukilimui prisizūrėjo lenkai ir sudūmojo savo dūmą: ir pas lenkus prasidėjo smarkus bruzdėjimas. Jie jie tikisi, kad delei suiručių ant Balkanų pusiausio, gali iškilti karė tarpe Rusijos ir Austrijos. Šitos dvi valstijos daugiausiai turi užgriebę intekmės ant Balkanų pusiausio. Na, o dabar šitoji karė permainė visą Balkanų situaciją, o sykiu sumaišo ir planus Rusijos su Austrija, — jos abidvi gali netekti daugelio žemės išstumti!..). Toliaus ir ant galo, mūsų dabartinėje politiškos istorijos eisenoje taip jau susidėjo, kad mums mažai bėra išrokavimo skirtis nuo Rusijos, — jeigu da net ir revoliucija būtų laimėta: mės dabar turime prasidejusią savistovę kultūrą, kurios visi slavai abelnai nemėgsta: ar tai rusai ar tai lenkai; mums ir po Austrija nuo lenkų nebūtų šilčiau, kaip ir dabar po Rusija, kad net Vilniaus gubernijoje mūsų „bracia polacy“ bažnyčiose muštynės kelia delei lietuviškos kalbos!

Per mažą čia vietos, kad galima būtų net pasikėsinti išvardinus tas visas skriaudas, kurias mūsų tauta turėjo kentėti delei lenkų nepastovaus ir akyžadaus pobūdžio; ir brolystėje gyvendami jie mums nei kiek nebuvo geresniais už rusus ir balkoje esant pirmutinį uždirbtą kašnį pasiima nuo „litvino“ smailus lenkas. Jeigu atsižvelgti ir ant mūsų politiškojo padėjimo, tai mums dabar kelias jau aiškiai išsidirba: mės pradeda mės įsigyventi sau atstovybės tiesas Rusijos Valstybės Dūmoje; mės pradeda dalyvauti tos daugmillioninės valstijos įstatymiškame gyvenime; mės pradeda patis namie tvirti savo kultūrą, kuri mums reikalauja kiek galint daugiau ramaus ir rimto darbo, iki mės pilietiška susiprasime. Dalyvaudami Rusijos Dūmoje ir visame šitos didelės šalies gyvenime mės turime viltį palengva išsidirbti savo demokratinę srovę ir praplauti savo politiškąjį gyvenimą, nuolatos reikalaujant sau autonomijos su seimu Vilniuje, kaip tą darė ir kaip to atsiekė airiai. Todel mums revoliucija dabar būtų labai nereikalinga ir nenaudinga, — ypač revoliucija su tokiais talkininkais, kaip lenkai, kurie nuo kovos lauko pirmutiniai pabėga namo ir susirenka savo talkininkų „pažitkus“...

Mums reiktų dabar nieko ir nemislyti apie tokią revoliuciją, kokią dabar stengiasi lenkai populiarizuoti. Jei lenkai į ją įsivels, tai lietuviai neturės už tą atsakyti. Toliaus ir ant galo, mūsų dabartinėje politiškos istorijos eisenoje taip jau susidėjo, kad mums mažai bėra išrokavimo skirtis nuo Rusijos, — jeigu da net ir revoliucija būtų laimėta: mės dabar turime prasidejusią savistovę kultūrą, kurios visi slavai abelnai nemėgsta: ar tai rusai ar tai lenkai; mums ir po Austrija nuo lenkų nebūtų šilčiau, kaip ir dabar po Rusija, kad net Vilniaus gubernijoje mūsų „bracia polacy“ bažnyčiose muštynės kelia delei lietuviškos kalbos!

trija šitokius lenkų sapnus auklėja, kaip gražiausį žolyną.

Į šitą judėjimą labai greitai atsiliėpė ir Amerikos lenkai; jie savo laikraščiuose rašo visai neپردengtos prasmės straipsnius ir agituoja „pasinaudoti valanda“. O tas reiškia: „reng kime sukilimą!“ Gymnasijų arba „sokolų“ klubai skubina mokina savo sąnarius kareiviško muštros; turtin-gesni patriotai žada tūkstantčius dolerių aukauti ir radosi jau kažin-koks „žinovas“, kuris paleido po amerikoniškus laikraščius juoką, būk lenkai neužlgo išsiųsiją iš Amerikos apie 1/2 milijono liuosnorių kareivių, kurie pastosiją į Austrijos armiją, kad sumušti Rusiją ir iššaukus Lenkijoje sukilimą, prisidėti prie Austrijos. Daugybė gana apšviestų lenkų amerikiečių, į šitą lenkų revoliuciją karštai tiki. Netiktai tiki, bet dar ir lietuvius prie jų prisidėti masina. Mums jau teko pastaruoju laiku susitikti su daugeliu iš Europos atvažiuojančių ir čionykščių lenkų inteligentų, kurie lietuvius vadina „zdraicomis“ (išdavikais), užtai, girdi, kad pas lietuvius dabar nesimatą jokio bruzdėjimo prie revoliucijos; jeigu dabar esą lenkai savo sukilime nelaimės, tai didelė judošytės dalis krisianti ant lietuvų, kad jie lenkams nepadedo išsiluosuoti iš-po Rusijos ir patis lietuviai nepaurorejo iš-po jos išsiluosuoti tokioje, girdi, pagabjoje valandoje.

Kaip reiktų į šitą lenkų bruzdėjimą žiūrėti, ir ką reiktų mums atsakyti į šituos gana sunkius mūsų politiškoje nerangumo užmetinėjimus? Mums rodos, kad dabar — tai yra šitame laike, — mės užvis toliausiai stovime nuo lenkų nuomonės. Visu-pirmu, mės labai gerai žinome lenkų nepastovumą ir kaip jie strimgalviais išlėkdami į ankstyvesnes revoliucijas mumis sykiu intraukė į baisias nelaimes ir net atlikdino mūsų šalį kultūroje (spaudos uždraudimas buvo veik tiesioginė pasekmė mūsų „lenkmečiavimo“ su lenkais, ir delto mės baisiai toli atsilikome kultūroje kaip nuo lenkų, taip ir nuo pusbrolių latvių, — ir čia mums lenkai nekiek nepadėjo baisaus istoriško vargo vargti, ir net dabar iš mūsų atsilikome save sustabdome, kad nesimaišyti į prigimties darbus. —

Spencer.

Peržvalga.

Ką mano veikti Amerikoje Mikas Petrauskas?

Girdėjome, kad greitai laiku mūsų gerbjamasis Mikas Petrauskas atidengsis kursas, kur bus duodamos lekcijos muzikos, kompozicijos, piano ir smuiko. Plačiau apie tai bus savo laike pranešta laikraštyje. Taipgi M. Petrauskas mano kiek paskiau atidengti rytinėse valstijose (greičiau Brooklyne, N. Y.) lietuvišką muzikos konservatoriją ir tą jo užnamą paremia daugelis Amerikoje gyvenančių lietuvių.

Kas link koncertų, tai Mikas Petrauskas mano koncertuoti po Amerikos lietuviškas kolonijas ir jau sužinota tikrai šios vietos: — Brooklyne — 28 gruodžio, Waterbury — 29 gruodžio šių metų. Kiti koncertai bus po Naujų Metų: Lawrence — sausio 4; Bostone — 5, Worcesterj — 11, New Britaine — 12, Hardford — 18, Bridgeporte — 19. Vasario mėn. 4 ar 5. bus Chicagoje; Chicagoje žada būt du koncertu — antras nusitrauks gavėnion.

Nuo „Birutės“ redakcijos.

Laikui bėgant, kaip jos skaitytojai mato, „Birutė“ padidėjo. Ačiu šiam dalykui įtalpa taip-pat pasidarė platesnė. Delei to kviečiame dabar visus gebjamuosius korespondentus ir taip rašančius į laikraščius talkon; kviečiame palai-kyti „Birutę“ visokiomis žiniomis bei korespondencijomis iš savo kampelių. Viskas bus atidžiai peržiūrima ir kiekvienas tinkas spaudai dalykas turės vietos mūsų skiltyje. Ypač reikalingos žinios apie mūsų tautinį judėjimą, mūsų draugijų, kuopų ir ratelių gyvenimą bei darbavimąsi. Už kiekvieną žinutę būsime nuoširdžiai dėkingi. Meldžiame talkon!

„Birutės“ adresas:

J. Vanagaitis, Wasser str. 7/8, Tilsit, Ostpr., Germany.

„Veikliausia“ organizacija mūsų tautos — taip garsina „Laisvė“ savo N95 Sąjungą ir kartu išreiškia neuzsiganėdinimą, kad Lietuva ir Vien. Liet. pranešė apie atvažiavimą P. Grigaičio, kuris galėtų siek-tiek sutvarkyti Sąjungos reikalus. „L.“ giria Sąjungą, kad ji suruošia šimtus paskaitų, prakalbų ir rodo kelią daugybei žmonių ir kad yra veikliausia organizacija lietuvių tautos.

Vienok, jei Sąjunga ir veiktu panašiai, tai dar tas nereikšcia, kad tas jos veikimas tur atnešti naudą lietuvių visuomenei, priešingai, tas jos „milžiniškas“ veikimas ar tik ne trukdo abelnai pirmyneigai; tankiai tie keliorodytojai patis negali išeiti iš aprūkusių klampynių. Mat stengias

Spencer. pūsties.

„Dūmai ir smarvė tankiai blogesni už gaisrą. „Laisvė“, apsarvavusi atsakančiais jai žodeliais — „chamiškumas pražydo“, „renegatiškoji skaistybė“, etc. stengias prirodyti, kad ji visai nekalta kas link Bagočiaus ir kitų negeistinių tamsių dalykų; „V. L.“ būk tik meškeriojanti atskirus „L.“ išsitarimus... Anot „L.“, jei kas geras padaryta, tai ji šaukia, kad tas jos nuopelnas, jei blogas ir nepagirtinas darbas, išeina eikštėn, tai „Laisvė“ šaukia — „nežinau: aš vien tik „gerus“ darbelius atlieku, aš teisinga... Tarytum, imk ir užmauk „L.“ baltučius nekaltybės marškinučius... Bet po visų paskutinio laiko tamsiu darbelių, kiekvienam aišku kuom yra dabar „L.“ ir ką veikia jos kompanija.

Lenkai apie lietuvius. Viena-me lenkų laikraštyje iš So. Omarkos, Nebr. — „Gwiazda Zachodu“ lenkai rašo apie ateitį Austrijos; jie sako, kad susitvėrus Balkanų Sav. Valstijoms, Austrija smarkiai puls, o joj gyvenantieji slovenai — arti 9 milijonų anksčiau ar vėliau galutinau susivienys ir duos pradžia Austrijos padalinimui. Štai kas ten tarp ko kito pasakya: „Vengrai, čechai, lenkai ir rusinai neturi jokio racionališko išrokavimo sugyventi su Austrija, ir kas gali pasakyti, ar mės (lenkai), kartu su lietuviais, neturime pradėti manyti apie sutvėrimą kitų laisvų Suvienytų Valstijų vidurinėje Europoje“.

Suvalkų gub. turtinga grybais. Anot lenkiškų laikraščių, Suvalkų gub. daugiausiai parduoda grybų del visos Lenkijos; daug jų išvežama taipgi į artimiausius Vokietijos miestus-miestelius. Grybai superkami didžiais saikais žymesnėse Suvalkų gub. turgavietėse, ypač Seinuose. Siemet iš priezasties didžio užderėjimo džiovintų grybų kaina puolė nuo 20 iki 30 kap. už svarą. Taip neseniai 120 pūdų išvežta Vokietijon.

Politikos savaite

BALKANŲ KARĖ. Paskiausios žinios iš karės lauko Balkanuose tvirtina, kad turkai nesutinka išpildyti reikalavimų didžiųjų Europos valstijų. Turkai pasiryžo toliau karianti su savo neprieteliais. Pas Čataldžą vis dar tęsiasi smarki kova; girdėtis baisūs tranksmai artilerijos; greit tur-būt liks paimtas ir Konstatinopolis, vis turkai vis-vien nesumuš savo priešus pas Čataldžą. Turkai praneša, kad ant Juodosios jūremis liko paskandinti du bulgarų tarpediniai laivai.

nopolis nes turkai vis-vien nesu tilenę.

Rusija ir Austrija smarkiai mobilizuoja, iš ko galima visko laukti; nes atsinešimai tarp jų dviejų eina vis blogyn. Austrija pašaukė tarnyston 6 korpusus rezervistų.

Lapkričio 28. serbai užėmė miestą Duracco Albanijoje, apie ką pranešė savo valdžiai serbų karvedis gen. Jankovitch.

Laikraščių žinios kas link Adrianopolio nu lapkričio 29. tvirtina, kad jo padėjimas visai blogas ir jis po dienos-kitos turės atiduoti į serbų rankas. Tvirtinama, kad Adrianopolį žuvo jau artų 80 tūkstančių turkų.

Budapesto laikraščiai praneša, kad Serbija mobilizuoja priešais Austriją ir stengias sudaryti naują armiją, kurią nori apginkluoti nuo turkų paimtais šautuvais. Austrijoj-gi apsiereikia didis dvasios pakėlimas. Vienoj visi tik ir kalba apie karę su Serbija. Daromos demonstracijos su tautiškomis dainomis.

Paskiausios žinios nuo Balkanų praneša, kad bulgarai ir turkai yra galutinai pasiryžę susitaikinti ir net pradėtos jau tarybos.

ANGLIJA. Londonas. Lapkričio paskutinėse dienose Anglijos ministerių kabinetas turėjo ilgą pasikalbėjimą apie abelną Europos padėjimą iš priežasties nesustaikinimo tarpe Serbijos ir Austrijos, kuri grumoją visos Europos ramumui. Svarbiausis klausimas laike augščiau minėto susirinkimo buvo, kaip atsakančiam apsaugoti interesus Anglijos, jei iškilų europinė karė.

Pirmasis admiralicijos lordas Winston Churchill, kaip jūrių ministeris, sekančiai užbaigė savo kalbą, apie dabartinį dalykų stovį: „Padėjimas mūsų labai sunkus ir reikalauja atsargaus svarstymo. Vienok yra viltis ant gerų pasekmių, nes Anglija ir Vokietija darbuojas kartu“.

Laikė to ministerių posėdžio užtikrinančiai buvo kalbėta, kad Austrija jokiu būdu nedaleis, idant Serbija įtrauktų karėn visą Europą, ir klausimą kas link Adriatikos portų išriš ji be įsikimo kitų Europos valstijų.

Kas link savo spēkų, tai Anglija skaito turinti užtekinai tvirtą laivyną, esanti prisirengusi kiekviename momente stoti karėn ir visad apginsianti savo valstijos interesus.

AUSTRIJA. Gautos iš Galicijos žinios praneša, kad ten eina skubus kariškas rengimosi. Visi vietiniai rezervistai liko pašaukti stoti į kareivių eiles; Krakuva pilna kareivių. Bosnijoje mobilizacija jau pasibaigė ir jos sostinė, Serajavon, traukia didžios kareivių minios.

Iš to viso matyti, kad karės šmėkla tarp didžiųjų valstijų eina vis artyn. Daug kalbama ir rašoma apie europinę baisią karę. Visą kaltybę išsaulkime karės dauguma meta ant Rusijos, kuri pirmoji pradėjo mobilizuotis.

RUSIJA. Nesusipratimai tarp Rusijos ir Chinijos. Paskutiniose dienose nemaža dalis Chinijos kareivių buvo pasiūsta į Mongoliją, kurią, kaip tvirtina, stengias paimti į savo globą Rusija. Priežastimi pasiuntiniui kareivių Mongolijon buvo ta, kad atvykę Pekiną žymūs Mongolijos veikėjai pasiuntiniais, pranešė Chinų valdžiai apie gresiantį Mongolijai pavojų. Šitie Mongolijos atstovai tvirtino, jog visai neteisingas platinas žinios apie Mongolijos nepriugulmybę, nors, užtiesa tarpe mongolų atsirado rusų šalininkai,

kurie prijaucia prijungimui savo krašto prie Rusijos, kuri su šitu tikslu pasiuntė dalį savo armijos, kad užėmus Mongoliją. Kareiviai visai jau prisiartinio prie Mongolijos sienos.

Ant šito pranešimo chinų prezidentas Juan-Si-Kai, pasitaręs su savo kabinetu ir su geresniais karvedžiais, išdavė paliepinimą, kad kogreičiausiai būtų pasiūsta Mongolijon atsakanti dalis chinų kareivių, kas ir liko tuoj išpildyta. Kas iš to viso išeis, reikia bent kiek palaukti, nes sunku sužinoti apie tarimos tarpe Rusijos ir Chinijos diplomatų ir koksai, istiesu, padėjimas ir dvasia, viešpatauja Mongolijoje. Vienok, neišrišus dar Balkanų klausimą, Rusijai labai būtų pavojinga susitaikinti su Chinija.

RUSIJA. Lapkričio 28. liko atidaryta IV. V. Dūma, kurios pirmininku dauguma balsų liko išrinktas M. Rodžianko — spalietis, buvęs pirmininku ir 3-ios Dūmos. Savo pasveikinimo kalboj užsiminė ir apie Balkanų karę, paduodamas sumanymą rinkti aukas būsiančiai karėi, o jei bus reikalas, tai ir pašaukti reikalingą tam skaitlių kareivių.

× **Pranašavimai apie 1913 m.** Gyvenanti Paryžiuje garsi pranašė, — de Thebes nesena pagarsino štai kokią pranašystę apie sekančius 1913 m. Jos pranašavimų su didžia nekantrybe laukia visokios rūšies žmonės, prie kurių skaitliaus priklauso net garbingi pasauliniai augšto proto vyrai, kaip generolas Boulanger ir Dumas.

Francijai ji išpranašavo didį politišką nuostolį iš priežasties Luksenburgo karalenės vestuvių, gaisrą Paryžiaus teatro ir kelionę Francijos kareivių ant valstijos rubežių.

Toliau — Vokietijos imperatoriaus apsilankys Paryžiuje, bet ne kaip valdovas. Popiežiui pranašauja ji mirtį, sumišimą Italijoje, o gal ir naują karalių. Inpedinis Anglijos trono užims valdžią.

× **Baisus trukšmas teatre.** Bilbao, Ispanija. Krutomųjų paveikslų teatre, kursai buvo kimšte prikimštas žmonėmis, laike paveikslų rodymo užsidedę filma. Persigandęs operatorius smarkiai suriko: „Dega“ ir tas sukėlė neapsakomą trukšmą ir suirutę. Visi, metę savo vietas, bėgo prie išėjimo durių; stipresnieji stumdė moteris ir vaikus, ir tokiu būdu daug liko paversta tam grindų ir sumindžiota. Tame sumišime žuvo negyvais 60 ypatų, iš jų 50 vaikų, sužeista liko 50 ypatų. Ugny operatorius užgesino rankomis, ir jei anas nebūtų surikęs, nieko tokio nebūtų ištike.

× **Mažrusiai Austrijos Lvov'e.** Vienoj miesto salėj nesena mažrusiai padarė susirinkimą, kad išreiškus protestą Rusijai už spaudimą ir persekiojimą mažrusių Kieve. Pasibaigus susirinkimui apie 200 augštųjų mokyklų mokinii stengėsi dasiganti prie Liaudies Namų, o paskiau prie Rusijos konsulio, bet liko sustabdyti vietinės policijos. Ilgai didžia demonstrantų minia vaikščiojo miesto gatvėms giedodami laisvės himną; buvo keli suuusirėmimai su policija, bet niekas neareštutas.

× **Delei Mongolijos.** Pekine ir abelnai Chinijoje daug-daug kal-

bama tarpe Rusijos ir Mongolijos ir atsiskirimą paskutiniosios nuo nuo Chinijos. Laikraščiai išreiškia valdžiai papeikimą už tokį apsilėidimą; jie pilni atsišaukimų į liaudį, kviečiantį daryti liuosnorių kareivių ir kariauti su mongolais ir reikalauti nuo valdžios tvirtai pasipriešinti Rusijai kaslink Mongolijos klausimo, nors del šito reiktų stoti karėn su Rusija. Chinai sako: nusilenkimas prieš Rusiją paskatins ir kitas valstijas prie panašių žingsnių, o tada jau daeis iki Chinijos padalinimo. Tautiškas seimas plačiai užklausė valdžios apie tai, kaip ji mano išrišti Rusijos-Mongolijos klausimą. Chinų valdžia, kaip tvirtina rusų diplomatai, išreiškė protestą Rusijos pasiuntiniui Pekine, už pripažinimą Rusija Mongolijai autonomijos ir už sutartį su ja.

× **Socialistas — karės priešais.** Šveicarija, Basel. Paskutinėse lapkričio diense socialistai čia sumanė įvykinti nepaprastą kongresą, kur bus svarstoma, kaip prašalinti tą karę, kuri gali iškilti tarp Europos viešpatysčių besidalinant Europinė Turkija.

Laukiamoji kongreso rezoliucija — apskelbti visuotiną streiką, jeigu kuri nors viešpatystė pradėtų karę.

× **Gilios senovės liekanos.** Paryžius. 10 lapkr. nekuris Count Begouen atrado viename urve, Montesquieu paviete, Ariège dvi labai senas figuras — moterišką 26 colių ir vyrišką — 30 colių ilgumo. Manoma, kad šiodvi figūros buvo primuštos prie sienos urvo, kuris laikui bėgant sugriuvo ir užkavojo ligšiol tas dvi figuras. Atrasta taipgi daug pėdakų meškų ir žmonių ir daug kitų daiktų. Šitos figūros bus dvi iš seniausių tarp atrastų priešistoriškų liekanų, kurios pagal akademijos nuomonę gali turėti apie dvidešimt tūkstančių metų.

!!! **Peterburgas.** Mirė garsusis mitropolytas Antonijus, kuris ilgą laiką buvo numylėtiniu Rusijos caro motinos ir sulyg jos noro liko pirmuoju rusų mitropolytu.

!!! **Varšava.** Išrinktasis svetimaučiais, o ypač žydais atstovu 4-jon V. Dūmon socialistas Jagello gavo daug grasinančių laišku, verčiančių jį atsakyti nuog atstovavimo. Viename laiške net grasinama jį mirtim už sumindžiojimą tautiška-lenkiškų tiesų.

!!! **Maskva.** Kuopa techniškos mokyklos studentų pasiuntė karaliui Ferdinandui ir visai Bulgarijos liaudžiai sekančią telegramą: „Mūsų dienų Olegui (Rusijos garsus kunigaikštis, užėmęs Konstantinopolį gale 9 šimtmečio) ir Bulgarijos liaudžiai suinčiame pasveikinimą ir gerus velijimus primušti naują skydą ant Cargrado (Konstatinopolio) vartų“. Ant šito telegramo prisius-tas sekantis atsakymas: „Padėkavoju jums ir jūsų draugams už pasveikinimą ir gerus velijimus. Ferdinandas“.

!!! **Kievas.** Čion iš Ekaterinos-lavo lapkr. 13. priplaukė laivas. Iš priežasties tirštos miglos garlavio kapitonas sumanė perbūti per naktį ant upės po tiltu. Jokios sargybos nebuvo pastatyta. Nakties laiku valtėlį privažiavo būrys vagių, kurie, apvogę visus keliauninkus ir išgriebę keletą tūkstančių iš garlavio kasos, nežinomai kur pasislėpė. Kelia-vusieji padarė reikalavimą gar-

laviių kompanijai atlyginti jiems už išvogtus daiktus.

!!! **Kievas.** Mieste prasidedo tikra epidemija saužudysčių. Ant vieno bulvaro nusinuodijo dvi su augusios inteligentiškos merginos, ant kapinių taip-gi viena.

!!! **16 porų.** Priešais inėjimo durių vieno iš centralinių Odessos miesto teatrų nerviška vaikščiojo vidutiniško amžiaus ponas. Tą patėmijęs šitos įstaigos šveicaras mandagiai jo užklausė: kame dalykas. Nepažįstamas paaiškino, kad jis su revolveriu rankose laukia prasižengusios ir neišistikimos savo pačios, kuri teatre su savo meiluziu apžiūri paveikslus. Šveicaras, bijodamas kokios-nors nematinos istorijos, pranešė apie tai vyresniai tvarkdariui. Jis, pasinaudojęs kilusia tūn tamsa, pranešė publikai apie pavojų ir mekle... jei randasi tokia pora salėje kad tuoj apleistu teatrą per „juodosias“ duris. Ir kas-gi atsitiko — iš salės per „juodosias“ duris išėjo 16 porų. Pikantiškas vienok atsitikimas.

!!! **Teisia 298 prasikaltėlius.** Šiomis dienomis prasidedo teismas 298 žmonių, kuriuos kaltina sudaryme organizacijos suteikimui neteisotų liūdijimų ant dentistų laipsnio. Ant apkaltinamųjų suolo sėdėjo nemaža minia kalininkų. Tarpe jų matėsi Smolensko pavieto gyventojas Rudkovskis, 77 metų senukas, gyd. Kovrinas, Lepichinas ir daug kitų kaip profesijų, taip ir šiaip žmonių. Pradžia bylos siekia 1908 m. Už liūdijimus buvo imama nuo 50 iki 100 rublių. Visi apkaltintieji ant laisvės. Iš apkaltintųjų pusės stovi 5 liūdytojai, du ekspertai; prasikaltėliai išstatė 200 liūdytojų. Apgynėjais yra garsiausi Rusijos advokatai: Grunzberg, Karabševski, Kaklakov, Teslenko, Goldštein, Lednicki ir daug kitų. Ant teismo neatvyko 19 kaltin. Vienas jų Pozdniakov, uždėjęs 5.000 r. kaucijos, visai dingio, vienas pamišo, du mirė, kiti apsisarginę tyčia nėjo. Indomi vienok byla.

Atsiminė. Šiomis dienomis teismo rūmai Panevėžy teisė Ignatą Lazauską ir Mikolą Venclavą už 1905 metų revoliuciją. Pagal kaltinamojo akto buvo taip: 1905 m. gruodžio 9 d. studentas Ernestas Galvanauckas, sušaukęs Medeikių valsčiaus sveigą, aiškino, kad Lietuva reikia atskirti nuo Rusijos, padaryti iš jos respubliką su Seimu Vilniuje. Paskui Galvanauckas raginęs valstiečius nemokėti mokesčių ir nedžius pašalino buvusią tuomet valnąją valdžią pataręs prašalinti, jos vieton gi išrinkti naują. Su-eiga išklausi Galvanaucko žodžius pašalino buvusią tuomet valstiečiaus vyresnybę, o jos vieton išrinko viršaičiu Mikolą Venclavą ir raštinku Igną Lazauską, kuris ir sustatęs tam tikrą nutarimą. Paskui Venclavas su Lazausku turėjo apvažiuoti visą Panevėžio pav., visur ragindami įvesti tą pačią tyarką.

Teismas abu nuteisė vienam mėnesiui kalėjimo už netiesotą buvimą valsčiaus viršaičiu ir raštinku.

ROKIŠKIS, Zarasų pav. Išnaudotojai. Visiems, turbūt, žinoma, kas tai yra vienuoliai ir jų buvėnės-vienuolynai. Tai žmonės tingi darbo dirbti sau duonos pelnyti, o žiūrintieji visame-kame iš kito nagų.

Lietuvoje vienuolynų visai ma-

žai — rodos tik 2. Daugiau jų Lenkijoje. Lenkams jie, matyt, virto sunkumu, nes vienuolynų pasiuntiniai pradeda lankyties ir po Lietuvą.

Štai nesena toksai vienuolio pasiuntinys buvo atvykęs Rokiškis (iš Varšavos). Jisai, vedžiojant vietiniam žmogui, emė siūlyti visokius šventųjų paveikslus, kuriuos atsiųsų už 6 savaitių. Tik dabar reikia užsisakyti. Kaina kiekvieno — 3r 60k. 70 k. reikią duoti užsisakant, likusieji-gi 2r. 90k. — apturėjus paveikslą. Užsisakiusieji paveikslą gausią dar priedo maldakningę arba rožančių iš Jeruzolimo — kas ko geidžia. Bet dar ne viskas. Už užsisakiusius kiekvieną subatą ir lapkričio 6 d. kiekvienais metais busią laikomos per amžių amžius mišios. Piningai, gautieji už paveikslus, eisią pataisymui vienuolyno Varšuvoje. Išduoda ir kvindangelis užsisakė.

Matydami tokias „malones“

BARTININKAI, Vilka. pav. Rasių dvaro darbininkai gavę pabaigtuvėms — iš darininko-zydo 25 rub. pragerti; nutarė už tuos piningus užsisakyti laikraštį ir duoti ant mišių (nes taip duoda kiekvienas nuo galvos), o likusius piningus duoti kuriam iš jų nelaimėi atsitikus.

Tas. **GINTELISKIAI,** Telsių pav. Spalių 14 d. sudegė vieno ūkininko jauja su javais, kito gyvenamąjį troba ir kutės (sudegė karvė). Gaisras kilo iš vaikino neatsargumo, kuris papešą įsikan-dęs vaikščiojo apie šiaudus.

Peleda. **PAPILĖ,** Šiaulių pav. **Kaip girtuoklystė nelaimingu padaro.** Žiliu kaime kūlė pas vieną ūkininką su garine mašina. Darbininkams nepasigailėjo alaus ir degtinės. Prigeėrė emė su šakėmis badyties, nušaužė katilo kraną ir kitų niekų pridarė. Šėlo kol vienas nekikišo mašinon kojos lygi kelio. Papilio parapija turės vienu ubagu daugiau.

A. G. **ŠVĖKŠNIUOSE,** Res. pav. Vienas lietuvis emęs dirbti cementinius šulinius. Cemento trubos (1 arš. diametre) statomi į tam tyčia iškastą duobę. Šuliny 3 sieksnių gilumo atseinas 50 rub.

YLAKIAI, Telsių pav. **Atsargiai su ugnimi.** Jau nekartą laikraščiuose buvo rašoma, jog nereikia palikti vaikų vienu pačių be tam tikros priežiūros. Ylakiuose spalį 14 d. sudegė mergaitė sek-mų metų (Gailiaus). Tėvas Amerikoje, motina bažnyčioje. O mergaitė, palikusi viena su savo broliuku, kokių 9 metų; vaikai gavę degtukų, braižė kol jiems nusi-bodo. Mergaitė bebraižydama užsidedę suvo drabužius. Motina pagrijusi iš bažnyčios radus negyvą dukrelę, parkritusi ant žemės.

Tėnai dalyvavę. **Kiauliena pabrangs.** Spalių 14. atvažiavo iš Prūsų Kaunan 4 mė-sos pirkliai pasipažinti su mūsų kiauilių mėsa, nes dabar atidarius Vokietijos rubežių padidės kiau-kenos išvežimas. Taigi kiauiliena pabrangs.

SVEDASUOSE, Ukmerg. pav. Spalių 14 d. buvo „Saulės“ mokyklos Valdybos susirinkimas. Svarstė, kaip surinkti mokyklai piningų. Vieni-patarė nupirkti kelias armonikas, ar lempas, kiti dar gerą arklį ir leisti loterijon. Kaip vienas buvusiųjų prisiminė apie teatrų taisymą, tai kuningas atrėžė, kad vakarai esą labai nuobodi.

Buvęs. **Kaune valdžia neleido lietuviams įsteigti „išėivių globos drangijos“.**

Vilniaus apygardos teismas nu-baudė mokytoją Kaušainatę ir valstietį Čekalį 2 rub. už slaptą mokymą 10 vaikų lietuvių kalbos ir aritmetikos.

(„Liet. Ūkin.“)

Žemaičių vyskupija. Buvusis Aknystos filijistas kun. Krapauskas, gyvenusis paskutiniu laiku Rygoje, paskirtas Šidlavo altarijon; Kauno Karmelitų bažnyčios kamend. kun. Turauskas paskirtas Mažeikių filijon; Pabaisko kam. kun. Skirgaila perkeltas Kaunan Karmelitų bažnyčion; Aluutos kamendorių kun. Tvarjanavičius perkeltas Pabaiskan kam.; Mažeikių filijalistas kun. Pranas Meškauskis gavo leidimą įstoli Kretingos vienuolynan.

Vilniaus lietuvių prašymas. Vilniaus lietuviai padavė J. M. Vyskupijos Valdytoju prašymą, kad per Panelės Šv. Globos atlidus Aušios Vartų koplyčioje greta lenkiškų būtų sakomi lietuviški pamokslai. Po prašymu surinkta daugiau 200 parašų. J. M. Valdytojas davė prielankų atsakymą.

MARIAMPOLĖ. Graži Mariampolė. Bet ypač graži buvo kuomet ji buvo visai blaivi: alinės buvo tuščios, nebegirdėta pešty-nių ir barnių, pratuštėjo teismai, kningų ir laikraščių emėjų skaitlius padidėjo. Tik, deja, ta Mariampolės grozybė neilgai tęsėsi. Išvažiavo jos pagražintojas tėvas Kazimieras, nebuvo kas jo darbą tvirtai palaiko, ir toji grozybė grimsta kaskart gilyn ir gilyn į girtuoklystės purvus, kol vėl nepasiners joje galutinai, o pasiliks graži tik savo paviršutine išvaizda. Kak taip yra, pažiūrėkime, ką skaitlinės sako: pirmiau monopolyje išgerta per mėnesį už 60 rub. degtinės, šiandien gi maža jei už 600 rub., alinėje kur daugiausia buvo išgeriama alaus, išgerdavo 50 bonkų į savaitę, šiandien gi mažai jei 500. Rodos, kad girtuoklystė padidėjo šimtą kartų. Baisu. Bet jei paimsim domon tai, kad Mariampolėj gerė blaivybės metu žydai, rusai ir kitų parapijų žmonės, tai paaiškės, kad mažiausia Mariampolės lietuvių girtuoklystė pakilo 3 ar 4 šimtus kartų. Susipraskit, mariampoliečiai, ką darot! Visuomeninkai — gelbėki gražų tėvo Kazimiero darbą!

Von der Michaelson. **VARLAUKYS,** Eržvilko par., Kauno gub. Kaip matyt, čia žmonės yra didi „blavininkai“. Štai vienoje sankrovos pusėje pardavinėjama adatos, siūlai ir kitokie daiktai, o antroje pusėje — svai-galai. Nuolatos pilna žmonių. Už stalelių, žiūrėk, linksmai veidai.

— Sveikas, Petrai!
— Ačiu, latrai.
Pas kitą iš kišenės liūdnei žiūri pasikreipjęs lašinių gabalas, lyg nujausdamas savo „koronę“ — mat, turės juos tampyti po saldžios stiklinės.
Kasžin, ar negalėtų susiprasti tie visi smūklių lankytojai, kad be naudos iš jų kišenų bira sidabriniai, jog pašaliniam žmogui bjauru yra žiūrėti į tokius žmones. Varlaukiečių prašau ant manęs nesupykti, juk tai tikra tiesa.

Gervazas. **SIMNAS,** Seinų apskr. Žailių kaime pasimirė senelis Žilinskas, 99 metų amž., kuris visą savo gyvenimą buvo sveikas, stiprus ir ligi paskutinii dienų gerai skaitė kningas ir laikraščius.

J. Dobuila. **TRKŠLIAI,** Telsių apskr. Miestelis mažutis, prastas, purvų iki kelių. Čia yra vaistinė, pradeda-moji mokykla ir valsčiaus raštinė. Raštinės namas, matyt, labai senas, sukrypęs, sulinkęs — reikėtų statyti naujas, nes taip tai jau, rodos, gėda visam valsčiui.

Laikraščių tečiau, kaip teko suži-not iš S. Jurkučio (per kurį ateina laiškaai ir laikraščiai), tirkšliečiai

skaito gana daug. Čia labiausia praivio akį traukia netoli nuo gatvės stovintis paminklas. Jo išvaizda panaši į bažnyčios bokštą: viduryje įstatyta Viešpaties Jėzaus stovykla, o ant pat viršaus kryžius. Paminklas jau labai senas, ką liudija jame indėtas parašas: — „paminklas pastatytas 1667 m., atnaujintas 1911 m., p. Silinaitės“. Tik gaila, kad jame nepažymėta platesnės jo istorijos. Žmonės sako, kad šioj vietoj, kur stovi paminklas, su kuotai bekovodamas likęs nužūdytas koks-tai ponaitis; motina ir giminės, gerbdami jo atmintį, pastatė šį paminklą. Vertėtų vietiniam inteligentams pasirūpinti pažymėti jį pirmutine jo istorija.

— Tirkšlių apylinkė labai graži. Žemė, matyt, derlinga, javai geri. Puikiausia atrodo sodžiai, gulintieji abipusėje Ventos upės.

J. M.—tis.

SEDA, Telšių apskr. Beeinanti Telšius teko man pereiti per Sedos miestelį. Miestelis ne visai mažas, gatvės akmenimis išgrįstos. Bažnyčios čionai yra dvi, bet matyti, jau labai senos. Parapijinė bažnyčia didelė, pastatyta 1770 m. Iš lauko atrodo prastai — visai apsamanojus, bet viduryje gražiai papuoštas. Antroji tai mažutė, taigi jau sena, bet matyti, kad neseniai yra perstatyta; prie jos gyvena kuningas altarista. Taigi čia yra valsčiaus raštinė, dvi parapijinės mokyklos — berniukų ir mergaičių, kuriose mokinama ir lietuviškai. Lietuvių, užsiimančių prekyba, yra nemaža, nes daugelyje vietų vis matosi sankrovos su lietuviškais parašais, kas pridoda miesteliui nemaža lietuviškumo.

Pačiam miestelį ramu. **J. M.—tis** („Šaltinis“).

Mėsa Vokietijon. Berlino miesto tarybos ingaliotiniai padarė sutartį su Vilniaus mėsos pirkliams pristatyti kas savaitę Virbaliu 600 galvijų mėsa.

RODUNIA, Lydos ap. Sekmadienį, spalio 28 d., naujas Rodunios klebonas kun. V. Kochanskis, vyskupijos valdytojo ingaliotinis, nuėmė nuo Rodunios bažnyčios interdiktą. Nustatyta tokia tvarka: lietuviai turi sau per metus 8 šventadienius, kas šventadienį pamokslą po sumos ir gali giedoti bažnyčioje po mišparų.

PANEVĖŽYS. Kauno ūkio draugijos skyrius Panevėžyje šiais metais nuo lapkričio 24 d. ligi gruodžio 8 d. p. K. Zavišos Jotainių dvare rengia auklėjimo ir pienininkavimo kursų. Lektoriai kviečiami p. E. Naržynskis: „Auklėjimas ir pienininkavimas“ ir p. M. Radkevičius iš Biržų — „Veterinarija“.

Demonstracijoms per lekeijas p. Zaviša duoda savo pieninę.

Už kursus bus mokama 10 rub. be išlaidų už pragyvenimą. Klausytojai pasibagus kursams galės laikyti egzaminus ir gauti paliūdinimus.

A. Laurinaitis.

PANEVĖŽYS. Nors sykį galime pasidžiaugti, susilaukę geresnės tvarkos labd. dr. J. J. Knygnyne: lietuviškų knygų skyrius aprūpintas lietuvių užveždėtoju. Pakviestas mok. p. M. Grigonis labai tvarkiai ir mandagiai dalina lietuviams lietuviškas knygas. Kaip girdėjau, džiaugiasi tuo ne vienas sodietis. Matyt p. M. G. pažįsta gerai ne tik savo mokinių, bet ir šiaip žmonių psichologiją: patenkina jį savo patarimais kiekvieno skaitytojo dvasios reikalavimus. Už tai galima pasakyti „ačiū“ tos draugijos valdybai, kad nors sykį ir lietuviams pasirūpino. Labdarių dr. J. J. Knygnyne mokyklos mokytojo padėjėja šiemet ir-gi lietuvaite, baigusi „Sau-

les“ kursų, p-lė Diržytė gera pedagogė, pažįstanti vaikučių sielą. Laimingos kloties! **Bešalis.**

PANEVĖŽYS. Mūsų „lenkai“, matyt, galų gale ruošiasi sėsti „ant kampo“ t. y. oficialiniai atsisukti nuo lietuvių. Kopyltėlė jau beveik gatava. Girdėtis, taisosi lenkų choras: mokosi lenkiškai rožančių ir kitką. Taip-pat renkamos yra aukos kopyltėms mažmožiams, būtent, bažnyčios rūbams ir k. Pastebėta, kad aukos renkamos iš neturtingų (lietuvių) našlelių, davatkėlių, senelių ir šiaip „greit žadančių mirti“ o ne iš kokių kapitalistų-lenkų tautininkų ir kitų, kurie ligi šiol prie bažnyčios teprisidėję tik žodžiais ir politika. Jei naujojoje bažnyčioje giedojimai bus lenkiški, tai sodžių (pav. Molainių ir kit.) ūkininkai, kaip girdėjau, žada nebeпадėti bažnyčios statyti. **B.**

Bylos. Lapkričio 10 dieną Vilniaus apygardos teisme bus svarstoma Alenos Narbutaitės byla. Bilietai publikai įleisti jau išdailinti.

Lapkričio 23 dieną tas-pats teismas svarstys inž. Mažeikos bylą. Publika bus taip pat įleidžiama tik su bilietais.

Taip-pat netrukus bus svarstoma Vilniuje byla del netikrų gymnazijos liudijimų. Diena dar nepaskirta. Kaltinami išviso 93 žmonės, kuriuos gis 57 advokatai.

Rodunios byla. „Vil. Viestn.“ rašo: Padarytas policijos tardymas del buvusių Rodunios bažnyčios riaušių buvo nusiūstas Vilniaus apygardos teismo nariui Lydos apskrityje. Dabar Vilniaus apygardos teismo prokuroras padėdė Lydos apskrities 3-sios nuovados teismo tardytojui padaryti del to naują tardymą sulig kaltinimo 129-tuoju š.

„Kur. Lit.“ prie tos žinios pridėda dar, jog pirmasai policijos tardymas jokių lenkų prasikaltimų nesuradęs, tačiau prokuroras su ta išvada nesutikęs ir delto įsakę išnaujo daryti tardymą.

VAIGUVA, Šiaulių apskr. Vaiguvos miestelis visai mažas, gyvenama kelių žydų šeimynų ir turinčių žemę ūkininkų. Yra pradedamoji mokykla, vartotojų dr. J. Krautuvė, kuriai neblogoi vyksta. Yra ir dar trys viešos įstaigos, kurioms gerai sekasi: tai monopolis ir dvi alinės. Žmonės čia baises geria. Būtinai reikėtų pradėti telkties blaiviesiems žmonėms.

K.—lis.

(„Viltis“)

Iš Amerikos.

Juodosios sumušė vyrą. Chicago, Ill. lapkričio 20. M. I. Ratnow'ą užpuolė ant N. Green gatvės ir Washington boul. dvi juodosios moteris, smarkiai jį sumušė ir atėmė \$52; narsuolės sumtos ir dalytės į policijos stotį.

Grumojimas „pekliska mašina“. Lapkričio 20. Los Angeles, Cal. į policijos centralinę stotį inėjo užsidėjęs liėnų tur-būt normalio proto „narsuolis“ ir laike valandos, taip sakyti, užkariavo tą policijos namą ir jo gyventojus, grumodamas paplaisinti oran namą su pagalba „pekliskos mašinos“, kurią laikė rankoje; kišeniuje turėjo dar revolverį ir sprogstančios medegos. Tvardkari-policijantai nežinojo ką su juom daryti, net kalinius skaitliu-je apie 100 žm. paliepė išvežti iš to namo. Galop, prisitari-nes jam nematant detektiva, taip smarkiai trenkė „bombistui“ galvą, kad šis tuo-

apsvaigo; kitas-gi detektivas su-čiupo „pekliską mašiną“ ir neda-leido nupulti jai žemėn. Jis liko suimtas ir greit sužinojo jo tik-rają pavardę. Viskas pasibaigė laimingai.

Kuningas pas raupuotus. Kun. Ch. Kellers išvažiuoja greit iš St. Louis į Honolulu, idant paskui apsigyventi tarp raupuotųjų ant Sandvičių salų. Jis yra baigęs medicinos kolegiją St. Louis'e, paskui tyrinėjo nervų ligas vie-name ligonbūtyje ir net mokinosi Harvard universitatėje. Kun. Kellers specialiai tyrinėš rau-pus ir stengsis išrašti tam tikrus vaistus prieš juos.

Uraganas (vėsula) ant Jamaikos. Šiomis dienomis Jamaikos salą ištiko baisi nelaimė; smarki vėsula ir didis lietus laike trijų dienų visai sunaikino kelius so-džius. Katastrofoj žuvo kiek pa-sisekė sužinoti, apie 100 žmonių. Didi bananų plantacijų plotai li-ko visai sunaikinti, keliai ir til-tai paplauti ir nunešti, visur ma-tos didi nuostoliai; geležinkeliai išardyti ir susinešimai sustabdy-ti. Salos gubernatorius stengias suteikti gyventojams visokią pa-gelbą. Kiek išviso žuvo žmonių, dar nežinoma. Vėsulos greitumas siekė 90 mylių į valandą.

Tai šaltis! Kaip pranešama iš Stoughton, Mich. 21 lapkričio, būk tame paviete ežerai galutinai užšalo ir ledas taip storas, kad ga-li išlaikyti vežimą su arkliais. Vienas ežerų miško Winona turi 6 colių ledą ir vaikai antra diena kaip čiūžinėja.

Dingo duktė buvusio gubernatoriaus. Laikraščiai praneša, kad lapkričio 22. Providence, R. I. dingo panelė Noram Garvin 36 m. amžiaus, duktė buvusio gubernatoriaus. Ji išėjo vakare apie 7 v. iš namų Lousdale į Providence, bet nesusgrįžo. Ant komodos jos kambarį surasta raštelis, kur pasakya: „Negaliu prašalinti vandenį iš mano minties“.

„Juodoji ranka“. Lapkričio 22. Chicagoje, priešais Basario gro-ternės, 530 Peoria gt., sprogo dy-namito bomba. Bombos sprogi-mas buvo taip smarkus, kad fron-tinė dalis namo liko suardyta. Bombą padėjo vienas iš „Juodosios rankos“ organiza-cijos, nes groserninkas bu-vo gavęs nuog šitos organizaci-jos laišką, kur jam būvę prisakya-ta paskirtoj vietoj padėti \$5.000 kaipo išsipirkimą, priešingame karte liksią užmuštas su visa šeimyna. Vienok nelaimės su žmo-nėmis neatsitiko.

Žemės drebėjimas Meksikoje. Nelaimingas vienok tas Meksikos kraštas — revoliucijos ir visokių plėšimų bangos taip nuvargino šito krašto gyventojus, taip su-ardė jų ekonominį stovį ir su-stabdė dvasios veikimą, kad reikia labai ilgo laiko, pakol viskas tas bus užmirštas.

Štai lapkričio 21. apsiireikė Meksikoje žemės drebėjimas. Miestelis Acambai, žieminėj val-stijos dalyj, galutinai sugriautas. Iš griuvėsių ištraukta arti 100 žmonių, dar daugiau yra sužeis-tų. Daug užmuštų ir sužeistų yra ir kitose vietose. Nuostoliai ne-išmatuojami.

Korespondencijos.

CASTLETON, N. Y.

Šis miestelis stovi gan dailioj vietoj, klonyj Hudson upės. Gy-ventojų jame yra apie pustrėčio tūkstančio; čia yra 2 dirbtuvės:

viena pianų, o kita poperiaus; randasi taipgi apie 10 ledinyčių. Mokestis prie visų darbų gana ge-ra; atvažiuavus iš kitur čia tuoj galima gauti darbą. Paveikslan, staliorų čia tankiai trūksta; ama-tininkai uždirba 12 iki 15 dol sa-vaitei. Miestelis apgyventas an-glais, holandiečiais, vokiečiais, lenkais ir rusiniais iš Austrijos; lietuvių čia dar mažai yra; iš laikraščių ateina — 1 egz. „Lietu-vos“ ir 1 „Vien. Liet.“ Geistina, kad daugiau čia apsigyventų lie-tuvių, užvis, kad ir merginos čia lengvai gali gauti darbą.

A. Daniūnas.

ROCHESTER, N. Y.

Šio miesto lietuviai pasidarė la-bai darbštus kaslink tautiško vei-kimo — tankiai atsibūna tai pra-kalbos, tai teatras ar kokia pre-lekeija. Štai vietinių socialistų „Scenos Mylėtojų LSS. Dramatiškas Klubas“ lapkričio 17. sulošė „Blinda“. Lošimas pusėtinai nu-sisekė. Vakaro tvarka buvo la-bai gera, net ir programai buvo, kas labai retai matytis per lie-tuviškus teatrus. Pirmiausiai p. Vaivoda paaikino teatro tikslą ir kaip reikia užsilaikyti laike vakaro. Tas tai tikrai yra reika-lingas daiktas, nes čia lietuviai niekuomet neužsilaiiko ramiai ar tai būtų balius, teatras ar kokis kitas pasilinksminimas, ir, žino-ma, tas labai kenkia tiems, kurie nori pasiklausyti, nes, kaip pats p. Vaivoda priminė, kad kiekvie-nas užsimokėjęs pinigų nori jų vertę gauti.

Tarpe aktorių ir deklamacijų bu-vo pusėtinai gera muzika. Geis-tina, kad kalbėtų balsiau ir ne taip greit ir būtų drąsesniais. Se-na buvo labai graži, ypač giria, drabužiai tikrai tinkami — seno-viškai-lietuviški.

Dainos nelabai nusisekė, stoka išsilavinimo; ypač anglių choras padarė blogą įspūdį, kurs vienu balsu traukė angliškai. Juk lie-tuviai čion mažai ką anglišku giel-dojimų supranta, taigi teatro ren-gėjai būtų daug geriau padarę, kad iš savo aktorių būtų sustatę lietuvišką chorą.

Monologas „Kareivis“ išėjo su-sėtinai, jį atliko J. Binkotaitis. „Džian Bamba“ irgi nusisekė pu-sėtinai — prajuokino žmonės su dabartine išdaryta lietuviška kalba, kurią visur galima girdėti tarpe lietuviškos visuomenės A-merikoje.

Lošime veikalo nekurie parodė nemažus savo gabumus scenos dalykuose; tik reikia inpratimo ir įsigilinimo į pačio veikalo mi-ntį, kad geriau supratus, kaip turi būt atliktos rolės.

Tikimės, kad kitą sykį mūsų dailės mylėtojų ratelis bus labiau išsilavinęs ir galės viską išpildyti geriau — tik daugiau noro ir drą-sos.

Liudvika Jančaičiūtė.

NEWARK, N. J.

Lapkričio 9. vietinis jaunuome-nės politiškas klubas prengė va-karienę su dainomis, šokiais ir prakalbotomis. Žmonių prisirinko labai daug — arti pusantro šim-to porų, — buvo iš New Yorko, Brooklyno ir kitų aplinkinių vie-tų. Buvo taipgi pakviestas p. K. Strumskis su savo chorą.

Daug buvo laukta, bet mažai gauta. Iš pradžių buvo šokiai su visokiais „Oh you Beautiful Doll, Rag time, When I get you alone to night“ ir tam panašiais. Porą kartų ir lietuviškai pagriežė. Lai-ke vakarienės p. Kvederas padai-navo „Laivynė“; paskui duetas „Skambančios stygos“ — p. Kve-deras ir Mikulitė; Ant galo su-dainuota „Tėvynė“ ir „Šalty-šius“. Tas viskas yra jau mums gerai žinoma, nes kur tik p.

Strumskis neatsilankytų su savo dainoriais, tai vis dainuoja tą pa-tį. Solo ir duetas gana gerai nu-sisekė, o kaip „Tėvynė“ ir „Šalty-šius“ — tai per daug draskančių balsu.

Paskui p. Krulikauskas persta-tė Dr. Kaškevičių, kuris pasakė keletą žodžių apie dailę. Potam prasidėjo vėl šokiai. Apie 12 val., kada jau nekurie žmonės rengėsi eiti namo; išprašė kokia tai ypa-ta, kad jam pavelytų pasakyti keletą žodžių. „Oratorius“ išpei-kė vietinius lietuvius, liepė jiems mokinties dainuoti, išgyrė brook-lyniečius ir klubą, kad jis pirmą kartą Newark'e parengė tokią va-karienę. Kalbėtojui vertėtų pir-miau negu kalbėti apie kokį daly-ką, pasiteirauti apie tai. Juk Newark'o lietuviai jau ne šian-dien dainuoja ir ne prasčiau, kaip p. Strumskio choras. Vietinis Šv. Cecilijos choras jau nekartą link-smino Brooklyno, Maspetho ir ki-tas lietuvių apgyventas vietas. Garbės vainiką išpuola duoti „Ži-burėlio“ draugijai, nes ji pirmą kartą tokią vakarienę parengė mūsų mieste pavasaryj, o ne jau-nuomenės klubas. Už parengimą šitos vakarienės galima taipgi iš-reikšti pagyrimą jos vadams ir dainoriams.

Vien tik patarčiau, kad visad reiktų visus svečius laike vakarienės susodinti kartu, kad ne-reiktų vieniems valgyti, o kitiems laukti ir daugiau vietinius pago-doti.

L. A. V.

WATERBURY, CONN.

Lapkričio 18. iš New Yorko at-vyko į Waterbury lenkiškas žy-das-kriaucius ir apsigyveno pas lietuvių Dapkienę. Norėjo jis už-sidėti kriauciu šapukę, kad tarpe lietuvių daryti biznį, bet neturė-jo pinigų, o lietuviškai visai ne-mokėjo; kreipėsi pas vietinį kriauc-čių Balčiūną, kad priimtų jį part-neriais, bet ir tas be pinigų ne-priėmė. Tada žydas, ilgai ne-laukdamas, surado gerą vaistą. Parėjęs namo, pradėjo savo šeimininkei pasakoti, kad jis jau penkiolika metų kaip trokšta pri-imti katalikišką tikėjimą ir moka poterių, tik vis nesuranda progos persikrikštyti. Šeiminin-kė — dievota moteriškė tuoj nu-ėjo pas kun. Saurusaitį su rapo-rtu, nes atvertimu žydo ji manė užsipelnyti nuodėmių atleidimą ir kitas Dievo mylistas. Pagrįžusi nuo kuningo ji pranešė žydeliui, kad reikia jam palaukti nors iki Kalėdų, idant viską gerai patirti apie jo ypatą. Nusiminęs žydelis, kaip puls ant „griešnių“ kelių prieš kokio ten šventojo paveiks-lą (kiti sako, kad prieš seną su apgarsnimais sieninį kalendorių) ir na verdamas bubyti poterių. Persigandusi šeimininkė vėl nubė-go pas kuningą, sakydama, kad žydas iš galvos gali išeiti taip kar-štai besimeldamas iki Kalėdų.

„Tegul jau ateina“, — sako kun-ingas. Lapkričio 19. iš ryto jis tapo apkrikštytas, o 20-toj užkabi-no jam škaplierius ir ražančių. „Gerą kataliką“ reikia sušelpiti ir medžiagiškai — tuojaus kunin-gas, vargonininkas ir kuningo gaspadinė suaukavo pinigų iki \$130; tada žydelis vėl bėga pas Balčiūną į partnerius, bet kunin-gas liepja užsidėti vienam. Varg-onininkas surado del jo tuščią krautuvę, o šeimininkė ir kuningo gaspadinė parūpino darbą; dar visi pasizadėjo tą „didelį kūdikį“ remti darbais ir agituoti už jį visokiais būdais; žodžiu sakant, jis bus visuom aprūpintas. Žy-delis (po krikšto Jonas) tik tirps-ta iš džiaugsmo. Ir kaip nesi-džiaugt — užvakar atvažiavo, va-ka-ker perkrikštino, o jau šiandien viskuom aprūpintas; geriaus ir jaunuomenės.

po mirčiai negalės būti. Bet vie-tiniams lietuviams katalikams rei-kia jį kogeriausiai šelpiti, kad kar-tais numetęs ražančių ir škaplie-rius nepabeigtų pas kitų tikėji-mų išpažintojus, jeigu jam pasiū-lytų geresnes gyvenimo išlygas. Ir išties, pasirodo, kad žydelis ne pirmą kartą priima krikštą; mat iš to daro jis sau gyvenimą. Taip ir dabar — žydelis „Jonas“ pabėgo, nunešdamas sudėtus pi-nigus, škaplierius ir ražančių.

Lietuvis.

SPRING VALLEY, ILL.

Šiame nedideliame miestelįj lietuviškų šeimynų esama apie 300 ir apie 100 pavienių. Lietu-viai yra susispietę šiaurinėj mies-telio dalyj. Žmonės uždarbjauna daugiausiai minkštųjų anglių ka-syklose. Darbas eina gerai. To-kiamie miestelįj gyvenimas iš daug atžvilgių yra geresnis, negu didžiuose miestuose. Paėednas, geras darbininkas be didžio vargo čia gali labai laimingą gyvenimą užsitieisti. Uždarbis pusėtinas, o tokiamie miestelįj lotams nebran-giems esant, nesunku įsitaisyti sa-vus namus. Namų savininkų tarp lietuvių yra apie 200. Daugelis laiko naminių gyvulių. Ne vienas turi karvę, o kitas ir dvi, būrį žą-sų, ančių, vištų. Yra ir biznierių tarp lietuvių.

Lietuviai turi čia medinę baž-nyčią mokyklą ir kapines. Dva-siškus žmonių reikalus aprūpina kun. A. Deksnis. Mokyklą lanko 160 berniukų ir mergaičių. Jie sutalpinti trijuose kambariuose ir aprūpinami trijų mokytojų. Du mokytojai yra lietuviai ir viena mergaitė, airė. Vargonininkas-mokytojas moko giedojimo ir dai-navimo. Vakarienas toj pačioj mo-kykloj atsibūna pamokos suaugu-sių. Vakarienės tos lekcijos pusė-tinai yra lankomos. Yra dabar du skyriū anglių ir lietuvių kal-bos. Jas veda mokytojas Pr. Gu-das. Kas nedėliū mokykloj esti paskaitos, jos laikomos veltui. Sa-koma arba skaitoma dažniausiai iš Lietuvos istorijos. Klausytų pa-skaitų skaitlingai atsilanko. Pa-skaitos tęsis visą metą.

Pr. Gudas.

KENOSHA, WIS.

Subatoj, lapkričio 23. atsibuvo teatras ir balius, rengtas susijun-gusių trijų draugijų: Lietuvos Balsas, 212 kuopos SLA, ir 58 kp. LSSA. Teatralė dalis susidėjo iš dramos „Švarkas ir Milinė“, ku-riją sulošė Waukegan'o „Liet. Teatrališka Draugija“, dviejų de-klamacijų, kurias atliko Vytautas Brazevyčė ir Brazevičiūtė. Jauni vaikai vieno iš gerai žinomo viet-nio veikėjo ant lietuvių dirvonų. Solo atliko vienas waukeganietis (pavardės neatmenu) ir monologą „Užkabinskienė“ — p-lė L. Zub-kaitė.

Prie teatralio skyriaus galima būtų daug-ką užmesti, jei neatsi-mintume, jog tai atlikta tų pačių darbininkų kaip ir mės. Reikia juk milžiniškos kantrybės ir pasi-šventimo praleisti ilgus vakarus parėjus nuvargusiam iš darbo be-simokinant roles. Taigi nėra nuostabu, jei žodis-kitas ant see-nos ir užsimiršta arba ne taip nu-duota veikmė, kaip autorius no-rėta. Visiems, su mažu išėmimu trūko drąsos, delko ir veikalas suloštas perskubiai.

Iš veikėjų savo gabumą parodė L. Zubkaitė, kaip rolej Magdė, taip ir „Užkabinskienės“. Gerai atliko Kaminskis ir Antanas — (A. Jankauskas ir J. Urmavičė). Nors kiti ir-gi neblogoi. Matyt, jog waukeganiečiai gabūs ir turi daug gero noro. Gražiai veizėti ir ant besilinksminančios kaimo viskuom aprūpintas; geriaus ir jaunuomenės.

Monologas „Užkabinskienė“ buvo atliktas gerai; bet patsai veikalas ne daug vertės turi: kaip iš dailės pusės taip ir iš moralės. Berekalingas tik laiko gaišinimas jį besimokinant.

Publika, mūsų lietuvių publika, turi savo ypatybes. Per lošimo dalis, kaip tai, Prano atsižadėjimą savo tėvų ir panašiose, juokais virto visa svetainė. Reikia dar pripripratiną mąstyti laike perstatymo. Kas gali būti pataisyta tik per tankesnį panašų vakarų rengimą.

Po teatrui buvo balius su paprastais žaislais. Reikia dar priminti, kad vakaras buvo rengtas svetainėje prie salūno, o ne bažnytinėje svetainėje, kuri daug geresnė ir švaresnė už salūninę; bet tai ypatingas pasirinkimas.

Jis.

SO. OMAHA, NEBR.

Pas mus atsilankė koksai-tai K. Sydras — „visų“ laikraščių agentas. Jis žmonėms girias būk turis popierius iš įvairių apdraudimo (insurance) kompanijų ir kiekvieną prikalbinėja apsidrausti nuo visokių nelaimių. Agentas K. S. elgiasi tikrai „bizniškai“ — jei žmonės, kur jis nueina, yra katalikai, tai ir jis karštas katalikas, kur tautiečiai — jis tautietis, pasiečikus — jis jų „draugas“. Vienok pasirodė, kad vaikščioldamas jo lietuvių namus, karštai agituoja už „Laisvę“, delko net skaito žmonėm parinktus iš to laikraščio straipsnius. Man užklausus, ar turi jis paliūdijimus iš laikraščių redakcijų, jis parodė nuo „Laisvės“ ir nuo Ilgaudo iš Chicago apie kokią-tai būsiantę knygą; kitus gi laikraščius, jei kas nori taipgi užrašs, bet už juos neagituoja, nes mažai pelno. Indomu žinoti, ar K. Sydras yra taipgi ir „V. Liet.“ agentu.

Al. Zalpis.

Nuo Red. — p. K. Sydras nėra mūsų agentu.

ORANGE, MASS.

Mūsų viengėnių lietuvių šiame miestelyje gyvena apie 50 šeimynų ir gal tiek pat pavienių. Daugumas lietuviškų šeimynų turi nuosavius namus, veida gražų gyvenimą ir mėgsta skaityti laikraščius ir kningas. Čionai yra tik viena šv. Petro pašalpinė draugystė. Laikas būtų čionykščiams lietuviams susiprasti ir sutverti skyrius ir kitų prasiplatinusių Amerikoje naudingų draugijų, gal šiek-tiek pažangiau siektų vietiniai lietuvių ir lietuvių prie apšvietimo; nes tarpe jaunimo — vyrų ir mergaičių atsiranda ir tokių, kurie dar stovi ant žemiausio susipratimo laipsnio. Tas ypač apsirėškė nedėlio, lapkričio 10, kada pas vieną manų kaimietį susirinko trys vaikai ir trys merginos, kurie sumanė atsakančiai pasilinksinti. Tuoj buvo pargabenta kelios bačkutės alaus; prasidėjo gėrimas, pasigirdo smuikas ir armonikos balsai ir merginoms dainuojant sujudo visi šokti; girdėjos nežmoniški balsai, ūžimas ir bildėjimas. Sarmata lietuviams prieš svetimtaučius, kurie su pasibjaurėjimu žiūri ant panašių balių-pasilinksminimų. Sulaukę vakaro viršminėtos ypatos pradėjo rašyti laiškus-protestus prieš mūsų apšviestiesnių draugus, o vienas vaikinys išnešiojo laiškus ir padėjo palei stulpą durių. Paskui trys merginos, paėmusios lentą, nupiešė moters paveikslą su vaikais, prilyginant tą prie velnio su velninkais ir tą paveikslą atnešusios pastatė ant gatvės ties savininko namu. Ant rytojaus atsikėlęs namų savin-

kas nežinojo kas čia dedas, nes prie durių atrado padėtą laišką, o toliau ant gatvės stovi pastatyta lenta su piešiniu ir negražiais parašais. Daugiau apie tai neapsimoka kalbėti, galima tik nurodyti, kad kartą už panašius darbus kaltininkai bus patraukti prie atsakomybės. Dar vienas keistas apsirėškimas pastebiamas tarpe mūsų lietuvių — jie nenori, kad kas praneštų į laikraščius apie jų veikimą ir gyvenimą ir jei randa juose kokią žinią, tai tuoj pradeda teirautis kas ją parašė, grąšindami nubauti korespondentą. Vienok negalima tą pasakyti apie visus čia gyvenančius lietuvius — atsiranda, žinoma, visokių.

Eglėlė.

EAST MILLINOCKET, ME.

Man, skaitant lietuviškus laikraščius, niekur netenka pamatyti žinutės iš mūsų miestelio — rodo, kad čia lietuvių visai nebūtų. Vienok lietuvių čia yra apie 10 šeimynų ir apie 20 pavienių, bet skaitymais laikraščių ir kningų mažai kas pas mus užsiima kadangi daugumas mūsų brolių labiausiai mėgsta kaziras ir degtinę. Laikraščiai čia pareina sekanti: Vienybė Lietuvninkų, Katalikas, Saulė, Keleivis, Laisvė ir Draugas.

Lapkričio 15. pas mus gerokai pasnigo ir oras atšalo — tikra žiema. Darbų čia kitokių nėra apart popėros dirbtuvės — „Great Northern Paper Co.“; paprastam darbininkui mokama 24 centai už darbo valandą; dirba tik 8 valandas į parą. Iš kitur pribuvusiama darba nelengva gauti, o ypač šitame laike. Kalakutas.

SIoux CITY, IA.

Jau ir pas mus pradėjo pūsti tautiškas vėjalis, pradėjo skirtis nuog savo ponų-lenkpaikių; mat jau susiprato; bet tada tik kada lenkams pastatė bažnyčią ir mokyklą su svetaine. Lenkai dar sau pasilinksminimus kas savaitė, o lietuvių sunėša jiems pinigų ir nėr tos savaitės, kad lenkai nepelnytų \$30, o vienok lenkų vos apie 100 ypatų, lietuvių gi — 800, o gal ir daugiau. Tik dabar, gerai parytę lenkų gudrybes, pradėję susiprasti. Taip, lapkričio 10. buvo lenkų vakaras ir kuningas pranešė, kad lietuvių eity ant to vakaro. Dar paaiškino, kad ten bus lietuviškas orkestras. 6 val. vakare susirinko beveik visi lietuvių — lenkų buvo tik keli, jie tik prie durių stovėjo ir piningus ėmė. Kiek vėliau keletas lietuviškų jaunikačių paprašė muzikantų, kad pagriežtų lietuviškus šokius; bet štai prie muzikantų priėjo lenkai ir pranešė, kad lietuviškų šokių-žaidimų nereikia. Del šito kiko ginčai — lietuvių stengėsi nurodyti, kiek jie lenkams atnešė naudos, lenkai-gi rodė savo nuopelnus. Lietuvišką orkestrą lenkai užprašė ir ant vakaro lapkričio 17., toj pačioj svetainėj. Lietuvių, šv. Jono Draugystės komitetas taipgi užprašė į tą pačią svetainę ir ant 17. lapkričio muzikantus. Kilo vėl nesusipratimas tarp lenkų ir lietuvių delei salės ir kitų dalykų, vienok lietuvių nutarė pastatyti ant savo. Plačiau apie vakarą lapkričio 17. ir kitus prietikius pranešiu kitą kartą.

Tautos Barzda.

MIKAS PETRAUSKAS.

Mikas Petrauskas gimė 1875 m. 29 rugsėjo, miestelyj Palušė, Vilniaus gub., švenčionių paviete iš tėvo vargonininko. Tėvas Jonas Petrauskas, raštuose Piotrowski, motina — Juozapata Rastenytė (Rastenis).

M. Petrauskas gavo vargonininko vietą 1888 m. Labanore, kur tėvas jo buvo pirma vargonininku, o paskesniai zakristijonu. Čia Petrauskas girusi gražiais atsiminimais iš tų laikų. Jo klebonas, kun. Kazimieras Bandzevičius, labai gero būdo žmogus ir Mikui, tokiam dar vaikui, visuose jo geruose užmanymuose labai prijausdavo.

Pas Miką kompozicijos dovaną apsirėškė gana anksti. Jis jau buvo muzikas ir būdamas kaimyniškosiose parapijose ant atleidų, gaudavo tarpe vargonininkų pirmybę, — kiekvienas jį prašydavo užimti vargonus ir pavargnauti, paduduot. Kompozicijon jį paskatino sapnas. Susapnavęs kartą kokį-tai muziką, begriežiant ant kokio tai nepaprasto instrumento; pabudęs tą melodiją atsiminė ir ilgai skambino ant piano, kaipo maršą, pakol jį nenubodo. Nuo to laiko pradėjo ateidinėti mintis, kad ką-nors ir savo sumanyti. Tas galėjo būti maž-daug apie 1891 ir 2 metus. Vėlesniai M. Petrauskas pridėdavo melodijas dainelėms, kurias nedėdie-

niais prieš parapijonus padainuodavo. Iš jo pridėtų melodijų prie dainų „Kur banguoja Nemunėlis“, geriausi turėjo pasisekimą „Pagyrimas Lietuvos“. Tolesniai ejo ir kaip kas iš bažnytinų dalykų. Apie 1893 ir 4 metus jau turėjo mažų orkestrą iš 10—12 žmonių ir rašė įvairius savo dalykėlius ir instrumentavo kitų veikalukus. Iš bažnytinų dalykų geriausi turėjo pasisekimą „Giesmė šv. Kazimiero“, Turėkit, Vestuvių Maršas — tas buvo parašyta lenkiškoje kalboje, vienos mišios lietuviškoje kalboje, — vistai turėjo pasisekimą tarpe parapijonų. Dar Labanore būnant Petrauskas pramano „Klumpakoj“.

Tolesniai persikelia M. Petrauskas vargonautų Abeliuosna (Kauo gub.), apie 1896 m. Čion jis susidraugauna su labai sympatiška Vienožinskių šeimyna. Pasipažįsta su atvažiavusiomis iš Peterburgo advokatų: Kossovskių ir Špasavičių šeimynomis ir tie pradeda jį kalbinti, kad važiuotų laivinties muzikos Peterburgan. Abeliuose buvo neilgai ir čia nieko indomesnio nebuvo parašyta.

1898 m. M. Petrauskas atvažiuoja vargonautų Gerviečiosna (Gierwiaty), Vilniaus gub. Čia jis randa jau didelį chorą į 80 žmonių ir orkestrą apie 18 žmonių. Orkestrą jis dar padidino ir Gerviečiuose tuomet darėsi stebuklai. Bet su vietiniu kun. L. Olševskiu negalėjo subūti. Kun.

Olševskis buvo didelis lenkintojas, o Petrauskas negalėjo kęsti tokios žmonės daromos skriaudos: Petrauskas vedavo su kun. ypatingą karę. Kun. Olševskis vienok Petrauską labai gerbė, nes Petrauskas buvo žmogus labai ant vietos ir jokiam prasižengime nebuvo nužiūrėtas. Parapijos žmonės Miką visur labai mylėjo ir tas buvo su Petrausku, ką visuomet pasitaiko net su kuningais. Išvažiuojant Petrauskui iš vienos parapijos kiton, žmonės išleisdavo su ašaromis. Labanoriškiai lydėjo jį su ašaromis, — nes Labanore Mikas slaptai mokino vaikus skaityti ir rašyti, ir nieko užtai neėmė. Gerviečiu jį pamena už mandagumą ir puikų su žmonėmis apsiėjimą. Gerviečiuose žmonės, ypač baltgudžiai (ten yra pusė lietuvių) sakydavo: „nataž dobroj panė, ala čamu niedaje ruki calavač“. Ten žmonės taip buvo nuo seno užimti kad jiems jau rodes tas iš jo pusės net negerai. Toliau gerai supriato, ir tas jų manymas pranyko.

Ten, Mikas, turėdamas orkestrą ir chorą, kad pakelti lietuvių dva-

kai-endeikiška ir jis vežimais vežė lenkiškas kningas iš Varšavos, kurias jam suteikdavo „Macierz Polska“, ir čia kište kišo kiekvienam, o ypač lietuviui. Petrauskas vienok ir tą sumanymą suardė tuomi kad užsimanė mišparus nedėdieniais 7 val. vakare, o po mišparų pradėdavo kalbėti „rožanėlių“, po „rožanėlių“ „litinijas“ ir laikas nusivėlindavo. Kai muose gi apie 9—10 val. vakare eina gulti, tai jau neką buvo galima daryt.

Per tą laiką Mikas parašęs buvo iš didesnių dalykų latiniškas mišias, paprastas ir gėdulingas. Jis žinojo kuningo būdą ir delto nesakė, kad tos mišios jo parašytos, bet nuvertė bėdą ant vargo... Gounod'o (o Gounod'as kuningui buvo visai nežinomas!). Jis mišias labai girdavo. Vėl parašė Mikas „Liberą“ su orkestra ir choru. Žmonėms tas labai patikdavo ir visa bažnyčia raudote raudodavo, nes būdavo žmonės prie to prirengti visokiais atsiminimais, — tą „Liberą“ giedodavo per „uždūšines“. Tą jau prisipažino Mikas ir kuningui, kad tai jo darbas ir jau kuningas net kad žinodamas kieno, gyre.

Galimas su kuningu visgi nebuvo gerai sugyventi ir Mikas išvažiuo Peterburgan 1901 m. sausio mėnesij ir tapo priimtas Imperatoriaus konservatorijon, kurią puikiai užbaigė su laipsniu liuosomeno dailininko 1906 m.

1901 m. sugrįžęs iš Peterburgo parašė operetę „Paėmimas Jeruzolimose per karalių Titų“. Žodžiai buvo lenkiški. Žodžius buvo parašęs tuose laikuose kun. Olševskio liokajus (šitandien jis yra kuningu). Bet ir žodžiai ir muzika kasžin kur žuvo. Buvo vaidinta ant klebonijos kiemo ir padaryta scena. Paskesniai poli-eje iruputį kabinosi, nes tai buvo be leidimo; bet kuningas ir dvarponiai tą užglostė. Buvo daug žmonių suvažiavę ir visiems buvo ineiga dovanai, nes Petrauskas nieko už darbą neėmė. Dar chorai su orkestra sudainavo pabaigoje kelias lietuviškas daineles kas visgi kun. Olševskiu nepatiko. Tai buvo su tuo kuningu galutinai persiskyrimas ir persiskyrimas su Gerviečiais.

Peterburge Mikas eidavo į visus lietuviškus vakarus; bet su lietuviškas pažinties dar ūmu laiku neturėjo.

1902 metais, pavasaryj, tuomet dar jaunutis studentas, p. Gabrys Liutkus, atėjo konservatorijon kvieštų Petrausko su kitu studentu, p. Millaueru ir adv. Kopeciu ant vieno vakaro. Tai buvo pradžia Petrausko susipažinimo su Peterburgo lietuviams.

Toliau tarpe Peterburgo lietuvių Mikas jau lošė didelę rolę surengime chorų ir sceniškų su muzika perstatymų. 1903 metais buvo duotas „Kaminakrėtis“ ir „Adomas su Jieva“. Muzikos buvo abiejų perdirbtos ir pridėti šokiai bei chorai. Tolesniai tų operėčių muziką parašė visai originališką ir su originališką muzika „Kaminakrėtis“ buvo duotas Vilniuje bene 1904 m., vasaros laiku. Bebinant Mikui konservatorijoje daugiausiai buvo parašyta dainų chorams, taipgi dainų solo. Dainos solo yra induotos p. J. Tananevičiu spaudon. Iš jų žymiausiai: Aėin, Jūros bangos, Nakties rasa, Ballada — Po Lietuvą miegta Tėvynės vaikai, Ballada — Gegutė, — šios pastarosios parašyta Chicagoj ir Gegutė reikalauja dviejų chorų ir solistų — tai sunkus ir plačiai užsimojantis veikalas. Reikia pažymėti, kad Miko veikalų diltentatai negali iš-

pildyti, nes jiems per-sunkys ir jie jų nesupranta, kaip reikia. Italijoj parašyta iš žymesnių dainų solo, tai Pasaka, Suktinis, — parašytas su Kaminakrėčiu laiku. Kiti šokiai gaminti būnant Chicagoje.

Sceniški veikalai, neužbaigti ir pradėti apie 1903—4 m., yra šie: Užburias kuningaiktis ir Varduvės — abi operetės.

1906 metais parašyta ir pastatyta scenoje (Vilniuje) Birutė.

1907 metais parašyta Šienapjūtė.

1910 m. pradėta rašyti didelė opera Žalėių karalienė — parašyta dar tik vienas aktas. Tas aktas buvo rodytas keliems muzikams Francijoj ir Italijoj, ir viems labai patiko. Italijoje vienas muzikos žurnalas „Il Mondo Artistico“ pažymėdamas ypatybę lietuviškųjų dainų, aprašė labai iš gražios ir pagiriančios pusės M. Petrausko veikalus, ypač Šienapjūtę, Birutę ir Žalėių karalienę. Vėl gi labai gyre visi muzikai sutaisymą tautinių dainelių solo, kurių apie 10 yra induota ir p. J. Tananevičiu spaudon.

Petrauskas parašęs yra tautinių chorams dainelių per šimtą.

1912 m. parašyta: Jausk ir mylėk, Bernužėli nes'volio, Suktinis solo, Jau kad aš augau — ši daina parašyta del dviejų pianų ir trimis skambintojams priseina skambinti — dainavimas solo, vienas pilnas solo ir antras pianas — ant kurio du skambina — akkomponioja. Pastaroji buvo išpildyta Prūsiose, Tilžėje, su dideliu pasisekimu — labai patiko vokiečiams.

Žymiausiai bene bus iš visų mūsų muzikališkų veikalų dabar užbaigtas veikalas, trijų aktų operetė — Lietuviškos vėstuvės. Pradėta toji operetė rašyti bekoncertuojant po Lietuvą šiais 1912 m. ir užbaigta Brooklyne.

APIE VAIKŲ LAIKRASTĮ.

(Atsakymas Savamokslui.)

„V. L.“ N46, Savamokslis nurodo, kad laikraštukas vaikams yra visai nereikalingas. Vienok su panašia jo mintim sutikti ir-gi negalima, nes žiūrint į vaikų auklėjimo klausimą plačiau, pasirodo, kad panašus laikraštis labai yra naudingas. S. tvirtina, kad pirma reikia savamoksliams žurnalo, o kada jau patįs gerai išmoks, tai tada galėsime ir vaikus mokyt. Bet vargiai panašus išsitarimas klausime atneštų vaikams naudą — priešingai tas gali labai kenkti abelnam augimui kultūros tarpe lietuvių visuomenės.

Ar negeriau būtų, kad savamoksliai turėtų savo žurnalą, o vaikai ir-gi liktų aprūpinti laikraštuku. Nukreipus mintis į Amerikos veikėjus, tarpe jų galima matyti nemažai užsidegusių žmonių meilės idea; bet kas iš to? Didžia jų dalis — tai žmonės silpno būdo ir vilties, taip jog jie negali įvykdyti net ir puikiausių savo norų ir sumanymų ir tokiu būdu beveik visados jie lieka vien tik svajotojais. Daug ir gražiai jie kas metą gali kalbėti ir norėti ką-nors padaryti, o kaidada net puikiai parašo, bet vis nematyti tikro jų veikimo.

Iš panašių šaltinių daug buvo pakelta minčių ir apie reikalingumą vaikams laikraščio, kurs auklėtų augančių mūsų kultūrą, bet apie tą buvo vėl tik pakalbėta, o nieko neveikta.

Paskui Savamokslis sako, kad ir jis buvęs vaiku, o tokio laikraštuko nematęs. Iš tikro labai

KAZYS PUIDA.

KOL SAULĖ PATEKĖS...

— Ko taip nusiminęs tamsta? — tyliai užklausk jo priėjusi Marytė.

— Gaila man giedro ir gyvo jausmo, gaila tų lakių ir nesąmoningai drąsių minčių bei vilčių tų žmonių kuopelės, kurios rytoj gyvenimo ūkais apsilvils, skurdo debesimis apsiniauks.

— Kodel taip juodai žiūri tamsta tų žmonių ateitin?

— Skiriu ateitį į dvi dali: medžiaginę ir dvasinę; bet tas paskirstymas nieko nereiškia. Pažvelgk tamsta ana ton kuopelėn ties krosne. Devyni vyrukai — iščia gir-džiū jų skambančius balsus — tai visi lietuviai — ir visi skursnos. Visus juos pažįstu ir žinau, kad kova už duoną del rytojaus, del tų pačių minčių ir troškimų nuslopis juose gyvenimo giedrą, tą *sens de la vie*, be kurio sunku kovoti ir gyvenimu pasitikėti. Ir duok, Dieve, jiems nors svariąsias iš visų troškimų išlaikyti ir išgaivinti, kol darbo vartai prieš juos atsivers.

— Tad kame skirtumas tų dviejų ateities dalių?

— Matai tamsta, kad kuone jokio skirtumo nėra, nes nuo vieno kitas priklauso.

Orkestra užgriežė siūbuojantį, svaiglingą valsą; gaidos plaukė tokios minkštos, tokios švelnutės ir drauge tokios viliojančios, masinančios, viltviltingos ir... visuomet apgaulingos, bet užkrėstinos, prieš kurių jėgą sunku atsipirti.

Marytė sėdėjo šale Eimučio, kuris, muzikai prabilus, nutilo ir vadžiojo akimis po salę. Staiga atsisuko į Marytę ir jau linksmu balsu pratarė:

— Žinai tamsta, pašokiva valsą. Aš jau tylėsiu ir savo grašio nekišiu, — jų šiandien diena, tesilinksminie ir tesivylije aukso dienų, kurios... pasakų padangėmis skraido Šimts pinčių! būsiu linksmas, kaip ta plastakė, kuri tiktai vieną dieną gyvena, bet linksmi gyvena. Rytoj į laukus, į mišką, į žaliūmynus — pas paukščius, jų linksmutės, giedrios bylos klausyties ir margą sva-jojimų kilimą austi!...

— Mėgiu tamstą tokiu, kokis esi: — kuomet tyras prigimimas iš tamstos širdies kalba, o ne įvairios juodos mintys...

— Sūns jų nematai! Juk šiandien ir tamstos diena! — priminė jai Eimutis.

— Ir dar kokia mano diena! — skardučiu, linksmutėliu balsu sušuko Marytė ir sulingavo Eimučio valsu taktan nešama.

O gaidos plaukė, svyravo, siūbavo, — viliojo, gundė, masino, tarytum undinių dainininkių būrys apstojo užsnūdusį karalaitį-keleivį ir viliojo jį savo meilingan, gašlian glėbin.

— Kas-gi tokio šiandien tamstai yra kad ši diena, ne by kokia tamstos diena? — interesavosi Eimutis.

— O, ne! nepasakysiu. Tai dar paslap-tis; tai aš tik dar viena tą mintį-norą, mintį-troškimą gaudau ir auklėju ir bijau apsi-vilti.

— Nemėgiu apsvylimų. Imu tai, kas nesispardo pats su savim; nors imamas ir labai spiriasi, bet vis-gi paimitinas.

— Paimitinas? — lyg netikėdama klausė Marytė.

— Žinoma! — patvirtino Eimutis.

— Gerai, kuomet nors aš primįsiu tai tamstai.

— Man? — nustebė.

— Tai-gi, tamstai. Tuomet nevalia bus atsisakyti nuo savo tvirtinimo.

— Na, tebunie ir taip, — sutiko jis.

Pailsė atsisėdo, bet netrukus Marytė panorėjo gerti ir, padavus Eimučiui ranką, nuėjo abudu bufetan.

O salė triukšmingai gaudė, su tyromis, švelnutėmis muzikos gaidomis maišėsi ko-jų čiuožėjimas ir tvėrė ypatingą triukšmą-sumišimą.

Išgerti mėgstą miestiečiai ir pedagogai stovėjo prie bufeto, gėrė ir užkandžiavo; juokavo ir kėlė tokį klegėsį, kad per juos sunku buvo artimiausia stovintiems susikalbėti.

Apie dvyliką nakties atėidavo trauki-nys, iš kurio daugelis laukė giminių ir pažįstamų atvyko. Marytė nieko nelaukė, nes buvo parašiusi namo laišką ir prašiusi, kad del rytojaus vakarinio traukinio atsįs-

tų arklius, ir iš namų jokios žinios nebuvo.

Bet kaip ji nustebė, kuomet gretimųjų durių priangyje pamatė tėvą ir motiną, o už jų kyšojo plika Dabkaus kakta!...

Lengvutė, kaip stirna, nubėgo su tėvais pasisveikinti ir intempus motiną bufetan vedė stačiai ten, kur buvo sėdėjusi su Eimučiu. Supažindino juodu ir, apibėrus motiną šimtais paklausų ir nevienam atsakymo nesulaukus, nubėgo, tėvo pasitikti kuris kaž-kur buvo užtrukęs.

Čia tuoj atsirado p. Dapkevičius; šis tuojaus pradėjo ilgą pasveikinimo litaniją, kurios Marytė nedavė jam užbaigti. Paėmusi tėvą už rankos, ėjo savo vieton, o iš užpakalio sekė p. Dabkus ir tęsė savo lita-niją.

Butrimas pasisveikino su Eimučiu ir supažindino juodu:

— Ponas Dabkus...

— Atsiprašau Dabkievicz, *szlachcic korzenny*, — pertraukė Dabkus.

— Eimutis, — tarė studentas ir nusi-šypojo pats sau.

— Turėsi tamsta gerą kaimyną, kurio lenkiškųjų pavardžių Lietuvoje istorijos pažinimas tikrai stebėtinas. Ir jeigu jam patiksi, tai išras ir tamstai kokį-nors nebu-vusį ir nėsantį herbą, — juokėsi Butrimas.

— Iš pirmo karto mane geradėjas ap-juoki nepažįstamo žmogaus akyse, — pyko Dabkus.

— Na, aš jau tylėsiu, — ramino jį Butrimas.

Tuo pačiu laiku duryse pasirodė ponas Radavičius, netolimas Butrimų kaimynas. Savuosius pamatęs, nuėjo prie jų.

— Ir tamstos čia? — klausė nustebęs.

Sveikinos su visais ir, priėjęs prie Eimučio, sustojo, gracioziškai linkterėjo galva. Marytė pasiskubino supažindinti:

— Ponas Eimutis...

— Rodovič, — jau kiek prakilniau tarė.

— Ar tamsta ne iš Untupjų?

— Taip, senio Povilo sūnus.

— Šitaip... kitados Povilas Eimutis bernavo mano folvarke, — tarė Radavičius visą sakinį pabrieždamas.

— Tiesa, — lūpas sukandęs, patvirtino Eimutis, — tarnavo, kol tūlas Radavičių, suvedžiojęs keletą mergaičių, ėmėsi už mano motinos ir kol tėvas prie pirmo pasikėsimo spragilo buožės į pono nugarą nesutrupino.

— vienu atsidusimu išmetė iš savęs Eimutis ir pažvelgė į Marytę, kuri atidžiai įd-viejų pašnekėsi sekė.

— Tamsta išdrįsti... — suslopintu bal-su, prisiartinęs sušnypstė Radavičius.

— Kodel-gi ne! — galvą užmetęs ir akis Radavičium išmeigęs, sarkastiškai šyp sodamos, atrėmė Eimutis.

Marytė matydama, kad gali pakilti triukšmas, padavė Eimučiui ranką ir nusi-vedė jį salėn.

— Ar tamsta neperdrąsus kartais? — užklauskė.

— Nėkiek! Tiktai savo vardą ginu nuo įvairių užsimiršančių ponų pasikėsini-mų.

— Tiesa, tiesa... — pritarė Marytė. — *Esmi sau žmogus, ne kitiems...* — pridurė kiek patylėjus.

— Vidūnas tamstą užviešpatavo ir taip giliai? — klausė Eimutis.

— Neužviešpatavo, tik pagelbėjo man savyje pačią save sujieskoti ir būti sau sa-vimi,...

Judri vengerkos muzika erzino intimpusius Eimučio nervus, o kojų ritmingas plumsėjimas tokį triukšmą kėlė visoje salė-j, kad Eimutis negalėjo išverti ir prašėsi Marytės atleisti jį valandėlei tyran oran.

Giedri berželio naktis, tolimi lakštingal-os kantatos skardai, rami ir gašli gėlių kvaptis taip giliai veikė, kad Eimutis neži-nojo nė kur dėtis, nei kas su savimi dar-ryti.

Tasai išdidęs ištvirkėlis, piningais sa-vo nuodėmes pridengdamas, būtų labai gi-liai jį užgavęs, jeigu ne tas jo sumaningu-mas iškarto išisokėjusį didiką sulaikyti. Tačiau nuolatinis priminimas apie tėvo bernavimą, stengimasi pabriežti kilties žė-mumą, taip erzino Eimutį, kad sunku jam buvo nurimti.

(T. b.)

J. WEYSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė

KAZYS PUIDA.

— Nė nežinojau, kad ponaitis vėl Južintuose! — atsakė Marcellė.

— Vakar parvažiavau.

— Gal ponaitis melonėsi arbatos su mumis iš-gerti?

— Aėiu; skubinuos į Gačionis.

— Mūsų ponaičio namie nėra; Dinaburgan iš-važiavo.

— Žinau. Bet senasai ponas namie, apsinakvo-siu pas jį. Labanaktis ponai Marcellėi, labanaktis, Uršulka!

Atsargiai ėjo Mikolas iš Patiltos į Gačionis. Naktis buvo tamsi, kelionė su Uršulka sužadino jame neri-mastį. Kas toks buvo tasai ginkluotas žmogus, ku-ris sekė jiedviejų pėdomis? Tikrai ne plėšikas, nes kokio jis grobio galėjo tikėtis ir ką būtų nuvei-kęs suirusiu savo lauzu prieš gerą Mikolo šautuvą!

— Slapukas? — tikriausia, bet kodel sekė? — O gal kerštingasai konkurentas, gal Uršulkos mei-luzis? —

— Dabar ji mane myli, tai tiesa — bet se-niau? —

Su užtaisytu šautuvu žengė atsargiai Mikolas, apžiūrėdamas kelią bei apylinkę, nors plynas lau-kas nieko negalėjo paslėpti.

— Ė! kvailybė! koks valkata ėjo tuo pačiu ke-liu, ir nenorėjo pasirodyti. — Bet kodel papras-tai tokia drąsi Uršulka, staiga sumišo?

Matyti jau buvo dvaro liepos ir pažįstamos, vaishingos kvaptis nešiosios laukų ūku; Gačionių šu-nis, visi medžioklės, vos pribėgo, pažino medėją ir, linksmai čypdami, palydėjo jį ligi durių.

Tarnas, Pipka, sutiko Mikolą priemenioje:

— Senasis ponas laukia ponaičio su arbata

— Tuojau, tik persirėdysiu kiek. Ar atsiuntė iš Južintų maną lagaminą?

— Yra. Ponas taip prašo.

Pro atviras duris valgomajin matyti buvo Le-onardas Pucevičius, patogiai įsiremęs prie didelio stalo, su ilgu pykiu, belaukiančiojo pozoje, kuri lyg jam ingimta buvo. Atsiliepė:

— Eik šen, kad esi, Misiuk! Nedaryk niekų! Nėra moteriškių mūsų gričioje. Jei numušeį ką, tai parodyk.

Rajeckis, nusišluostęs batus, pastatęs šautuvą ir padėjęs šovinyną, inėjo valgomajin, trimis slan-komis nešinas.

— Gražios! — gyrė ponas Leonardas, ėiupinė-jamas paukščius — ponaičiai motinai nuvežk; mums tai bereikalingas valgis, nes virėja taip kepa, kad visvien ar gaidys ar slanka, anglia viskas pavirsta ir skonio neprisiknisi. Na, sėskis — pridūrė, su-trenkdamas skobnin, marmurine cerata prideng-tan. — Pipka, duok, ką turi.

Nežiūrint tūlų pirmųskėjų intaisy, dvaras tu-rėjo viduje savo rimtį. Šen bei ten po žeme, bal-kių remiamų lubų, kybojo indomus aliejinis pa-veikslas. Tarpe rakandų, paprasto dailidės išdir-binių, užklydo Gdanskio laikrodžiai. Ir ponas Le-onardas nepaprasto tipo žmogus buvo. Nežiūrint apsilėidimo drabužiuose ir susunkėjimo iš senai su-tingusio žmogaus, pailsūsios jo akys daug skaitė ir daug atminė; buvo jos tuo pačiu metu geros ir smilios. Visi žinojo, jogei senis Pucevičius išėjo Dorpatu universitatėje „kameralia“, kad gali pasi-tikėti jo draugiškumu, tiesumu ir visomis kitomis paviršutinėmis doromis. Žygių lovēsi iš jo rekla-lavę; ypač iš to laiko, kaip liko našlys, užsidarė na-mie ir liūdėjo.

Gašliai mylėjo savo vaikus, bet jų augimą pave-dė likimui. Sūnus, Stasius, nelabai mokslo pageidau-jas, bet labai palinkęs prie ūkio bei medžioklės, pa-sekmingai varė abu tuodu amatu. Duktė, Irena, neramesnio būdo, išpradžių mokėsi namie iš moti-nos bei mokytojos, bet motinai mirus, užsimanė-istoti Dinaburgo gymnazijon, paskui konservatori-jon, nes labai gabi buvo muzikoje. Tėvas priešinos-abiem tiedviem sumanymam, bet negynė. Ir pane-lė Irena išėjęs mokslą, ištekėjo prieš kelis metus, už labai būk gero pianisto, Bomse, sulenkinto vo-kiečio. Tas viskas ne sulyg pono Leonardo noro išėjo; jautė prie vaikų slepjamą grandulį, kad jo nesiklauso, nors mylėjo juos kaip mylėjęs ir pa-taikavo po senovės. Jo veiklusis rūpensnis apsi-ribojo pajieškėjimu naudingų svetimų intekmių, o tai tuo tikslu, kad Stasius tinkamai apsiestų, o Iren-ka Bomse kad išauklėtų bent savo vaikus sulyg Pu-cevičių tradicijos.

Ponas Leonardas senas buvo Rajeckių draugas; Južintuose viską žinojo apie Gačionis ir atžagariai. Dar-gi su jaunoju Mikolu, velionio draugo sūnu-

mi, kalbėjos ponas Leonardas atvirai, lyg su arti-muoju giminaičiu. Kadan-gi, nežiūrint apatijos, turėjo miklų bei išlavintą protą, tai ir nevaržė Mi-kolo savo metais.

— Stasius rytoj sugrįž iš Dinaburgo — atsakė senis Pucevičius Mikolo užklaustas — tegul kiek prasivėdina mieste, nes čia kaime visai subobėjo.

Arti, medžioti — visa tai labai gražu, bet reikia ir sau pritinkamoje draugijoje pasitrinti, ne vien su klapais bei žvėriena. Na, sakyk, Misiuk, ką tu apie tai manai?

Mikolas iš mandagumo pritarė. Bet pirmą kar-tą pats atsipeikėjo, kad ištiesų taip ėsa. Ar kitaip geriau būtų? — abejotina. Stasius buvo del jo miško bei lietuvių kaimo inkūnijimu. Jei persidir-btų ant sensato ar salioniečio, daug nustotu.

— Trembeliai ir Trembeliai! — pasakojo senis anganėiu nerimasėiu — geri sau žmonės; jų diede-lis, Nikodimas, buvo mūsų urėdas. Bet jis priveda čia man pienburnių, lietuviškai kalbančių, stalan sodina. Juk ir aš nesišalinu žmonių, bet reikia tin-kamoji vieta žinoti.

Mikolas, išdalies teisėju tarp tėvo ir sūnaus kviečiamas, nekaip jautėsi, negalėjo ingarti šia-me reikale nuosavios nuomonės iš tos priežasties, kad niekuomet apie tai nebuvo rimtai galvojęs.

Trembeliai? — Taip — buvo kelis kartus su Sta-sium pas juos ant pietų, kada medžiojo tetervinus ir antis. Stasius sukasi apie Anielką. Daili mergaitė, bet kas per prilyginimas prie Uršulkos! Pagaliaus, Južintuose neteko matyti klapų dvaro svečiaus. Čia pats Stasius juos kviečia — Kas geriau? —

Išitarė kaž-kaip abejotinai, visiškai Anielkos neminėdamas. Bet seniui Pucevičiui kaip tik jį ir rūpėjo.

— Žinau aš, yra ten sejonėlis, kurs jį vilioja: Domienės duktė. Ką-gi jis ten su ja?... Tai didūs klapai, dar gal pamanyti, kad Pucevičius Trembe-laitė ves?... —

Rajeckis atsigynė, sakydamosis nieko apie tą prietikį nežinąs. Ir ištiesų nedaug ką težinojo.

— Matai, Misiuk, taip yra: Stasius tau draugas, bet ir aš. Jaunas dar tu, bet važinėji po miestus, po universitates, gali turėti gerą ant Stasius intek-mę, nors jis ir vyresnis. Čia reikia pasirūpinti mū-sų, Pucevičių, ateitimi. Pilnai tavimi pasitikėdamas, klausiu, kad man pasakytumei, ką žinai apie tą prie-tikį. Meilinas vienas į antrą, ką?

Mikolas, seno šeimynos draugo paglostytas ir sugraudintas, atvirai pasakė:

— Galiu pasakyti tamstai tiktai savo spėlioji-mus, nes Stasius kalbas su manim apie viską atvi-rai, apie Anielką-gi labai nedaug ir neaiškiai.

— Tas tai ir yra blogiausia! — rūpestingai pa-trynė kaktą ponas Leonardas — gal įsivaizdino sau ją įsimylėjęs?

— Gali būti; nuo nesena kiek atsimainė.

— Tai yra, jog mažiau paskui kitas mergaites bėgioja? — sakyk aiškiai, Misiuk — juk ir aš buvau jaunas — suprantu.

— Neva... taip — vos ištarė Rajeckis.

— O kad būtų, Misiuk, jį žiemą matėi! Varau miestan, Vilniun, kur draugai turi nuotakas — ne ir ne! medžioja ir sėdi Trembeliškiuose! Duok Dieve, kad klysciau, bet gal jis nori tą... Anielką vesti?

Atsikėlė ir pramynė kojas, leisdamas didelius dūmų kamoliuos iš pytkio. Tiktai galingi susiju-dinimai pakeldavo jį iš kedės.

— Turbūt ne... — ramino Mikolas — juk ma-čiau jį vakar; man būtų pasisakęs. Na ir tamstai!

— Sakė kaž-ka man pastaruoju metu... apie vi-suomenės demokratizaciją, — įsivaizdink sau! Dai-li demokratizacija — klapu pasidaryti! Klapas iš-šviesti ir pakelti — tai kas kito. — Ot, kaip jis iš-augo: net skaityti nemoka! Išskaitys iš kvailo laik-raščio dešimtį kvailių sakinių ir taikina tai į savo mylimąsias! Tu tokios kvailybės nepadarytum, Mi-siuk?

— Žinai tamsta — tarė Mikolas, pasigirti norė-damas jaunesniųjų dienų pažiuromis — klasiniai reikalai gali nutilti prieš tyrą jausmą. O tokia my-lima bei gera mergaitė gali būti vyro išmokyta...

— Stasius! kaip tik išradai! pavirs laukiniu, suklapės, o už šimto metų iš Pucevičių pasidarys Puceičiai!

— Arba Puceičiai virs tikrai vietiniais „gen-try“.

— Gentry? — tai angliškai?

— Nauju, vadovaujančiu sluogsniu.

— Suprantu suprantu — matau, jog jus visi jaunieji smalkių teorijų prisigėrė.

Atsisėdo vėl savo vieton, pertraukė arbatos, pa-čėulpė pytkį, susirūpino.

Tuotarpu kaž-kas privaziavo prie durių. Ar-gi tai Stasius grįžtų? — Jis!

Inėjo gyvai, nakties šalnos įnešdamas, besišyp-sas, kai ramios sąžinės žmogus. Pabučiavo tėvą pe-tin, senis apkabino jį meiliai už galvos, užmiršda-

(T. b.)

AITVARAS

SODNAS.

(Fragmentas.)

„Byt sad“...

A. Mickevičius.

(Tąsa).

gogijos įstaigose, išleisti tam tikrą įsakymą, kad nuo šiandien kas metai gegužės 18 d., Haagos konferencijos metinių sukaktuvių diena, visose karalystės mokyklose, taip jau mokyklų saviplėtojimosi sąjungose ir kitose jaunuomenės sąjungose profesoriai ir mokytojai, — o jei bus galima, tai ir tų sąjungų sąnariai — pasakytų trumpas prakalbas apie taikos konferencijos reikšmę, lygiai ir apie pacifistinio judėjimo įstaigas ir propagandą“.

Pavasarij 1909 m. sulgy Austrijos taikos draugijos sumanymo, reichsrato sąnarys profesorius Masaryk, drauge su keliais kitais atstovais pasiūlė kad santaikos ideos praplatinimui visose mokyklose bei lavinimo ir auklėjimo įstaigose būtų švenčiama tam tikrai paskirta diena, — taip vadinama „santaikos diena“, per kurią visi mokiniai susipažintų su šiandieniniu pacifistiniu judėjimu, jo tikslais bei laimėjimais. Tačiau šisai klausimas dar ligi šiandien neišspręstas.

Dar reikia paminėti, kad Šveicarijoje mokytojų suvažiavimai (Bazelyje, Berne ir Zueriche) vienbalsiai išsitarė už dalyvavimą mokyklų pacifistiniame judėjime ir išrišimą visokių nesuipratimų trečiųjų teismu.

5.

Ligšiol daugiau buvo kalbama apie išvydinę pacifistinio judėjimo pusę. Reikėtų dar pažvelgti vidurinėn pusėn, t. y. tų idėjų turinį ir tų priemonių būdą, kurios pažymi šiandienį pacifistinį judėjimą pedagogijos srityje.

Pamatinės reformos reikalauja, sulgy šiandienio pacifizmo, visos mūsų šeimyninis vaikų auklėjimas. Visiškai neabejotina, kad jau šeimynoje vaikas in-pranta matyti jėgoje viršiausį gyvenimo pamatą, sprendžiamąją visų nesuipratimų įstaigą. Vos vaikas ima suprasti, jis mato jau aplinkui šaltą varo ir savavalės atmosferą, — ar tai bus tėvų atsinešimai į vaikus, vyro į žmoną, ponų į tarnus. Dažniausia nesuprasti vaiko elementariai reikalavimai pagimdo patį arčiausią varą. Jo teisingiausi reikalavimai dažnai šiurkščiausiai būdu nuslopunami, o kartais dar „kariškomis“ priemonėmis — kumščiais ir barniais. Prieš įstojant mokyklon, patekęs draugų tarpan, sutinką jis tą patį jėgos viršijimą, tą patį varą. Iš mūsų šeimynų vaikai išeina giliai demoralizuoti ir pasirengę priimti visą militarinę gudrybę, užmušimus išveisinančią. Vos pradeda vaikas vaikščioti, kaip jo švelnutin vidaus pasaulinį įsikverbja žaiskareivijos pedagogika. Mažiems vaikams pariša žibančius kardus, o ant galvų uždeda šalmus. Tarpe žaislų pagarbja vietą užima švino kareiviai, raiti bei pėsti, nuo kojų ligi galvos apginkluoti. Tuos pačius kareivius ir tuos pačius žūdymo reginius vaikas mato rodomuose jam paveiksluose. Kiek vėliau perdaug mylintieji tėvai perka vaikui šautuvą, pistoletą su pistonais, pasakoja jam apie įvairius kariškus žygius. Netrukus prasideda ištisa eilė žaidimų su užpuolimais, šaudymais bei „užmušimais“, sulgy tvarkiųjų žaiskareivinės pedagogikos reikalavimų. Ir kas stebėtina, tokie žaidimai vislabjusia prasiplatina; jais vaikai dažniausiai žaidžia. Apdovanos Kalėdoms ar Velykoms vaikus šautuvais, kardais, pistoletais, nors ir žaisliniais, ir tas niekam nepasirodo, kad nesutinka žodis su darbu, simbolas su jo pateisinimu. Tokioje dvasinėje atmosferoje išauklėti, vaikai dar prieš pastojant mokyklon jau yra linkę matyti užmušime, stipresniojo tiesoje, apginkluotame susidūrimo paprastą, dargi teisėtą apsiereikimą. Pralietas gyvo sutvėrimo kraujas — tai jau nieko baisaus ir pasipiktinančio jiems neatrodo. Juo labiau, kad gal ne kartą teko jiems matyti pjaunamų pietums atpusryčiams naminių paukščių kraujus. Stiprusis smaugia ir suėda silpnąjį — toksai jau, matomai, neišvengtinai ir teisėtai gyvenimo įstatai.

Tais pačiais apsiereikimais persunkusi yra ir dvasinė šiandieninė mokyklos atmosfera; tik su tuo skirtumu, kad mokykloje visa kumščio tiesa; visa prievartos ir protinės bei dorinės priepaudo teorija bei praktika tvarkiai, smulkmeniškai interpretuota sistemon. Historijos išguldymas dar daugelyje mokyklų paversta išskėlimu į padanges nuolatos atsikartojančių karių. Augštesnės tiesos bei teisingumo žvilgsnis prirengiama prie vieno ar kitų istoriškų veikimų, kad pateisinti tendencijinį melą ir netiesą. Dargi kūno bausmė praktikuojama šiandieninėje mokykloje. Linija, lazda, tūpnymas už ausių, mušimas ranka per veidą ir galvą, tai pa-prasti apsiereikimai kaip vidutinėje taip ir žemutinėje vokiečių mokykloje. Ir ne vienoje vokiečių mokykloje. Kūninės bausmės nesena atnaujinta

(T. b.)

...Sodnas, yt budrusis sargas, dar vis liūdnas stovi ir į pievas margas gailiai žiūri, ošia, mini seną laiką, nors vėjai ir blaško jo gyvybės saiką. Senas jis. Iš kraštų tūno kuplios liepos, storos, augštos, tiesios; tarp jų kriaušės skiepas įsimaišęs auga, tankumon nusviręs, yt bedalis vargšas; kiek toliau užmiręs beržas dar lapoja, vargelius skaitliuoja, o jauna saulutė jo kasas šukuoja. Liepos susodintos į dvi tiesi eili. Vai, kaip man jų ūksmė vasarvydį meilii! Vai, kaip man ji tinka, nors nūdieną vienos siūklių žalios šeimos ir balų purienos tarp skurdžios žolaitės gailiai, vargiai želia, kada, ilgai snaudžius, gamta galvą kelia. Bėdini likučiai! Kur seniau gėlelių buvo plačios lovos tarp smilties takelių, dabar tiktai pieva pjaunamoji liko... Skaidri grožė žuvo, jau senai išnyko; ir tiktai kur-nekur prie kelmų senųjų dar maldingai kyši jovarų žaliųjų laimūs dalgiai; tiktai dar skiepai sakoti, vežlaikin sulinkę, bando nesiduoti laikui kietasirdžiui; tiktai sambjū kerai dar ligšiolei vyksta, dar vis mielas, geras, dar vis puikiai dengia slaptųjų suolelį ir nemano nieko apie savo dalį; tiktai šeiminingės darbšiosios bitutės kiauras dienas ūžia, kolei pasiputęs debesys lietingas dangų neaptraukia ir, suvilgęs žemę, kitan kraštan plaukia.

Vai, dažnai sugrįžęs prieglobstin gimitinės, aš aplankau sodną, jo dienas atminęs. Jis man tyliai snabžda paslaptinę bylą apie savo amžių, apie skaudžią tylą, kada, vergo panėjų kietai surakintas, vargšas dar nemanė apie aukso spintas.

Zigmas Gaidamavičius.

KAZYS PUIDA.

LAISVOS MINTIS.

(Kritikos bruožai.)

XVIII.

Liudvikas Windthorst'as. Parašė A. Maliauskas. „Ateities“ leidinys N3. Kaunas. 1912 m. Kaina 6 sap. 11 pusl.

Begalo indomus mūsų klerikalų bei jų pasekėjų veikimo būdas. Platesnio pažangos supratimo, jos nuvokimo kaip neatbūtinio tautos kultūros akstinio veltui įjėskosi visuose jų darbuose. Pažangos, kaip tokios, kaip neužbaigtos mūsų dienomis visuomenės evoliucijos klerikalai nepripažįsta ir negali pripažinti, nes tokia pažanga neatsako jų luomo reikalams. Klerikalų pažanga — tai pritaikomoji pažanga. Iš pilnaprasmės, iš pažangos ideos mūsų klerikalai pasiėmė ir kultivuoja tiktai tą, kas jiems nekenkia, kas jiems valdžia ant žmonių duoti gali. Valdžia ant žmonių — demagogijos gašlusis pageidavimas — tai slaptoji mūsų klerikalų trūso bei pastangų mintis.

Jei įsižiūrėsime mūsų gyveniman, tai pastebėsime, jog visa tai, kas svietiškosios inteligentijos ar sumanyta ar pradėta daryti buvo — visa tai netrukus klerikalų pamėgdžiota ir savo nagan imama. Santarvės visuomeniame darbe ingyti negalima, nes klerikalai, pasijutę nūdien kiek stipresni esą, ne nemano nusileisti prieš „bedievius“ svietiškus inteligentus. „Bedievius!“ — tame žodyje tai ir slepiasi ta nesutaikinimo jėga. Mūsų klerikalui neužtenka valdžios paviršutinės ant žmogaus. Jis stengiasi užkariuoti kūną ir dvasią; o kai pasijus nepadalinama valdžią, tuomet išdidžiai dalis visokiųjų šes malones. Jie neatsizvelgia pastarųjų atsitikimų prasmėn, nemato pavojaus; iškelta galva lenkia lietuvių valstietį savo pageidavimų jungan, viliodami jį savo darbštumu beprašvaistėn dvasios vergijon, iš kurios tas visomis išgalėmis stengiasi išsikopti.

Praklinių žmonių kovos bei gyvenimas išnaudojama savotiškai; jų darbai, nesulyginamai platesnė politikiniai-visuomenė prasmė turėję, užkliūbuojama bažnytinių tvorų bei spragų siaurutin plotan.

Tyrosios tiesos, teisybės bei idealo mūsų klerikalas nesuvokia ir nenori suprasti. Bet jei atsiranda praklinus žmogus, kurs tyro idealo pasikliaudamas kovoj su įvairiausiai varo, prievartos bei neteisybės apsiereikimais — mūsų klerikalas tuojau krapštineja, bene suras ką to kovotojaus gyvenime, ką, kiek patasavęs, užtempis ant savo kurpalo ir tuoj apskelbs pasauliui dievai žino ką ne-

paprasto suradęs. (Priemonėmis nesidrovi ir jų nepaisoma. Ir Windhorstui dovanoję jo aštrų išsitarimą ir nepripažinimą popežiaus neklaidingumo, — matyti kaipo atlyginimą už jo darbštumą, vėlesniai kovoje su Bismarku betveriant centro partija. Tai paprasta, kūnan bei kraujan inausi mūsų klerikalų taktika.

Pilname masštebe pritaikinama viskas, kas viršų pasakytą ir prie šio leidinio.

Visa tai, kas buvo užtempta ant klerikalinio kurpalo iš Windthorsto gyvenimo — tas užvilkta ligi sprogtant. Žmogaus turinimas, pilnas kovos bei trūso gyvenimas pertasuota ir pagirta; tik užtylėta kas netinka jo reklamai, paglostyta už tai, jog savo triūsu, savo nenuolankia kova su Bismarku privedė prie sutvėrimo Vokietijos reichstage centro partijos — klerikalės partijos, kuri nūdien eina ranka rankon su vokiečių vyresnybe, bet nėvienu žodžiu nepamėta kas anuomet buvo centras ir kas jis dabar. — Išvada — klerikalų moralas tame, kad gera tas, kas jų reikalus užtaria — neatsizvelgiant į užtarytojų moralę vertybę.

Visa tai nebūtų taip svarbu, kad mūsų klerikalizmas neskėstų savo nagų ant jaunosios, priaugančios kartos, kad neužnuodintų jos prapamate laisvos dvasios morale kazuistika, kadangi iš tos kartos gims mūsų rytojus, mūsų tautiniai-kultūrinė pažanga.

Patį „Ateitis“ su savo leidiniais gimė iš mokslėivijos organo „Aušrinė“, kaipo reakcija prieš pažangiąją mūsų studentijos mintį. Pamatė pavojų klerikalai savo tikslams ir pagimdė „Ateitį“, paėmė ją savo globon ir drėbė gymnazijų bei miesto mokyklų mokinių tarpan. Suprato, nujautė, jog vaikų tarpe daugiausia sau šalininkų prisigaudys ir skaičių viešpatauti stengsis. Nesirūpino tuo, jog tą jaunią skaldo, jog tuščiais ginčais atitraukia jį nuo jo teisiųjų pareigų.

Niekam neatsizvelgdamas, kariaujas mūsų klerikalizmas gamina dabar kningutę už kningutės, meta tinklą jau sudrumston minties jūron. Ir kas žin, ar ateities istorikais, ar pati tautos ateitis bei jos kultūre pažanga padėkos mūsų klerikalams už tokį tendencijinį, nešvarų darbą?

SZIDLAVAS.

(Tąsa.)

ti, gelsvai iš tolo baltuoja; tai kur-ne-kur, ne tai geltonas ne tai žalias ar greičiau, pilkai-mėšlvas šmotelis įsimaišęs, kitur geltonai raudonas medelis yt kokia auksinė vėliava mirga... tarp tų įvairių rudens papuošalų kaspinų, žaliukas ažuolas savo tamsiai žalias, yt rūtą šakas išskėles žaliuoja, neišsigandęs šalno, kurios taip daug permainė jo medžių-krūmai, tarytum kokia stebūklinga šviesa nušviesdraugų...

Gražus reginiai!

Puikiai išreikšta liūdnas rudens paveikslas... Gamta — stebūklingas dailininkas — tame jos nieks nepralenks! Tų puikiųjų jos tvarinių-paveikslų ypač daug einant į Šidlavą.

Kam teko eiti iš vakarų pusės pro Baldegis į Lidavėnus, perėję skersai Resenių-Kelmės vieškelį, ar pažvelgėt į rytus Šidlavos linkui? Kokie ten reginiai...

Iš pietryčių tamsus Šylaukio egllynas; pro jo kampą į rytus į žiemryčius matyti gili Dratvinio dauba, priaugusi tamsių nieko nebujančių eglių, kur-ne-kur tarp jų pasimaišo auksiniai beržai ar sidabriniai liepukai; augščiau, karpuotas egllynas, o virš jo, kiek tik akis užmato, yt jūra, mėlynuoja Dubysos ir Šidlavo pušynai... Koksa istabus, ilgėsiu lyg nuoganda perimęs, reginys... Rodos stovi ant kalno, toli po tavo kojų miškas, o ten virš miško atplūsta mėlyna jūra!... ir milžiniškos bangos, yt kalnai ir srovė... tik tos bangos apmūrę, sustingę, tvylo nepasijudinę, mėlynais kalnais...

Parėję nežymiu takeliu egllyną, nusileiskim į Dratvinio daubą; kiek čia įvairumo!... Štai nedidelis upelis „Dratvynis“, visai išsivingiavęs, tiesia savo vagą pro tamsius elksnyvus, skubina pas savo matušę Dubysą; jų santeklyje Lidavėnai — bažnytikiemis; viename iš gražiausių Dubysos intakų. Bažnyčia murinė; kaip pasakoja, kitasyk nuo kalvynų atimta, šiandien perdirbta, stovi Dratvinio atrakantų. Aplinkui šventorių, atkalnyje, kapai, ant kurių nuo kalno viršaus užsviręs, verkia-siūbuoja dailus beržynėlis...

Lidavėnų kaimelis — nedidelis, apgyventas ūkininkų; yra keletas žydų, kurie turi žemės ir krautuves; taip-gi yra vokiečių, kurie beveik visi amatininkai; bendoriai ir kitokie. Yra kelios smūklės-alinės, o taipgi, žinoma, ir „slaptas monopolis“...

Lidavėnai seniau atgydavo tiktai Šilinės laiku, nuo keliaujančių Šidlavan; dabar-gi ir žiemą nuo vežančių giria-raštus „meterius“, Dubyson, kurių wan“.

čia ir dabar dar malkynėse sukrauta guli. Apsukrus žydeliai pasirūpino būti girių pardavėjais, „bugalteriais“, „kasieriais“ ir kartu smūklininkais-krautvinkais, taip kad žmogelis atvežęs medžius už už kokių 2 mylių, eina su „cedeliu“ „bugalterie“ smūklėn ir gauna „ko tik nori“... Taip tankiausiai ir lieka „tavoru“ išimtas uždarbys...

Pro-pat kaimelį teka Dubysa, gražiausioji žemaičių upė: jos gražus smilties, žvirgždų ir kalkinių akmenų dugnas; tyras, sriaunus, kaip ašara vanduo; plati gili vaga, iš kurios smiltinių krantų kartais išsikišę kyšo milžiniški ažuolų rąstai, kuriuos vietiniai bendoriai užtikę pjausto ir dirba kubilams šulius. Dubysos lankos nepaprastai plačios, lygios ir sausos; daugiausiai žilvičių priaugusios; augšti, puikūs moliniai atkalniai; kal-kur giria ar krūmais apaugę, kal-kur laukai. Palei Lidavėnus iš vieno jų atkalnio iškasama daug kalkių.

Už kokių 5 varstų nuo Lidavėnų pasiekiami kitos aplinkinės papuošalas — Pušynas.

— Visų pušų viršūnės ant Šidlavo palinkę — pasakoja žmonės...

Tas gali būti, nes vakarys vėjalis visame save smarkume jų galvelės šukuoja; kitos tiesų, dailę, kaip žvakę, liemenėlį išibavęs sulenkia, o kitą ir pusiau perlaužia...

Gražus Šidlavo pušynai.

Kaip ineini pušynan, kažį koks gilus, nesuprastas jausmas apima... Tokios gražios, jaunutės pušelės pakraščiaus suaugę, savo puikiomis, spygliotomis viršūnėmis stiepiasi augštin, tarytum nerėdomos greičiau pasiekti, kur-ne-kur palikusios pušų-motinų, ausį ir joms ten tyliai-tyliai kažį-ką naujo pašnibždėti, pagausti...

Eini tolyn ir tas nesuprantomasis jausmas vis labiau ir labiau tave apsiaučia... Nutyla kalbos nuvargusių keliauninkų; išlengva, giliai kvėpuodami, jie žengia per smiltis, — tarytum į kokią šventyklą... Kvėpjas girios oras, tyliai-tyliai plaukia košdomosi per žalias pušų adatas, pamažu virpina jas — pušynas gaudžia, lyg dusuoja... Nutilęs, užsimastęs, klausai ir rodos girdi, lyg ką pažįstamą tave šaukiant, lyg atsiliepiant ant tavo minčių — klusimus atsakant?... Tai vėl rodos kas verkia-dejuoja, tai varpai gaudžia-dyžia... Tai balsą tau brangų išgirsti — visas perimtas lieki to nesuprantomajo-mystiškojo jausmo; eini lyg sapne; krūtinė lengvai alsuoja, iš akių nuriedi tyra ašara ir jauties kokioj „šventoj stebūklingoj vietoj“ atsiradęs...

Iš to sapno pabundi staiga į iškartas išėjęs; kaip girios ūksmė jauties nurimusiu užkėrėtu, taip žiūrėdamas į jos kelmynus, žjeistas, sukrimstas!... Tie sausi kelmai, šakos ir kur-ne-kur palikusios pušelės našlaitės, neramina jau, ne kokias paslaptis tau snibžda, guodžia... tik širdį perveria savo paveikslu šį begailestingąjį skriaudų pasaulį primindamas...

Dar liūdniau, dar baisesiu išrodo pereinais metais tų kelmynė nudegęs plotas. Pasibaigus pirmajam pušynui randasi šaltinėlis, kaimelis ir laukai; už pusvarsčio — antrasis Šidlavo pušynas, dar už pirmąjį gražesnis. Šis antrasis apaugęs kalnuotėn ir pertai dailesnį paviršių.

Maži-dailūs smilties kalniukai, tarytum supilė milžiniški kaupai, nuo 3—6 sieksnių augščio, minkšta miško kerpė, yt gūnia kokia, nutiesti; pušimis, eglėmis apaugę, begalo dailiai išrodo!... Gaila, kad dar neužgimė Šidlavo Baronas, o galėtų jis arpašyti „Šidlavo Šilelį“... nei dainų jausmo, nei skausmo čia netrūksta; netrūkstų taip-gi nei medžiagos — grybų, uogų, paukščių, žvėrelių...

Netoli Šidlavos prie-pat kelio yra mažytis, jau kerpe užžėlęs, ežerėlis. Čia—pasakojo — kitasyk varpas nuskendęs... Kartais jis ten gausdavęs, kitiems prisisapnavęs, kad jį išimtu...

Pasibaigus pušynui, — pasirodo Šidlavas, stebūklingoji žemaičių vieta.

Išėjus iš pušyno, Šilinės atlaidų laiku, jau išgirsti prie koplyčios užėsį: tai elgetų giesmės, pasigalėjimo šauksmai... Čia keliauninkai suklaupja prieš bažnyčią „po pušė pasimelstų“; išeidami čia atsiveikina; nuo čia, taipgi, daugiausiai žadas „keliais į koplyčią“ arba ir į bažnyčią...

III.

Šidlavo miestelis nesuvis mažas; apart didelės mūro bažnyčios ir šį metą pradėtos mūryti koplyčios, yra 2-klasė ministerijinė mokykla, valsčiaus raštinė, Vartotojų draugijos sąkrova, „Blaiivybės“ arbatinė, „katalikiškas kningynas“, pavargėlių prieglaudos elgetnamis. Šidlavo istorija maždaug tokia: 1567 m. išsiplatinus Lietuvoje Kalvinių reformacijai, kluvęs ir Šidlavas, su klebonu J. Kolubka, bažnyčia, klebonijos žemėmis ir dvarais, taip-gi bažnyčios daiktai, kurią čia įsteigęs koks-tai Andrius Zavišius pirm 1500 m. Taigi 1591 metais Merkėlis Šemiotas, netoli katalikų bažnyčios, pastatęs kalvinių bažnyčią, kurios pamatai ir šiandien matytis.

V—kis.

(Užbaiga bus.)

*) Žiūr. „Balsas dūszinosna einancziu Szydla-wan“.

Ant Balkanų pussalio liejasi kraujas. Ir tik pirmu sykiu po mūšini ant Kossovo lauko ir po puolimui Konstantinopolio (1389 ir 1453 mm.) Balkanų krikščionis išeina kariauti vieni be pagalbos iš šalies. Bet dabar jie išėina jau neapsiginti, bet patį užpuola ant priešo ir iki šiol jų puo-
gėj pergale. Ir dabar jie veikia neatskirai, bet kiekviena tauta bendrai, užsimiršusios savo senovės smulkius nesutikimus. Tęn, kur, rodėsi, negalėjo būti susitakymo, — bendrumas interesų su-
taikė, kadangi tie interesai yra — historiskas visų priešas ir pavergėjas. Ir taip dabar matome kaip bendrai išėjo Serbija, Bulgarija, Juodkalnija ir Graikija prieš šimtmetį savo priešą — Turkiją.

Viskas tas išrodo nauji ir netikėti senai Europai, pripratusiai palaikyti seną Balkanų lygsvarumą. Ir nereikia nusidvyti, kad Europos manymai liks sutremti aykiu su sutrėmimu turkų armijos. Iki šiai dienai Europa manė, kad Balkanų viešpatystės yra tik kazyros josios rankose, ir likimas tų šalių žmonių jau rupėjo ant tiek, kad tamė likime ji galėjo sau „biznio“ sumasti. Vienok, sakau, Europa dabar ištempus akis žiūri, kaip tos silpnos Balkanų tautelės, neatkreipdamos atidžios į visokius Europos altimatumus, išėjo savaimi prieš savo priešą. Europa pamatė, kad visoki traktatai yra persilpni prieš žmonių norą, ypač, kada tas noras yra noru nusikratyti svetimą valdžios jungą. Ir Europa turėsi nusilenkti prieš fakto spēką. Iki šiol ji žiūrėjo į Balkanų viešpatystes kaip į šaltinį busiančio lobjo, ypač iš griūvančios Turkijos. Šiandien gi ji pamatė, kad tas karnis atsitolina nuo jos burnos ir kad jį suvalgys tie, kurie per daug metų laukė ir nuo kurių jis buvo atimtas.

Iš priešasties šiandieninių nuotikių, kurie žada permaitinti historiskus Balkanų viešpatysčių rūbežius, skaitytojas, manau, neruogės ant manęs jeigu aš mesiu trumpą žvilgsnį paeiliui ant visų Balkanų pussalio tautų historijos. Sakau, trumpą, nes ilgas aprašymas negalimas iš priešasties stokos vietos ir išjieskojimū, kas yra reikalinga aprašymui kokių nors šalių historijos. Imsiu tik tiek aprašyti, kad skaitytojas galėtų suprasti, kokius turėjo sątkius Serbija, Bulgarija, Juodkalnija ir Graikija su savo priešininė Turkija. Aprašymui paimsiu nurodymus tų šalių žinovų N. Boreckio ir P. Berlino. Pirmiausiai paimsiu aprašyti apie Serbiją kaip didesnę iš Balkanų pussalio viešpatysčių.

Historijoje Balkanų pussalio, historijoje daug amžinės kovos slovenų su ottomanais (turkas, Serbija lošė įžymią rolę. Ji pirmutinė iš slovenišku viešpatysčių prarado savo nepriklausomybę ir jai pirmutinė prisiėjo pakelti vėliavą sukilimo prieš turkišką jungą. Nuo laikų garsios kovos ant Kossovo lauko, ant to paties lauko, kur ir dabar veikia didelės svarbos historiški nuotikiai, nuo laikų karės, kurioj Serbijai buvo užduotas mirtinas smūgis ranka Murado, Balkanų pussalio neperstojo būt arena karžygiškų karių „kryžiaus su pusmėnesiu“.

Kurie seka visavietinės historijos bėgi, žino, kad tuomlaikinis puolimas Serbijos atidarė duris į gilumą Vakarinės Europos ir vilniais turkiškų užkariautojų atsirioto net iki Viennos, Ratisbono, net iki Reino pakraščiu. Bet jeigu čia galybė ottomanų imperijos tetri-

vojo tik iki XVII šimtmečio, jeigu, susivienijusios Europos tautos prieš abelną pavoju, turėjo gana spēką atstumt turkus į kitą pusę Dunojaus, užtai Balkanų tautoms netaip lengvai sekėsi kovą su turkišku jungu, aukomis kurio liko visos Balknų viešpatystės. Praėjo keturi šimtmečiai, kol serbai tvėrėsi už ginklo, kad vėl atgauti savo neprigulmybę ir, sykiu, išgelbėti slovenų tautystę nuo ottomanizavimosi. Pasidėkavojant ilgam turkų viešpatavimui ant Balkanų pussalio, desėtkai tūkstančių kalninių slovenų buvo užmiršę savo tautą ir buvo likę ištikimais tarnais sultano. Tą labai skaudžiai atjautė Serbija. Visi, taip vadinami didžiūnai, priėmė Mahometo tikėjimą, perėjo tarnauti Turkijos valdžiai, kuri ypatingai gausiai apdovanodavo pardsavėlius.

Kad suprasti, ką serbams reikė jų sutrėmimas Kossovo lauke (1389 m.), reikia atminti, kokiuose rėmuose buvo išsiplėtojus Serbija iki užpuolimo turkų. Pirmoje pusėje XIV šimtmečio Serbija turėjo užėmusi plotą nuo Marico iki Egejiškų jurių. Kuningaikištis Steponas Dušanas užkariavo visą Makedoniją, Albaniją, Epyrą ir Tessaliją; jam priklausė taipgi Bosnija, Dalmacija ir Bulgarija. Laikė viešpatavimo to kuningaikiščio, arba kaip serbai vadino „kral“, Serbija buvo ant viršaus savo galybės, ir 1346 m. Steponas Dušanas priėmė titulą „imperatoriaus“ serbų, bulgarų, graikų ir viso Adriatikos jurių pakraščio. Bet ką tik turkai apsitvirtino Dardaneluose ir pradėjo iš čia užpuolimus ant Balkanų viešpatysčių, kaip visas tas didis serbų viešpatystės rūmas sujro ir apvirto. Serbų didžioji viešpatystė puolė toli da prieš Kossovo mūšį. Tas buvo 1375 m., kuomet Muradas užėmė Nišą ir privertė Serbiją mokėti metinę duoklę ir duot ottomanų kariūmenei paskirtą vyrų skaitliū.

Negalima aprašyti, su kokiū pasiryžimu turkai vedė užkariavimą Balkanuose slovenišku tautų. Visi bandymai išsilinosuoti iš po turkų jungo Balkanų krikščionims nenuseisė. Ir jie laipsniškai buvo priversti taikintis su aplinkybėmis, kaip su historiska būtybe. Pirmuose laikuose turkų viešpatavimo, serbų viešpatystei, rodėsi, negrėšė jokis pavojus. Vidurinis jų gyvenimas vystėsi po senovei, ir tik duoklė, imokama į ottomanų viešpatystės išdą priminė jiems apie užbaigą savystovumo. Tik po puolimui Bizantijos ir Konstantinopolio, prasideda periodas galutinio pavergimo. Pirm visko turkai perstojo žiūrėti į Serbiją kaipo viešpatystę, o į serbus — kaipo į atskirą tautą. Visas užkariavimas Balkanų viešpatystes turkai laikė kaipo gubernijas didžios ottomanų imperijos kurias valdė paskirti sultano činovnikai. Pastarųjų valdymo būdas gimdo baises priespaudą ir tokiū būdu veda prie žuvimo pavergtas tautas. Toks likimas laukė serbus, jeigu jų širdyse nebūtų degusi neužgesinama liepsna meilės prie savo tėvynės, prie savo kalbos, prie tikybos ir prie visų tų kultūriškų brangenybų, kuriomis didžinojasi historiskosios tautos.

A. Bernotas.

(T. b.)

Reporteris: — Ant kalbėtojaus buvo atkreiptos 499 akis...

Redaktorius: — Kas per navatas skaitlinė? Kodėl tik 499 akis?

Reporteris: — Aš tarpe publikos patėmijau vieną tik su vienu akim.

Laiškai iš Lietuvos.

IŠ SUVALKIJOS.

Sulyginus šį metų su praeitu kaslink ūkininkystės augmenų užderėjimo, mažą galima surasti skirtumą; šiemet buvo kiek geresni rugiai ir bulvės, vasarojus gi menkesnis, dobilų visai mažai, kas link šieno, tai du kart buvo daugiau. Iki šv. Onai buvo sausa, o paskui pradėjo lyti ir su mažais tarpais lijo iki užšalo; 26 spalio šaltis siekė net 60R.

Na, galime ir mes amerikiečiams pasigirti, kad renkame atstovus į „parlamentą“ ir net jau į 4-tą. Eina smarki priešrenkamoji agitacija. Kuningai ir jų sėrai išmislinėja nebūtus daiktus ant buvusio atstovo A. Bulotos, kaipo tikėjimo ir bažnyčios grioviko. Pasitaikė ir man būti laike ūkininkų-ingaliočių rinkimų Bartnykuose. Katalikai lyg apkvaišę lakstė iš visas puses ir su pasibaisėtinu inirtimu agitavo už savuosius, įvairiais būdais dergdami pirmėivius. Rinkimų būdas buvo kobjauriausis: prie kiekvienos galkučių metimui skrynūtės stovėjo „geras“ katalikas ir dirbo išsijuosęs. Pirmėiviams beveik negalima buvo agituoti — kuniginiai grūmojo šaltaja. Kuningai neapsakomai didžiuojasi, kad A. Bulota liksias šiais rinkimais pergalėtas. Žodžiu, sunkūs laikai — lauksim geresnių, o ateitis viską parodys.

Šapelis.

VILKAVIŠKIS, SUV. G.

Gerbjamoji „Vien. Liet.“ redakcija: —

Šiuomi pranešu, kad į savo tėvynę Lietuvą parkeliavau laimingai ir kartu išreiškiu Jums padėkavonę už patarnavimą ir atsakanti išleidimą. Keliaujant per jūres 5-kias dienas buvo gan gražūs oras, o 4-rias, likusias, visai blogas; per Vokietiją važiuovome 2 paras — vežė mus kaip galvijus prekių trunkinyj kartu su žąsimis ir kiaulėmis; ant stočių reikdavo laukti po 2—3 valandas. Kiekvienam, keliaujančiam iš Amerikos patarčiau nepirkti 4-tos kl. tikėtą.

Velijantis Jums viso labo,
Juozas Šakočius.

SEIRIJAI, SUV. G.

Galas vasaros ir pradžia rudens buvo labai lytingi, taip kad vasarojus, atolai ir bulvės gerokai apipuvo, o paskui gan dikčiai pašalo. Statymui Seirijuose bažnyčios jau renkami piningai; kiekvienas moka pagal didumo savo ūkės. Kas link apšvietos ir skaitymo laikraščiu, tai ne ką galima pasakyti — dauguma užimta raguočio garbinimu. Esanti pas mus dvarai beveik jau išdalyti ir išpirkti; užsiliko dar Šventežerio Olasavičių dvaras, kurį taipgi greit pradės pardavinėti, užtat norintieji gal pasinaudoti. Girių išpardavinėjimas žydų rankose ir lietuviai sunku prie jų pritolpti, nors ūkininkai nemaž su jais kovoja. Lietuvos Korespondentas.

Broliai lietuviai: —

Meldžiu atleisti man, kad aš, su grįžęs iš Amerikos Lietuvon, taip ilgai nepranešiau jums apie savo įspūdžius ir padėjimą tėvynėje. Priežastis to viso — tai neturėjimas laiko; mat turėjau surasti gyvenimui vietą: dabar jau turiu nupirkęs vidutiniško didumo ūkė su visais įrankiais ir manau dau-

giau nebeišvažiuoti iš Lietuvos. Buvodamas tarpe lietuvių, patyriau, kad daugiausiai ūkės dirba senukai, moteris ir vaikai. Užklausus jų kur vyrai, gauni atsakymą, kad vieni išėjo Amerikon, o kiti kareiviauja; tėvai apgailestauja, kad užauginti jų vaikai apleidžia juos ir eina į svetimus kraštus jieskotų sau laimės, o svetintaučiai perka žemes ir apsigyvena Lietuvoje.

F. Mikelionis.

RAGUVA, UKMERG. PAV.

Pas mus įvairiomis ligomis emė sirgti žmonės. Šiltinė, skarlatina, influensa, plaučių uždegimas ir kitos ligos kankina senus ir jaunus. Gailu, kad mūsų žmonės labai menkai supranta apie higienos taisykles. Kiekvienam reiktų žinoti, kad nešvarumas, kokioje formoje jis neapsireikštų, vaisina visokių ligų sėklas, arba bakterijas. Prie gydytojaus lietuviai kreipjasi tik tuomet, kada liga tvirtai užsiviešpatauja ligo nyje, kada, taip sakyti, mirtis kiša savo dalgi po ligonio kaklo. O kiek paskui aimanavimų... Patarčiau raguviečiams įgyti kningą apie sveikatą ir arčiau susipažinti su higienos klausimais, idant šiek-tiek žinoti, kaip kiekvienam užsilaukyti kasdieniniame savo gyvenime.

A. J. Našlaitis.

VADOKLIAI, UKM. AP.

Ištvirkimas moterių, kurių vyrai uždarbjauna svetimuose kraštuose, eina vis didyn Vargšas žmogelis, išsirengęs į toms kraštus jieskoti sau uždarbju, pasitiekdamas ant savo sveikatos, dirba blogiausiose išlygose, kad tik sutaupius kiek skatiko, kad tik aprūpinus likusią Lietuvijoje savo pačią ir vaikučius. Nedateklūs ir vargai privertė jį apleisti tėvynę ir jam mylimiasias ypatas ir plaukti už jurių marių lamės sau jieskotų, ir jis pilnai tiki kad sugrįžęs Lietuvon gyvens laimingai. Taip, būdamas Anglijoj ar Amerikoj, jis dirba sunkius ir sveikatai kenksmingus darbus ir kiek galėdamas taupo skatikus, kurių dalį laiks nuo laiko siunčia savo mylimai pačiai ir vaikučiams. Jis rašo jai malonius laiškus ir vis priduria, kad po kelių metų grįšias Lietuvon. Vargšas šventai išitiki savo pačią ir yra pasirengęs jai ir vaikučiams net gyvastę savo paaukoti, o ji, visai to neatjusdama ir nenumaldama, kad tie skatikai yra labai-labai sunkiai uždirbami, lengvai ir greit juos prašvilpja, stengdamos užganėdinti visus savo kūno geidulius.

Ji savo blogais pasielgimais krinta doroje vis žemyn ir tokiū būdu rengia ateityje savo vyrui dar didesnj jungą.

Paveikslan, nekuriuos Karvedžių kaimo moteris, kurių vyrai Amerikoje, kas metą susilaukia po vaiką, — viena net susidėjo su artimiausiu giminaičiu; kitagi jau trečio vaiko susilaukė netikėtai.

Taigi Amerikoje gyvenantieji vyreliai — jūz vargstata, prakaituojates po svetimus kraštus dirbuvėse ir angliakskyklose, o jų moteris, likusios Lietuvoj, paleistuvauja, išdykauja ir tvirksta; bet pasekmes to viso reiks juk jums paskui kėsti!...

A. J. Našlaitis.

JAUNAS DIDVYRIS.

Francūzų karėj prieš tyroliečius, žmonės gyvenančius š. rytinėj Italijoj, francūzų kareiviai užatakavo sodžių ties upe Ard.

Sodžius galėjo būt pasiektas tik perėjus tą upę, kuri smarkiai tekėjo dugnu labai giliaus griovio. Per griovį vedė milžiniškas medislieptas. Tris šimtai tyroliečių ir vienas vaikas gynė tą lieptą-tiltą. Vaiko vardas buvo Albert Speckbacher. Francūzams prisiartinant, tyroliečiai pradėjo kirsti lieptą. Tuoj prasidėjo zvimbtikulkos ir vienas po kitam visi drąsuoliai krito. Tarp žuvusiųjų buvo Alberto tėvas. Drąsus vaikas griebė tėvo kirvį. Medis jau veik visai buvo pakirstas; dar keletą kirvių, ir francūzams kelias užkirstas. Savo gyvastį statydamas į mirties nasrus, jis skubjai rėžė savo silpnus kirčius. Jau labai šmotelis beliko. Pasiržo pakaukauti gyvastį už savo žmones. Sviedęs kirvį, su visa spēka šoko ant medžio, nulaužė savo svarumū ir kartu nudundėjo į gilų griovį. Didžiai nustebino tas francūzus. Jie su iškilme jį pakavoje ir pastatė jam paminklą.

Sulietuvinio Pr. Gudas.

LONDONO „APATINIS“ SVIETAS.

(Užbaiga.)

Ištikro nieko nėra „apatiniame“ sviete taip nepaprasto, kaip metimas pasipriešinimo mirčiai ir veidą per jo silpną ir išalkusią žmoniją. Pagal visas gerai žinomas tasykles jiems vertėtų numirti ir nesikankinti. Bet jie kankinasi ir besikankindami padaro ypatybės kurios turėtų atgaivinti visą gentkartę.

Stebėtina yra, su kaip mažai maisto gali žmonija egzistuoti; bet dar labiau stebėtina, po kokiom sąlygom gali ji pergyventi... Aš manau, kad, jeigu tie keturi vaikai, prigulinti prie man žinomos mašinos našlės būtų numirę, jų mirtis būtų priskaitoma prie „naturališkos priešasties“. Ji juos maitino turėdama už peną pašutintus miltus, be cukraus ir pieno. Kartais vaikai grįžo į mokyklą nė tuom neužgavę savo nepasotintą skilvį. Bet „naturališka priešastis“ būna prilyginta prie bado, per inteligentišką „jury“ kada buvo tprinėjimas apatiniam sviete. Tame tai yra paslaptis: šalyj gausybės, kuriomis aruodai, sankrovos ir magazinai yra pripildyti ir kurias nesuskaitomi laivai veža ant visų didžjurių, gabendami maistą ir daržoves viso svieto ir jos kraštą, nes badas yra laikomas už naturališką mirtį.

Čia man leiskite pasakyti, joguei šitos dvi aprašytos našlės yra tik pavyzdis labai didelio būrio, ir kad iš mano paties apsažinimo aš jums galėčiau į trumpą laiką surinkti tūkstantį moterių, kurių gyvenimas yra gallėtinas, kurių maistas taip aprubežiuotas, kurių naštos yra taip sunkios, bet širdis drąsios, kaip ir tų, kurias aš priminiau. Kad ištraukti turtą iš tokio skurdo išrodytų negalimu; bet p. Holmes mums parodo, kaip šitas dvi aprašytos našlės yra tik pavyzdis labai didelio būrio, ir kad iš mano paties apsažinimo aš jums galėčiau į trumpą laiką surinkti tūkstantį moterių, kurių gyvenimas yra gallėtinas, kurių maistas taip aprubežiuotas, kurių naštos yra taip sunkios, bet širdis drąsios, kaip ir tų, kurias aš priminiau. Kad ištraukti turtą iš tokio skurdo išrodytų negalimu; bet p. Holmes mums parodo, kaip šitas dvi aprašytos našlės yra tik pavyzdis labai didelio būrio, ir kad iš mano paties apsažinimo aš jums galėčiau į trumpą laiką surinkti tūkstantį moterių, kurių gyvenimas yra gallėtinas, kurių maistas taip aprubežiuotas, kurių naštos yra taip sunkios, bet širdis drąsios, kaip ir tų, kurias aš priminiau.

Čia man leiskite pasakyti, joguei šitos dvi aprašytos našlės yra tik pavyzdis labai didelio būrio, ir kad iš mano paties apsažinimo aš jums galėčiau į trumpą laiką surinkti tūkstantį moterių, kurių gyvenimas yra gallėtinas, kurių maistas taip aprubežiuotas, kurių naštos yra taip sunkios, bet širdis drąsios, kaip ir tų, kurias aš priminiau. Kad ištraukti turtą iš tokio skurdo išrodytų negalimu; bet p. Holmes mums parodo, kaip šitas dvi aprašytos našlės yra tik pavyzdis labai didelio būrio, ir kad iš mano paties apsažinimo aš jums galėčiau į trumpą laiką surinkti tūkstantį moterių, kurių gyvenimas yra gallėtinas, kurių maistas taip aprubežiuotas, kurių naštos yra taip sunkios, bet širdis drąsios, kaip ir tų, kurias aš priminiau.

Piningų trūksta — labai trūksta, vienok skolintojai sukrauja turtus, skolindami del gyventojų mažas sumas — nuo šilingo iki svarui ant procento, kuris suparalizuoat vaisbišką svieta.

Daktarai turi pasiganėdinti nelemtū atlyginimu už jų pašvęstą patarnavimą, — jeigu ir tą gautina; bet palaidojimo draugystės surenka millionus iš savaitinių kolektų. Indomiausia tas, kad graboriai lobsta pervirš; bet mėsininkai ir duonkepjai turi labai sunkū pragyvenimą. Taip, Londono apatinis svietas yra pilnas keistų prieštaravimų. Kada aš jį apžiūriu, aš pasilieku auka keisto ir prieštaraujančio sujudinimo. Aš mįsliju ir mįsliju ir paskui klausiu savęs, kokis bus šitam viskam galas. Ar mes turėsime dvi veisles: augstąją ir žemąją? Ar Wells'o pranašavimas turi išsipildyti? ar — viena veislė bus šmėkliška, prikli, turinti limpanti dasilytėjimą ir akis, kuriomis negalės žiūrėti į šviesą? Ar kita veislė pavirs į gražias žmogiškas peteliškes? Aš tikiu, kad ne ir tvirtinu, kad Wells'as klysta. Kadangi viršutiniame sviete yra per daug reališkos dorybės, o apatiniam per daug didvyriškumo ir kantrybės, idant daleisti tokią evoliuciją. Jau yra geras laikas, kad šitas svarbus dalykas liktų rimtai apsvarstytas, ir kad teisybė ir skriauda šitų bėdinų apatinio svieto gyventojų būtų apmąstyta.

Linksma yra žinoti, kad jau artinasi geresnė diena del šitų nuliūdusių varguolių, sako p. Holmes. Aš matau aušrą giedresnės dienos, kada silpnos našlės-motinos nebus jau nuskriaustos. Aušra jau švinta. Pirmiau, negu šitie žodžiai liks atspausdinti tūkstančiai vargančių apatiniam sviete moterių nusidžiaugs, kadangi mokeskis skrynūčių dirbėjų pakils dvigubai. Saulė jau kyla augstyn. Kadangi visos baisios industrijos, kuriose moteris apatinio svieto turi užsiėmimą, ištikrųjų bus prižiūrėtos per tiesas, kurios bus ranka prispaustų jų; tada bus mažesnis skurdas del moterių-našlių ir daugiau maisto del vaikų.

Bet pakol ta diena prisiartins, pavelykit man prašyti viršutinio svieto moterių būti teisingomis, jei ne duosiomis del moterių apatinio svieto. Pavelykite prašyti jų nereikalauti iš jų, tų vargšiu, viso trūso ir neįdeleisti savo augšėiausiam laipsniui būti priežastimi neužmokėjimo už reikalingą patarnavimą. Toliau, aš sakiau ir sakau su gailėsčiu bei nuliūdimo, joguei daugelis yra moterių, nepaisančių ant neteisingų savo apsiėjimų, su kitomis moterimis. Aš labiau žingeidauju industrijiškoms bei draugiškoms tiesomis del moterių, negu jų politiškomis teisėmis; balsuoti jos taipgi gali būti prileistos, jei jos tik nori. Bet del visko, kas tik yra mielaširdinga, atiduokim mes joms teisybę, kadangi moterių priespauda — ar tas būtų per moteris ar vyrus — reiškia pailginimą apatinio svieto su visomis jo baisenybėmis. o nedamokėjimas moterims turi prakeikimą, kuris užgauna mus aplinkui.

Jeigu mano nors vienas žodis galėtų pasiekti vargančias apatiniam sviete seseris, aš joms tarčiau „Turėkite viltį. Aš žinau jūz esate kantrios ir kentėti galite! Neišpasakytai drąsiomis aš jums randu. Dabar dadedu prie jūz doros, vilties — kadangi jūz tas reikalinga ir turite priežastį. Aš džiaugiuosi, joguei daug iš jūz man ypatiška pažįstamos. Jūs ir

aš mant seseris, turėjome laimingus laikus, paliove dirbt, drauge kvėpavome tyru oru. Turėkite viltį, kentėkite truputį ilgiau; kadangi nauja dvasia vaikščioja jau po šitą pasaulį, idant ji palaiminti ir atlyginti jums už jus ilgai besitęsiančią skriaudą!

„Kaip jūs kenčiate, mano seseris, man šituos žodžius rašant, jūs visos prieš mano akis stovėjote; o jūs esate skonis požeminio svieto jūs esate daug geresnės už tuos dešimtis teisingųjų vyrų, kurie likosi neatrasti Sodomoj. Ir kada del apatinio svieto ateis diena išganymo, tai bus jūsų, mano silpnos seseris, nuopelnas! Todėl aš apsisioju ant gerovės del apatinio svieto su tvirta ir tikra viltimi ar mano šitie silpni žodžiai ir gyvenimas pastūmės tą laiką pirmyn ar ne, vienok ta diena jau netoli, kad numiėliai prisikels, kada teisybė ir šviesa paims viršų, o paėmė viršų, apvalys neištirintą gelmę liūdno apatinio svieto. (Iš „Literary Digest“.)

P. B.

IS KUR IMSIME PARODAI PININGUS?

Čia aš noriu pratarti keletą žodžių kas link mūsų dalyvavimo visavietinėj San Franciskos 1915 metų parodoj, tai yra, iš kur lietuvių visuomenė ims pinigų pridengimui visų išlaidų kurių be abejonės visgi bus gana daug — jei ir nereikėtų 20 tūkstančių dolerių, vienok su keliais simtais vis-vien neužkiši. Būtų labai gaila, kad reikalinga tam nemaža krūva pinigų būtų paimta iš išdo kokios-nors draugijos, duokim, SLA. Mēs žinome, kad draugijų pinigai yra renkami per ilgą laiką ir su dideliu vargu, o čia jie liktų ūmai išaikovti be jokio užtikrinimo, kad praleisti pinigai atneš lietuviams atsakančią naudą.

Jei mēs norim dalyvauti toj parodoj, tai turime išrasti pašalinį šaltinį, iš kur būt galima paimti reikalingą tam sumą pinigų. Aukos — bet jas sunkiai sugaudyti, nes reikia gan daug; žinoma, jei atsiranda aukautojai, tai tegul deda ir aukas.

Vienas iš mūsų vientaučių buvo per laikraštį padavęs pagirtiną sumanymą kas link suradimo pinigų šaltinio pridengimui parodos išlaidų — pardavoti lietuviškas atvirutes tarpe plačios lietuvių visuomenės. Išties tai gražus ir praktiškas sumanymas. Jam pilnai prijausdamas, išnaudoj aš jį noriu pakelti, nes manau, kad tas būtų del mūsų atsakančių ir pasiekiamu, jeigu mēs jį įkūnytumėm. Mums tą lengvai būt galima padaryti, jei pas mus būtų geresnė vienybė bei sutarimas, vienok ir dabar neturim nuliūsti. Mano nuomone atsakančias atvirutes turėtų parūpinti lietuviškų laikraščių redakcijos ir pasiūsti jas Parodos Komitetan, o tas per laikraščius privalo atsiskaityti į visas lietuviškas draugystes, klubus ir kitas tam panašias įstaigas, prašydamas jų pranešti savo adresus ir kartu paaiškindamas reikalingumą visiems prisidėti prie to darbo, o paskui išsiuntinėti kur tik galima, atvirutes. Pardavinėjimui atviručių tur likti išnaudotos įvairios priemonės ir vietos — susirinkimai, teatrai, baliai ir ant galo šiaip nešiojant nedėdieniais po lietuviškus namus. Atvirutės turi būti mums žinomos — lietuviškos ir su atsakančiais lietuviškais parašais; jų kaina, man rodos, būtų atsakanči — 1 — 5c., 3 už 10c.

Gerbjama lietuvių visuomenė, neleiskim žlugti tam sumanymui, bet, su tvirta viltimi ant geros pasekmės, varykim darbą pirmyn, o tada sulauksim atsakančių vaisių, iš kurių turėsime didžią naudą mēs ir visa lietuvių tauta.

Su tikra pagarba,

K. Orlovskis.

STEBŪKLINGI DAKTARAI

Kur tiktai pežvelgsi lietuviškuose ar lenkiškuose laikraščiuose, vis atrasi stebūklingų daktarų apgarsinimus. Vienas sako — aš išgydau užsienėjusias ligas į penkias dienas, antras — būk kiti daktarai neišgydo, o aš išgydau, arba kuriam kiti daktarai pripažino reikalingą operaciją, aš išgydau be peilio; dar kiti net visą savo nuosavybę apskelbja laikraščiuose, kad tiktai tautiečiai prie jų kreiptųsi. Žmogus perskaitęs tokio pasekmingo daktaro apgarsinimą, pradeda net apie save manyti, kad jis nevisai sveikas, jaučiasi nuvargęs nuo ilgos darbo dienos, sopa jam galvą, na ir parašo laišką tokiam stebūklingam daktarui. Tokių laiškų jis gauna po keliasdešimtis į dieną; tas jam kogeičiausia prisiunčia butelį ar dėžutę gydulių ir pareikalauja atsakančio užmoskenio. Kaip-kada žmogus, aplaikięs gyduoles, žinoma, vartoja jas pagal nurodymo kelias savaites, kartais kelius mėnesius ir pajunta, kad kišenė tušti, o sveikata neima geriau, kartais pasidaro net blogiau, negu prieš vartojimą tų „marmalų“. Kurie-gi ypatingai atsilanko pas tokius stebūklingus daktarus, nekurie prasimanę daro „pasekmingas“ operacijas; duokim žmogus nueina turėdamas šaltį — daktaras jį užmarina ir gale gerklės pabado su peiliuku, kad paskui žmogus negali per visą savaitę valgyti; operacija geras uždarbis daktarui, o ligonis jaučiasi taip-pat kaip ir prieš gydymą, nesveikas. Kiti sako, kad nebūtų geras daktaras, tai ir laikraščiai apgarsinimų nepriimtų. Mums reikia suprasti, kad laikraščiai be apgarsinimų negalėtų užsilaikyti, nes permažai turi skaitytojų — mat nevisi skaito.

Laikas mums susiprasti ir neiti pas tokius stebūkladarius, kurie išnaudoja mus, o ypač tuos, kurie, pribuvę į tą šalį, nemoka to krašto kalbos, ir nežino tikro daktaro, pas kurį jis galėtų gydyties, su kuriuom galėtų susikalbėti. Naujai pribuvusiems patartina kreipties prie savo draugų, kurie žinodami to krašto kalbą nuves pas atsakančią gydytoją ir papasakos apie ligą, o jis duos vaistus, kokie pagal jo nuomonę yra reikalingi. Vietoj gydymos pas stebūklingus daktarus ypatingai bei per laiškus, užsirašykime laikraščius, nusipirkime knygų, skaitykime ir švieskimės, o tada mēs suprasim, kad daktaras, nematęs ligonio, negali išgydyti; tada, sakau, sutalpysime pinigų, kuriuos dabar išmėtome bereikalingai ir galėsime paskirti didesnę dalelę ant tautiškų reikalų.

P. Kanakas.

Gerbjama lietuvių visuomenė, neleiskim žlugti tam sumanymui, bet, su tvirta viltimi ant geros pasekmės, varykim darbą pirmyn, o tada sulauksim atsakančių vaisių, iš kurių turėsime didžią naudą mēs ir visa lietuvių tauta.

Su tikra pagarba,

K. Orlovskis.

Tev. Myl. Dr-tes reikiauose.

Žodis į TMD. narius. Gerbjamieji: Sulig TMD. Centro Valdybos įsakymu lieku Jūsų pirmininku. Tiesa, šita „Garbė“ su našta triūso, dedamojo mano pečiuosna, buvo nelauktina ir nesitiktina, podrang ir nepaigeidaujama, nes

nesijaučiu taip tvirtas, kad galėčiau šią sunkią našta priimti su pagarba, tūlu pasidžiauvimu, jog tikrai pajėgsiu tinkamai nešti tą našta ir būsiu iš urėdo TMD. pirmininko labiau naudingas kaip mūsų gerbjamai draugijai, taip ir visai mūsų tautai.

Ineidamas į urėdą TMD. pirmininko, esmi jau tuom pačiu priverstas išreikšti bent dalį manojo „credo“, tūlas mano pažūras bent linkui TMD-jos, idant gerbjamiems TMD. nariams būtų matoma takas, kuriuom, man vadovaujant turėsim žengt prie mūs tautinių idealų.

Manau, tai reikalinga pasakyti bent del to, kad supasti vienas kitą ir išsiaiškinti mūsų idealus, su didesne sau nauda ir pasekme galėsime žengti priekin prie abelonos palaimos, gerovės, prie bendrų visai žmonijai idealų.

Tai visa bus atsiekta tik tada, kada visa žmonija, atsistos ant tam reikalingo civilizacijos laipto.

Iš to tai aiškiai matosi, kokios mūsų priedermės, kitaip sakant, kokie visos žmonijos įsakai mūsų tautai kaip anosios dalelės.

Tai gi sekdamai visos žmonijos įsakams, neprivalome valandėlės sustoti nesišvietę, nešvietę kitų, kad tik greičiau pasiekti aną civilizacijos laiptą, vedantį prie bendros visai žmonijai palaimos, kas yra mūsų ir visos žmonijos siekiamuoju idealu.

Įkurėjai TMD. matomai suprato žmonijos balsą — švietėsi patys, švietė kitus. Išleidinędami knygutes, dalijosi tarpe savęs, net dovanai teikė tiems, kurie neturėjo iš ko ingyti kniugelės, kad švietęsi bei lavintųsi, o apsišvietę ir prasilavinę galėtų pažinti augštesnes tiesas, gamtoj esamas, pagal kurių jau žinotų, pirmiausia, kaip tapti žmonėmis, pilnoj to žodžio prasmėj, kad vis nebūti dvikojais gyvūnais, pilnais nedorybų, neapykantos vienas prie kito, paskendę tamsioj nežinybėj, prietarose bei aitrime fanatizme; antra, kad žinotų, kaip reikia tvarkyties, organizuoties, idant vis greičiau ir greičiau podraug su visa žmonija žengt pirmyn prie visuotinos palaimos.

Ir šiandien mēs, esantieji TMD., neprivalome sustoti tėvų Draugijos pradėtame darbe, bet nuolat, šviesdamies patys, švieti kitus ir vis galvoti, kaip tas darbas atlikti geriau greičiau, t. y., kaip sutvarkyti TMD-ją, idant ji taptų tikra Lietuvių tautos švietimo įstaiga, prie kurios palaikymo prisidėtų žėdnas — lietuvis bei lietuvi.

Taigi mano pirmininkavimo pareigoj ir bus — vesti TMD-ją prie to, idant jon priklausytų kiekvienas, kurs save vadina lietuviu ir nori būti pavadinamas žmogumi, geidžiančiu labo savo tautai, o per ją ir visai žmonijai.

Su tikra pagarba,

Jūsų Pirmininkas,

Pranas Butkus.

Chicago, Ill.

Lapkričio 23, 1912.

TMD. Centro Valdybos pranešimas.

Kadangi TMD. pirmininkas p. Vincas Daukšys, lapkričio 9. š. m. intėikė Centro Valdybai per jos raštininką p. J. Zemantuską savo rezignaciją nuo iki šiol jo užimamo urėdo, tai šiuomi TMD. C. Valdyba, vadovaudamasi Dr-jos konstitucijos § 2-ju, Sk. VI., priima iš p. V. Daukšio rezignaciją nuo TMD. pirmininko ir tuom pačiu įsako dabartiniam vice-pirmininkui p. Pranui Butkui užimti Draugijos Pirmininko vietą su visomis jo priedermėmis ir privilegijomis.

TMD. Centro Valdyba:

J. Zemantuskas, raštin.,
A. J. Povilaika, išdininkas,
V. Mišeika, kniugius.

TMD. Pirmininko rezignacija:

Philad., Pa. 7. XI., 1912.

TMD. Centro Valdybai:

Šiuomi atsiskau nuo iki šiol užimamos vietos kaipo TMD. pirmininko,

Su pagarba,

Vincas Daukšys,
TMD. pirmininkas.

ATSUKIMAS.

„Vienybės Lietuvninkų“ N47 tilpo mano vaizdelis „Niekšė“. Tūla mergina perskaičius pradėjo manyt, kad ty pas paimtas iš jos gyvenimo. Tuomi ji labai įsiveidė ir baisiai ant manes pradėjo ūžti.

Todėl aš šiuomi apreiškiu gerbjamai visuomeni, kad tas vaizdelis nieko bendro neturi su tos merginos gyvenimu. Ten yra išsvajotas atsitikimas — fantazija.

Su pagarba,

Sliburis.

IR DAR KARTĄ KVIEČIAME.

Kadangi pirmas mokslo metų bertainis Valparaiso Universitete baigiasi 5 d. gruodžio, šių metų, o sekantis prasidės 10 d. gruodžio, taigi visi lietuviai — jaunikačiai ir lietuvaitės, norintieji ir norinčiosios pastoti į viršminėtą mokslo įstaigą, nuo sekancio bertainio yra kviečiami

pribūti ne vėliaus kaip 10-to gruodžio. Platesnių žinių gaudaujantieji kreipkitės į Literatšką L. V. U. Draugystę sekančiu antrašu:

Lithuanian Library,
751 Cyrus st., Valparaiso, Ind.
Vardan L. L. V. U. Draugystės,
Raštininkas, D. J. Bagočius.

Laiškai į Redakciją

„Tarkos“ reikalais.

Tūli mūsų laikraštukai (tame skaitliuje ir „Katalikas“) teikėsi jau visuomeni pranešti, kad „Tarka“ nebeišeis. Matyt tie pon-galėliai geriau net „žino“ už pačią „Tarką“, kuri jau yra spaudoje ir tuoj lietuvių visuomenę atlan-kys.

Susivėlino „Tarka“ išeiti delei nepriklausamųjų nei red. nei adm. priežasčių. Skaitytojas jas ras netrukus pasirodžiusiam 11-tame „Tarkos“ numeryje.

Su pagarba,

„Tarkos“ red. ir adm.

25. XI. 1912.

New Yorko žinios.

Prigavikas. E. Ernest ant 109 gatvės liko nuteistas kalėjiman ir užmokėti \$500 už tą, kad pardavė vienam žydui 3.100 sv. anglių vietoj tono, t. y. 4.000 sv. Jis vedė prekystę daugiau su neturteliais ir juos prigaudamas dikčiai praturtėjo.

Gydytoja suareštuota. Plačiai

žinoma gydytoja Elma Arnold gydė ligonis su pagalba masai. Ji uždirbdavo apie \$50.000 į metus. Dabar ji suareštuota ir bus teisama už prisisavinimą daktaro titulo ir už gydymą be jokio leidimo.

Neturtėlių prieglauda. Nenuvai plačiai žinoma gyvulių prieglauda draugija, įsteigėja kuri buvo ponja Stella Erlić, liko permaitinta į neturtėlių, ypač imigrantų prieglauda. Pirmininkė p. Erlić, kviečia visus nelaiminguosius ir vargšus kreipties prie jos, įieškant medegiškos pagalbos šiuom adresu: 36 W. 40th str., New York.

New Yorkas 1914 m. Dvasiškis Walter Laidlaw, kalbėdamas Harleme pranašavo, kad New Yorkas 1914 m. paliks užpakaly Londoną, kas link gyventojų skaitliaus. Pasiremdamas ant statistiškų žinių ir visokių pričių, jis tvirtina, kad gegužės m. 1914 metų New Yorkas liks didžiausiu pasaulio miestu.

Keturi gambleriai, užmušę Germ. Rosenthalio, liko nuteisti mirtin ant elektros kėdės 6 sausio 1913 m. Užmušikai, tuoj po teismo buvo nuvežti į paskirtą kalėjimą ir pasodinti į taip vad. „mirties kambarį“.

Vietinės Žinios

34 sužeisti laike eksplozijos. Praeitame panedelyje, t. y. lapkričio 25. Union Sulphur m. dirbtuvėje ant 10-tos gatvės ir

SEVEROS KALENDORIUS

ir Vadovas in Sveikata 1913 metams

Jau padarytas ir galima gauti dykai kiekvienoj aptiekoj, kur SEVEROS VAISTAI pardavinėjami. Pasiimk vieną EGZEMPLIORIŲ.

KAS SEVEROS KALENDORIJE RANDASI:

Visokios kalendorinės žinios.
Surašas visų švenčių ir šventųjų.
Dvylika puslapių užrašams įrašinėti.
Daug nepaprastai akyvo turinio.
Daug vertingų sveikatinų patarimų.
Daug patarimų ukininkams.
Vertas turėti po ranka per istisus metus.
Vienas egzempliorius yra paskirtas tau. Pasiimk jį šiandien.
Gausi dykai, kaip tik pareikalauti. Jei negali gauti savo apielinkėj, parašyk mums.

Sveikatos Statistika arodo,

kad dangelio mirčių priežastimi yra plaučių ligos, kurių trečdalis atsitikimu galima išvengti prie geresnio atsižiurėjimo į kvėpavimo organus taip sveikatoj, kaip ir ligoj.

Vaistu, kuris per pereinus 32 metus daug padarė sulig prašalinimo užsisaldymo plaučių ir išvengimo pražulingų pasekmių, yra

Severos Balsamas

Plaucziamis (Severa's Balsam for Lungs)

Nusipirk jį šiandien. Laikyk po ranka. Duok jauniems ir seniems prie pirmutinio apsiereikimo kosulio, sunkumo krutinės, sunkumo alsuoti, kimulio, krupo ir kokliušo.

Kaina: 25 ir 50 centų.

Severos Vaistai aptiekininkų pardavinėjami visur. Neimk kitokių. Jei aptiekininkas negali parupinti rašyk mums. Laiškus su reikalavimu gydytojo patarimo rašyk adresu:

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

Kast River ištiko baisi eksplozija. Eksplozija buvo labai smarki...

Už ilgą darbo valandą Eiko suareštuotas cukerkų fabri-

Mikas Petrauskas savo mokyklą jau atidengė po adresu: 101 So. 2nd ir Berry

Baluis. Sausio 25. 1913 m. 233 kuopos SLA. bus parengtas

Augščiausiu Teismu panašios teisės įvestos valstijose: Illinois, Michigan, Ohio, Washington ir California.

Mikalojus su šokiais. Gerai žinomas kinematogr. A. T. Račininas rody

KRASOS DĖŽUTĖ. M. Ignotui: — Tamstos laiš-

A. Pelitskiui: — Malonėkit geriau atskiroj korespondencijoj

G. M. Lukošui: — Jūsų straipnėlis apie panašius daktarus.

NAUJI RAŠTAI. Žiemos vakaras. El. Oržeškie, vertė K. Puida.

Žydas ir dzukas. — Linksma komedijėle. Sulietuv. Vaidevutis.

Tabakas nuodai ir kenksmas nuo rūkymo. Pagal D-rą D. P. Nikolski parašė S. Kaimietis.

Žydas Lietuvoje. Parašė S. Kaimietis. „Katalikas“, Chicago, Ill.

Pasiuntinys, No 10. Pavasaris. Les Annales des Nationalités.

Lietuvių žurnalas. Severos Lietuviškas kalendorius.

SIS-TAS. Ašaros-gyduolės. Danijos gydytojas Lindal pirmas atidengė

žemės senumas. Europos mokslininkai nesuistaiko išrišime klausimo kas link senumo žemės.

Anglijos geologas Strug tvirtina visai ką kita. Jis sako: „Mano pirmtakūnai nežinojo apie buvimą radio, o vienok tas elementas išrišime klausimo apie žemės senumą lošia svarbą rolę“.

Ugnagesiai paojuje darbavo prieš gaisro nuo 2 iki 4 1/2 val. po pietų. Nuostolių padaryta apie \$700.000.

Pajieskojimai. Pajieskau savo puserės Onos Daimentavičiukės; po vyrų Bublikės; pa-

Pajieskau savo švogerio Vinco Pajaujo; pačina iš Puncoko gmino ir parapijos, Suvalkų gub. ir pavieto; 7 metai kaip Amerikoje; pirmiaus gyven

Juozas Barzda, 199 North 6th Str. Brooklyn N. Y.

Parsiduoda vyriškų aprėdų (Gents, Furnishing) krautuvi; labai geroj vietoj

A. M. Martus, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ILIUSTRUOTOS KATALOGAS DOVANAI, kuriame talpinasi daug visokių paikiansių daiktų, reikalaudamas prisiusk už 2 centus stam. pą.

K. J. Krauchelun, 120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Konkursinis Geografijos Vadovėlis. Kaina 75c. Apydaryta \$1.00. I. J. Paukštis & Co.

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y. Telefonas: 6426-J-Market.

Daktaras JONAS J. KAŠKIAUČIUS. VALANDOS: 8-11 ryte, 1-3 po pietų, 7-9 vak. Seredomis 8-11 ryte.

152 Polk Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J. Telephone: Greenpoint 8.

DAKTARAS A. BACEVYČE. GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J. 200 Marshall St., ir kampas Second St.

Daktaras A. S. Jankaukienė. Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie palatų.

265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

Tarptautiškoji Akušerių MOKYKLA. Moteris, norinčios išmokti akušeriatui, dabar turi

DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas. 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

J. Digrys, „VIENYBĖS LIETUVNINKŲ“ Keliaujantis Agentas.

Šiomis dienomis lankosi po Brooklyno ir New Yorko apielinkes Užsirašykite „Vien. Liet.“, aplaikysit puiku sienini kalendoriu 1913 metams.

J. J. Paukštis & Co. 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Geo. Barzdaitis, Box 301 New Cannon Conn. Jisai pačina iš Naumiesčio Suvalkų gubernijos.

Pajieskojimai. Pajieskau savo puserės Onos Daimentavičiukės; po vyrų Bublikės; pa-

Pajieskau savo švogerio Vinco Pajaujo; pačina iš Puncoko gmino ir parapijos, Suvalkų gub. ir pavieto; 7 metai kaip Amerikoje; pirmiaus gyven

Juozas Barzda, 199 North 6th Str. Brooklyn N. Y.

Parsiduoda vyriškų aprėdų (Gents, Furnishing) krautuvi; labai geroj vietoj

A. M. Martus, 120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ILIUSTRUOTOS KATALOGAS DOVANAI, kuriame talpinasi daug visokių paikiansių daiktų, reikalaudamas prisiusk už 2 centus stam. pą.

K. J. Krauchelun, 120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Konkursinis Geografijos Vadovėlis. Kaina 75c. Apydaryta \$1.00. I. J. Paukštis & Co.

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y. Telefonas: 6426-J-Market.

Daktaras JONAS J. KAŠKIAUČIUS. VALANDOS: 8-11 ryte, 1-3 po pietų, 7-9 vak. Seredomis 8-11 ryte.

152 Polk Str. prie Ferry Str. NEWARK, N. J. Telephone: Greenpoint 8.

DAKTARAS A. BACEVYČE. GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J. 200 Marshall St., ir kampas Second St.

Daktaras A. S. Jankaukienė. Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie palatų.

265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

Tarptautiškoji Akušerių MOKYKLA. Moteris, norinčios išmokti akušeriatui, dabar turi

DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas. 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

J. Digrys, „VIENYBĖS LIETUVNINKŲ“ Keliaujantis Agentas.

Šiomis dienomis lankosi po Brooklyno ir New Yorko apielinkes Užsirašykite „Vien. Liet.“, aplaikysit puiku sienini kalendoriu 1913 metams.

J. J. Paukštis & Co. 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Geo. Barzdaitis, Box 301 New Cannon Conn. Jisai pačina iš Naumiesčio Suvalkų gubernijos.

Dr. J. S. Message (Misevičia) 272 BERRY STREET Brooklyn, N. Y. Specialistas širdies ir plaučių ligų.

SKAITYTOJAMS. Gerbjamieji „V. L.“ skaitytojai, kurių prenumerata užsibaigė ir gavote paraginimą, malonėkite atnaujinti, nes kitaip būsime priversti sulaukyti laikraščio siuntinėjimą. Tiems, kurie gavo paraginimo kortelę, šis numeris yra siunčiamas paskutinis, iki atnaujinimo.

Pasarga: Permainant adresą, pirmiausia parašykite senąjį, o paskui naują. Visada reikia rašyti kuokaiškesniais vardais, pavardė ir gatvės arba basko numeris, o tuomi palengvinsite administracijai darbą ir išvengsite daugelio nesuipratimų. „Vien. Liet.“ Adm.

VISŲ ATIDŽIAI! Pas mus galima gauti visus Vidūno raštus.

Mūsų uždavinys 90 Slaptinga žmogaus didybė 30 Mirtis ir kas toliau 25 Gimdymo slėpiniai 40 Žmonijos kelias 20 Visatos sarauga 20 Likimo kilmė 40 Apšvietimas 30 Kur protas? (vieno veiksmo komedija) 25 Piktoji gudrybė (vieno veiksmo komedija) 20 Jonuks mergų bijas (dviejų veiksmų komedija) 20 Tėviškė (vienveiksmis dramatiškas veikalas) 20 Lietuvos varpeliai (muzikos veikalas) 45 Kurie norite gauti augščiau paminėtas kningas, malonėkite kreiptis šiuomi adresu: J. J. PAUKŠTIS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

Adomas Mickevičia 15 Ar socialistas gali būti kataliku? 10 Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje 15 Apuoko sapaai 15 Anatomos knygelė 10 Apie kūno išlavimą 15 Albumas lietuviškas, parodos Pajuze 1900 m. 40 Apiėka Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus 50 Baltrus Turazeris. (Drama trijuose veiksmuose 20

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

Adomas Mickevičia 15 Ar socialistas gali būti kataliku? 10 Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje 15 Apuoko sapaai 15 Anatomos knygelė 10 Apie kūno išlavimą 15 Albumas lietuviškas, parodos Pajuze 1900 m. 40 Apiėka Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus 50 Baltrus Turazeris. (Drama trijuose veiksmuose 20

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

AR PRIGULI PRIE SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE? Jai nepriguli — prisirašyk ir prigulėk. Jai priguli — kalbink kitus prisirašyti.

STAI DELKO REIKIA PRIE SUSIVIENIJIMO PRIGULETI: 1. Susiv. Liet. Amerikoje moka savo narių paveldėjimas posmertines pašalpas: I laipsnio — \$1.50.00; II laipsnio — \$300.00; III laipsnio \$600.00 ir IV laipsnio \$1000.00. — Be to Susiv. Liet. Amer. moka Pašalpą ligoje po \$6.00 sevatėje. Visi nariai gauna organą „Tėvyne“.

2.— Susivienijimas Liet. Amerikoje priima visus Lietuvos ir Lietuvaites, ir visiems, kaip vyrams taip ir moterims, Susivienijime yra lygios tiesos.

3.— Susivienijimas iki 1912 m. yra išmokėjęs suvirš 80 tūkstančių dolerių pašalpas nelaimingoms našlėms ir našliams. Susiv. Liet. Am. yra išmokėjęs 10 tūkstančių dol. įvairiems lietuvių apšvietos ir kultūros reikalams.

4.— Susiv. Liet. Amerikoje neapleidžia nė vieno savo nario, papulančio ir nelaimę ir per 27 metus SLA. gyvavimo nebuvo dar atsitikimo, kad nebut imokėta posmertinė.

5.— Susivienijimas yra seniausia, didžiausia, turtingiausia ir progresyviška pašalpinė organizacija, tarnaujanti visų lietuvių išievių reikalams. Prie Susivienijimo rašosi ir turi rašyties kiekvienas, kas tik skaito save lietuviu, kam rupi jo brolių-lietuvių reikalai ir kam rupi jo paties ir šeimynos ateitis.

Todėl neatidėliokit, tuojaus rupinkitės prisirašyti prie šios organizacijos, nes juo jaunesnis prisirašys, juo mažiau turėsi mokėti. Prisirašyk prie kuopos, kuri yra tavo miestelyje. Jai nėra kuipos, tai pasikalbėk su savo draugais, pareikalauk iš Centro informacijų ir sutverk kuopelę. Gausi nario įsteigėjo vardą, o ir Susivienijimui pagelbėsi jojo praklinius tikslus gyveniman vikdinti.

Kreipkis į savo miesto kuopą, arba į centrą. Centro sekretoriaus adresas: A. B. Strimaitis, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, 307 W. 30-th st., New York, N. Y.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

Adomas Mickevičia 15 Ar socialistas gali būti kataliku? 10 Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje 15 Apuoko sapaai 15 Anatomos knygelė 10 Apie kūno išlavimą 15 Albumas lietuviškas, parodos Pajuze 1900 m. 40 Apiėka Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus 50 Baltrus Turazeris. (Drama trijuose veiksmuose 20

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

„Vien. Liet.“ išleistų knygų Katologas.

Dangus ir žvaigždės. Populiariška lekcija iš astronomijos 10 Davatkų gadzinkos 10 Dangaus augstumas ir žmogaus senumas. Anykščių šilėlis 20 Darbininkų kalendorius 1904 m. 15 Eglė žalčių karalienė. (Drama 5-ae apsiereiskimose) 15 Emigracija. Apsysaka iš emigrantų gyvenimo 20 Gyvenimas Genavitės 50 Gudri našlė. (Juokaisišlė dviejuose veiksmuose) 15 Ggutė. (Eilės) 10 Girtuoklių Adynos 10 Graudus Verksmai 10 Herbertas Spenceris. Trumpa peržvalga jo filozophijos 15 Istorija Septynių Mokytojų 50 Idėja ant mėšlyno. Apsysaka mūsų dienų 10 Istorija apie gražią Katriuką 10 Istorija katalikų bažnyčios \$1.00 Iš po budeli. kalavijo ir Kajimas (Dvi apysakos) 30 Išgriovimas Kauno pilies. (Drama 4-se apsiereiskimose) 20 Iš bažnyčios istorijos 10 Iš kur atsiranda nusidėjėliai? 10 Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo 10 Juozas Arch. Sodietis—deputatas Anglijoje 10 Jonas Krikštopas (Penkiaeiksmė tragedija su prologu) 30 Juozapas Koniusėvskis arba kankinimas Unijotų 25 Kur mūsų išganymas? 25 Kunigija ir svietiška valdžia 15 Keletas minčių apie mirties baumę 10 Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir laisvę 15 Kaip apšvesti ir laimingai gyventi 15 Kaip darbo žmonės išsiluosuoti 10 Keletas žodžių apie lietuvius ir naudingi pamokinimai 15 Knygelė dėl lietuviškų kareivių Amerikoje 19 Kabalės 19 Kėkštų Simas. (Apsysaka iš ūkininkų gyvenimo) 10 Kainas. (Misterija. Trijuose aktuose) 25 Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tiesas 10 KISENINE KNYGA. dėl kirpėjus arba siuvėjus pajįymui kvormų ir kirpimai vyriškų drabužių. 50 puslapių. Gražiai apdaryta. Prekė \$4.00 Tokia pat knyga dėl moteriškų drabužių. Prekė \$4.00. Lietuvių tauta. Tomas I 1.50 Apdaryta 2.00 Lietuvių tauta. Tomas II 1.75 Apdaryta 2.25 Abu tomai apdaryti į vieną 4.25 Lengvas dūdas, pačiam per save pramokti rašyti 20 Laima ir planetos 25 Lietuvos Istorija Knyga I 1.50 Apdaryta 2.00 Lietuvos Istorija. Knyga II 1.50 Abi drūtai apdarytos į vieną tomą 4.00 Mythai, pasakos ir legendos Žemaičių 50 Mokslinčius Tvardauskas 50 Miškas vis smarkiau degė 15 Maskoliai 1612 metuose arba Jurgis Mikalovskis 50 Našlaitė. (Apsysaka eilėmis) 10 Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę 25 Parsidavimas ir pelnas 19 Paveikslai (Dvi apysakos) 15 Palemonas ir Girūduta. (Apsysaka eilėmis) 20 Puota — Nuskindtas žiedas. (Dvi apysakos) 10 Pagieža — Jurgis Durnelis. (Dvi apysakos) 20 Pirmoje Gegužės Sapnas 15 Ponas Bartkus. (Eilės) 10 Pažvelgus atgas. (Romai) 1.00 Pamokinantai aprašymai iš gyvenimo žmonių 20 Pausės devinta 15 Švedų liandis švietimas 25 Senkaus Jurgis 15 Šviesa Dievo dienos tamsybėje 35 Tamsybės Guolis 15 Užsistanavik ant to gerai 15 Vargdieniai. (Apsysaka iš baudžiamos laikų) 50 Vilius Tell. (Drama 5-se aktuose) 30 Valkata 10 Vilky Lidas. (Apsysaka iš Kryžiuotių laikų) 35 Vytaute prisieka. Paveikslas, didumas 27 1/2 x 21 1/2 38 Vienybės Lietuvninkų 25 metų sukaktuvių Jubilėjinė knygelė (su 57 paveikslais) 50 Žmogus. (J. Akuratero apysaka 15 Žemių dulkės. (Labai akvva apysaka) 50 Ženybos Paikių Miko 10 J. J. Paukštis & Co. 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Advertisement for 'Amerikos Lietuvių Kalendorius' (American Lithuanian Calendar) for 1913. It features an illustration of a pocket watch and text describing the calendar's features and availability. The text includes: 'Pabaigoje Lapkričio men. išeis iš po spaudos Amerikos Lietuvių Kalendorius 1913 metams, sutaisytas J. ILGAUDO'. It lists agents in Chicago and New York, and provides contact information for J. J. Paukštis & Co.

DIDELIS LIETUVOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos stenomis. Atspausdintas ant dailaus, sli-
daus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos
kiekvieno lietuviu stubelės Pirmutinė dar tokio didumo ma-
pa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.
Pasiskubinkite kiekviena įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti
surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių
exempliorių.

Šino adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Telephonas 2320 Greenpoint.

Lutkauskas ir Garšva

Graboriai ir
Laidotuviu
Direktoriai.

Laidojame
Numirelius
ant visokių
Kapinių.

PARSAMDOME KARIETAS

veselioms, krikštynoms ir šiaip pasivažinėjimams. Atsišaukite ypatingai
ar per telephoną. Ofisas atdaras dieną ir naktį.

227 Bedford Ave. (V. Daunoro name) Brooklyn, N. Y.

ISZGYDYKIT SAVO RUMATIZMA!

Urbano Rumatizmo vaistai
pagelbės nuo visokio Ruma-
tizmo: kaip kaulinio, mus-
kulinio, sciatickos teip ir nuo
visų kitų ligų. Simtai žmonių
sūnėnė laikus dekadovada-
mi už mano geras gyduoles.
mano gyduoles nepasigydysite: bet vartokite, o rasite teisybę mano apskelbi-
me ir išgydymą mano vaistuose.

Teippat ir jūs galite gydyt sa-
vo Rumatizmą su mano gyduo-
lėmis ir būti vienas iš daug žim-
ių, ty kurie pasigelbėjo nuo
tos didelės ligos, kuri teip tan-
kia žmonias naikina ir kartais
numarina. Skaitydami apie
mano gyduoles nepasigydysite: bet vartokite, o rasite teisybę mano apskelbi-
me ir išgydymą mano vaistuose.

Vaistai kaštuoja vieną dolerį (\$1.00), o su prisijuntimu 25 centai daugiau.

Su guodone

FRANAS URBANAS, Aptiekorius,

151 Metropolitan Ave. (cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

Kaip pasiilkti Amerikos piliečiu.

Knygute Lietuviškoj ir Angliškoj kalbose. Turinys: Įstatymai apie piliety-
stę, klausimai ir atsakimai kaip išsiti papietas, Suvienytų Valstijų kon-
stitucija, nepilietiškos deklaracija ir konfederacijos straipsniai, Ameri-
kos Lietuvių Ukesu Klubas, matydamos reikala, išleido virš minėtą knygelę
kurios čienia yra 25c. Užsisakydami knyga pinigų siųskite per Money
Orderį arba krasos ženkleliais, ant šio adreso:

LITHUANIAN AM. CITIZENS CLUB

372 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

P. BUTKUS

LIETUVIŠKAS GRABORIUS

(Undertaker).

Išbalsamuoja ir laidotuvių Direk-
torius. Kartetas laidoruvėms, veselioms
ir krikštynoms. Lietuvių, krei-
pkitės reikale pas lietuvi.

Mano gyvenimo ofisas atdaras diena
ir naktį

213 1/2 BERRY ST.

BROOKLYN, N. Y.

Branch Office 48 Hudson Ave.

TIKRAS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS, M. D.

Vienatinis tikras lietuvis daktaras Philadelphiajioj.

Gydo visokias ligas: vyrų, moterių ir val-
ku. Atsišauksiuems iš tolaus per laiškus
suteikia daktarišką rodą dovanai. Atėjū-
siems į ofisą ištiria geriausiai ligas ir duoda
savo gyduoles už menką užmokestį. Jis tu-
ri gerą medikaliską praktiką, kaip tai: pa-
baigęs Medikaliską Universitetą, buvo mies-
tavu daktaru mieste Indianapolis, Ind. ir tu-
rėjo praktišką mokslą didžioje mokykloje
The New York Post Graduate
Medical School and Hospital. Da-
bar gydo visokias ligas su gyduolėmis, da-
rimu operacijų ir su elektra.

PASARGA:

Jeigu misliji gydytis per laišką, tai šaukis tiesiog pas mane, nes aš, bada-
mas lietuvis, supranti kalbą ir jusi rašymą. Kas iš to, jeigu atsišauksi per
laišką pas kokią svetimitančio daktaro, juk jis jusi kalbos nesupras ir jusi
laiško neperskaitys. Teisybė, toksai daktaras atsius jums keliais buteliu su
farbuotu žistu vandeniu, kuris jums nei blogo nei gero nepadarys, o užmokest-
į atims, kaip ir už tikras gyduoles. Užtai nematyk darmais savo sunkiai už-
procevočius pinigus. Aš nelaukau savo ofise nei tūmočiu nei raštinku ir nei
aptiekoriu. Jei kas atsišaukia laišku pas mane, tai aš pats perskaitysi tą laišką,
ištirtu ligą ir jeigu reikalinga, tai tada pasiunčiu gyduoles.

Turiu šimtus padekavonių. Kelias čionai talpinu:
Aš, Juozapas Svilba, 1011 Carlton st., Philadelphia, Pa., daug daktaru at-
lankiau, o nei vienas negalėjo manęs išgydyti, bet daktaras Ignotus Stankus
su pagalba X-ray mane išgydė. Istaru širdinga ačiū.

Petras Salius, 29 Green Place, Campello, Mass., taip rašo: Mano moteris li-
gai sirgo ir išgydyti jos negalėjo. Ji turėjo kosulį, skriaplavimą, skaudėjimą
pasirdžių ir krutinėje. Kuomet atsišaukiau pas daktarą Ignotą Stanku ir šitai
jis išgydė mano moterį su pirmu pasiuntimu gyduolu. Dabar didžiai širdin-
gai ačiū už geras gyduoles. Dieve duok jam ilgą amžių, kad galėtų ir kitus
sergančius gelbėti.

Iš Brooklyn, N. Y., 38 So. 2-nd st. Mane išgydė daktaras Stankus nuo iš-
bėrimo veido, slinkimo planku, greito supykimo ir išsėgio. Julė Dailidienutė.
Tos padekavonės yra įdėtos su paveldimu pačiu pacientu.

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.

1210 So. Broad st., - Philadelphia, Pa.

Ofiso Nuo 9 iki 11 dienas, nuo 2 iki 4 po pietų ir nuo 7 iki 8 vakare.
valandos Nedėliomis nuo 10 iki 3 val. po pietu.

BUKIE VYRAS

RUPTURA,
VARICOCELE,
PRAPUOLUS PAJEGAS,
UŽTRUCINTAS KRAUJIAS.

BUKIE

Išzmingingas

Likie sveikas

DR. O'MALLEY BUDAS

Visados išgydo!
Išbandyta per 30 dienų!
Be peilio ir vaistų!
Išraso per mene!
Naudojamas tik mano ofise!

PRASARGA: Darbininkai kurie pas
mane dirdo, gal sakyti, kad jie žino ma-
no methodą ir pagal jį gydo be operaci-
jos, jie gal ir pamėgdžioja mano raštus.
Bet randasi tik Vincas Dr. O'Malley
Budas ir naudojimas tik Mano Office.

Aš nedruokuoju jokių gramatų Ligonių
kadangi atsilankymas į mano Office pa-
rodys jums, kad turio daugybę Grama-
tų nuo Ligonių iš visu šalių pasaulės,
kurie tapo išgydinti
Prisiųsk 2c. morkę už knygtę pada-
biną paveiksliu apie Rupturą.

Dr. Alex'r O'Malley
158 S. Washington St.
Wilkes-Barre, Pa.

Gliama susikabēt lietuviška-jenkiškai.

ATDARYTA

Didžiausias pasaulėje teatras.

Hippodromas ant aštunto sezono
su visais naujais lošimais, kurie vady-
sis „Under Many Flags“ (Po daugeliu
vėliavų). Šis naujas veikalas peržiū-
retas per Arthur Voegtlin; Stage gru-
pavimas ir muzika vedama Mr. Wm.
J. Wilson; drama rašyta ir stačius per
Mr. Carroll Fleming. Muzika prista-
tyta per Mr. Manuel Klein. Scena da-
ro neišpasakytą įtekmę Voegtlin, ku-
rio namas pasigarsinęs kaip augščiaus-
ias lošimo namas New Yorke ir ge-
riausia turistis intekmę. Per visą va-
sarą daugybė žmonių dirbo ant šio gar-
saus teatro prirėngimo po priežiūrą
Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai
daugybė žemių bus perstatoma su at-
lankymu visokių žemo su p. laikymu
muzikos prie kiekvienos šalies. Pen-
kiolika scenų ir baletų susideda į „Flo-
wers of the Nations“ (Tantų gėlės),
bus rōdoma ir visas parodymas naujas.

SIMON KALAN,
110 Grand Str. HOBOKEN, N. J.

Atyda visiems keliaujantiems LIETUVON.

Kurie keliaujate į Lietuvą gali-
te pas mane gauti nakvynes ir
palydžiu ant laivo, nes tik keli
blokai iki prieplaukų. Laikau

HOTELI,

reikale kreipkitės pas savo tauti-
tietį, vietoje kad pas kokius žy-
dus, o visame busit užkandinti.

SIMON KALAN,
110 Grand Str. HOBOKEN, N. J.

GERA PROGA!

Gramatika angliškos kalbos mo-
kytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00
Vaikų Draugas arba kaip
mokytis skaityti ir rašyti be
mokytojo..... 15c
Naujas Budas mokytis rašyti
be mokytojo..... 10c
Aritmetika mokinimuisi ro-
kundų, su paveikslais (apda-
ryta)..... 35c
Viso \$1.00
Kas atsiųs iškirpęs šitą apgarsi-
nimą iš „Vienybės Lietuvninkų“
ir \$1.00 per money orderį, tai gaus
visas 4 knygas 60c pigiau.
P. Mikolainis
Box 62 New York City

PIRMAS
LIETUVIŠKAS
Fotografistas
ir Maliorius
Geras darbas.
Vidutiniška čienia.
G. BENSON,
328 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Dalina Turta

Sveikatą ir Durtumą DOVANAI!
7,000 egzempliorių tos garsios knygos
„DAKTARAS“!

Kiekvienas aptuēs tą knygą, kuris tik at-
siųs kelių stambų už prisijuntimo kaštus.
TA KNYGA kiekvienam reikalinga,
kaip jaunam, teip senam, žemotiems ir ne-
vedusiems, vyrams ir moterims; ji būtina
reikalinga turēt kiekvienam užaugusiam
žetuviai kaip Amerikoje, teip Canadaj,
Anglijoj ir Lietuvoje, biznieriems ir vi-
siems darbinin-
kam žmonėms!

Kad eis ne-
sveikas, ir va-
gina kokios sil-
pnybės, bet nori
pasiluosuoti
nuo ligos jungo,
kad nereikėtų
vilkti, tad atsi-
šauk lietuviš-
koje kalboje.

NORS GYDEISI su kokiais pa-
tentuotais vaistais, arba bobikiškais
daktaravimais kaip ir pas šundaktarus
lupikus gydytojus, kurie nupiešia didelius
pinigus, o ligą dar labiau užsėdina ir ar-
šiau padaro!

BET NENUSIMINK,
kad jau buk yra neišgydoma liga. Tikram
moksliškam specialistui daktarui ir pa-
niausias ligos yra išgydomos. Jei tik tei-
sintai nori būti išgydytas, tad kreipkis žo-
džiu ar raštu klausiant rodos prie:

PHILADELPHIOS M. KLINIKO.

Jeigu Klinikos daktaras specializai-
si pripažins, kad Jave gali išgydyti, tad gal
tikėti, jog aptuēs tuo profesionališko
daktaro gydymą ir priatiktas, speciališ-
kai sutalysas liekarnas, kurios kaip tuk-
stancius teip ir tave gal paliosuoti nuo
ligos jungo. Šviežiai užpuolusių arba ir
išsenėtų visokių ligų, teip pat nuo: išbė-
rimo spuogais, niežėjimo kuno, negero
kraujo, silpnų ir nesteikų nerų, skaudė-
jimo ir svajimo galvos, medirimo ir už-
kietėjimo vidurių. Nuo sauzagyvis šėklos
nubėgimo, nerimast, neruo abono ir ly-
tikio nusilpėjimo, skaudėjimo strėnos,
kolose bei rankose ir sgaruose; kosėjimo,
skreplavimo—bronchitas, visokių slogų,
inkstų ir užsikrečimų paslapčių ligų ir
kitų, kurios tik varginimai žmonių už-
puola, visas išgydomas ligas. BE PEI-
LIO. BE OPERACIJOS.

UŽ TAI PHILAD. M. Klinika geriau ir
greičiau už kitus teisingai visokias ligas
gali išgydyti, kad vartoją kiekvienam li-
goniui specialiskai sutalysas liekarnas iš
maujanų ir seniausių, didžiausių moks-
linių profesorų ir visus medicamentų.
PHILADELPHIOS M. Klinika yra oficiali-
škai paties gubernatoriūs legalizuota.
VYRAI ir MOTERIS, reikalaudami
kokios nors rodos, atneamt arba rašant vi-
sada adresuot teik teip:

The PHILADELPHIA M. CLINIC

1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.

Atoimantiems asabiškai ofiso valandos
yra šios:

Nuo 10.15 rytų iki 4 po piet. Nedėl. nuo
10 iki 3. Utarn. ir Pėtn. nuo 6 iki 8 vak.

LIETUVIŠKA APTIEKA

Sveikata Brangiausias Žmogaus Turtas.
Jan nuo keliolikos metų Brooklyn-New York gyvuoja Vienatinė ir Didžiausia LIETUVIŠKA
APTEIKA Provizorius VINCO J. DAUNOROS, kurios tikslu yra apsaugoti savo vientaučias
nuo visokių apgavikų ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekingomis gyduolėmis nuo
visokių ligų ir kuno silpnųjų.

Table listing various medicines and their prices, including Kraujo Valytojas, Gyvasties Balsamas, Nervų Stiprintojas, etc.

Specijališkai tikrai lietuviška Trejanka arba Trejos Devynerios 25c
Taip pat iš Lietuvos pargabentoms visokios Lietuviškos gydančios žolės, šaknis ir t. t., kokios
tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

VINCAS J. DAUNORA

229 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Rusiškas progresyviškas laikraštis
"Russkoe Slovo"
Leidžiamas du kartus per savaitę, redaguojamas J. K. Okuncovo.
Kaina metams \$2.00.
Užrubežiuose, Kanadoje ir New York \$3.00.
Prie regakcijos randasi visokių knygų knygynas ir atliekami
visi spaudos darbai.
Antrašas: Russkoe Slovo
108 E. 12th St. New York, N. Y.

Telephone 2427 Greenpoint

VIENTATINĖ IR SENIAUSIA LIETUVIŠKA

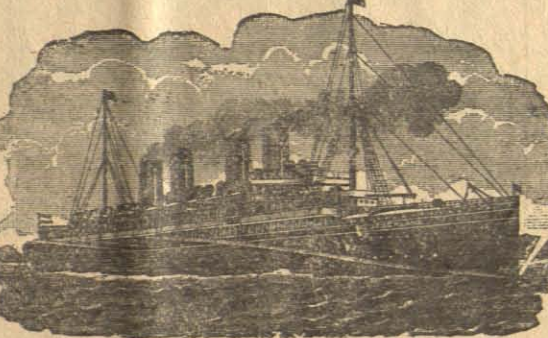
AGENTURA

Parduodam Szifkortes ir siuncziam pinigus.

Jan nuo 1886 metų, kaip parduodam ŠIFKORTES keliaujantiems į Lietuvą arba norin-
tiems parsikviesti iš Lietuvos savo gimines ar pažinstamus į Ameriką, visados parduodam Šifkor-
tes kuoteisingiausia į kur tik nori, ant greičiausių, ir geriausių LAIVŲ už prieinamą prekę. Ku-
rie pas mūs pirkę Šifkortes, kelionėje neturėjo nė jokie klapato; per tai, kad mes visados suteikiame
keleiviams geriausias patarimus, kaip turi keleivis apsaugot nuo apgavysčių. Priegtam padarome
reikalingas popieras pas konsulį dėl perėjimo per rubežį.
Taigi reikalaujant ŠIFKORČIŲ — malonėkit kreiptis prie mūsų, o busit kuogeriausia
aprupinti visame.
Ofiso valandos:
Šiokioms dienoms nuo 8 ryto iki 9 val. vakare.
Šventoms dienoms nuo 9 ryto iki 3 val. po piet.

PINIGUS SIUNCZIAM IR ISZMAINOM.

Siunciname pinigus į visas
svieto dalis saugiai, greitai ir
pagal pinigų kursą.
Teipgi išmainom ant ruskų
ir vokiškų.
Parduodam Tikietus ant
selezinkelių į pietines ir va-
zarines valstijas.
Persiunčiam potografijas į
Lietuvą ir užregistruojam
laiškus.

Padarom aktus rejentalus
dėlei žemės ir kitokių prik-
lausančių savasčių. Tą viską
darom su Konsulio palindijimi-
nu.
Užsiimame provomis Euro-
piškomis ir Amerikoniskoms
iškolektavojime mokesčių.
Darom davierntastis, išjieš-
kom dales Lietuvoje ir ati-
mam į Ameriką.

"VIENYBE LIETUVNINKU"

Seniasias Lietuviu Laikraštis Amerikoje. Įkurtas 1886 mete.
Išeina kas Seređa. Užsirašant „Vienybę Lietuvninkų“ Amerikoje prekinoja metams \$2.00,
pusei metų \$1.00. Užrubežiuose prekinoja metams \$3.00, pusei metų \$1.50.
Teipogi spausdinam visokias knygas, konstitucijas, bilas, plakatus ir tikietus baliams, popieras
laikams rašyt ir kitokius spandos dalykus. darbą atliekam greitai ir pigiai.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVE VISOKIU KNYGU.

Čia visokias knygas galima gaut, kokios tik yra išėję iš po spaudos, kaip svietiškas teip ir
maldų knygas. Žodynų, gramatikų, rankvedžių, Biblijų ir t. t.

J. J. Pauksztis ir K. Brazys,

120-124 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Pigiausias kainos. Didžiausia apsauga \$100.000

Skaitykite atydziai! Nesiduokite apgautinėt triukšmingiems ir melagingiems Agentų apgarsinimams. Jeigu kuris sako jogei kame nors Jus užtikrina, paklauskite apgaviko, kuomi užtikrina ir kur jo gvarancija? Atsakomasis Agentas ir bankierius sudeda gvaranciją į Valstijos kasa. Pirm negu pavesite savo pinigų taupinimui arba pasitūtimui Tėvynėn, pasiteiraukite kaip ir kuomi užtikrina Jūsų sunkiai uždirbta skatiką. Sudėjan Valstijos kason Simta tukstančių dolerių kaipo užtikrinimą Jums. Įsitėminkite, jogei netikrojo bankieriaus reik lenktis. Jūsų patarnavimams yra senas datyrusis Agentas, kuris: Siunčia 50 rub. už \$26.15, 100 rub. už \$51.90, 500 rub. už 259.40, 1000 rub. už \$518.00. Parduoda laivakortes į Eurodą ir į Ameriką. Padaro kontraktus ir įgaliojimus (daviernastis) visą tą atlieka pigiai atsakančiai ir greitai. Reikalaukite pinigų kurso ir laivakorėjų kainų. Atsakinėju greitai, o patarnimai dykai.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington st. NEW YORK.

Pigiausias kainos. Didžiausia apsauga \$100.000

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis
Lietuviškas graborius.
Išbalsamuotojas ir laidotuvų Direktorius. Karietos laidotuvėms, vesiloms ir krikštynoms.
Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

Telephone 854 W. Williamsburgh.
Williamsburgh BATHS.
F. TEITELBAUM, savininkas.
Rusiškos ir Turkiškos
PIRTYS
274 South First Street, (tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave.) BROOKLYN, N. Y.
Perėjo in naujas rankas ir viskas gerai prižiurima. Užeikite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00
Bennett Typewriter yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutę. Padaryta iš labai tvirtu plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra neiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

ZMIJEČZNIK
RATTLESNAKE LINIMENT

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERSALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.
Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigėbėti, neįeškok rodos pas kokius mokintus žydellus ar kryžiuskios savo priepuoli, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locon vienantų reikalau-damas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas
ALBERTA G. GROBLEVSKI
Plymouth, Pa.
garsų dirbėja „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių“, o persitikrinsi, kad neįsikeisai veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto cento.
Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tikta randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moter.
„Lenkiškai-Lietuviški“ vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!
Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.
Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagalbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laišku, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:
Albertas G. Groblevskis
Chr. Elm and Main Sts. Plymouth, Pa.

SAULE
Du-kart nedėlinis laikraštis
Magiasias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.
KASNA kas UTARNINKA ir PĖTNYČIA
Prenumerata kaštuoja:
Amerikoj Ant viso meto \$2.50
Ant pusės meto \$1.25
Ant ketverčio meto 65c.
EURO-ROSIJOJE ir Lietuvoje \$3.50
POJE Anglijoje ir Skotlandijoje 15 sh.
Prusose 15 markų.

Tel. 2334 Greenpoint.
PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS pas PETRA A. DRAUGELI.
Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvėpentis cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir vesilių. Nepamiršk šios atsakančios vietos, o busit užganėdinti.
73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

MĖNESINIS RAŠTAS
Linksma Valanda
KASNA APIE 15 D. KOŽNO MĖNESIO.
Talpinasi visokių grašių Istorijų, Pasakų, ir t. t.
PRENUMERATA:
Amerikoj ant viso meto tik \$1.
Rosijoje \$1.50. Anglijoje 7 sh.
Prusose 7 mk.
Kas užsirašo „SAULĖ“ ir „LINKSMA VALANDA“ ir pilnai užsimoka, gaus abu raštu gauna per visą metą už \$3 in Ameriką, in Rosiją \$4.50, in Angliją 7 sh. Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANA Kalendorių.
W. D. Boczkowski & Co.
522-522 W. South St. MAHANAY CITY, PA.

Teisingiausia Lietuvizska Agentura
PARDUODU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.
SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija \$30.000.)
Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo juos sugražinu.
PIRMOS KLIASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikliausi visoki gerimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.
P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

KINEMOTOGRAFU KRAUTUVE.
Pirmutinė Lietuviška Krautuvė Judančių Paveikslų Amerikoj.
Užlaikome visokių gatunkų APERATUS. Parduodam ir randavojam labai pigiai su visokiais Elektrikiniais ir Gaziniais intaisais naujausios mados. Į Stak užlaikome suvirš 1.000 ratų filmos. Importuotų iš visų šalių svieto, specialiaškai turime padarg daug Lietuviškų Ilustracijų dėl Dainų, Deklamacijų, Referatų ir Pralekčių, dirbam ant orderių labai pigiai. Kuris užsimat arba nori užsimat šiuomi bizniu, reikalaujanti pagalbos šauktėtis prie:
American Film Exchange.
A. T. Račiūnas Mgr.
630 Halsey Str., Brooklyn, N. Y.
Phone 3536 W. Bedford.

"No Work-No Pay" The Workingman's Problem
Jis tik įsenino šaltį ir paskui turejo gulėti per savaites
DR. RICHTER'IO Pain-Expelleris
prašalys pavojingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Žiūrėk ant Inkaro ir vardo ant dėžutės.
F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

Nepamiršk Tautiško Namol!
Erta, daili salė mitingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.
TAI LIETUVIŲ UZEIGA.
A. RAVUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

THE LACKAWANNA
Panzankiausei geležinkelei Europon Relianjantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų, Nebranjai perdavinėja vagonų ir perveža pasveiterius.
The Road of Anthracite
(Kietųjų auglinių kelias).
Trumpiasios keliai į Buffalo, Tiesiai į Seranton ir Anglij Sritį. Tiesiai New York ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tiesiai New York, Chicago ir Valary keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New York, St. Louis ir Plovakarų, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susisėsimas.
Svarbesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimų, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:
George A. Cullen, Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

Telephone 2762 Greenpoint
Daktaras Brandšteinas
Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą.
103 So. 2-nd Str., kamps Berry Str.
Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chroniškių (išsėsenėjusių).
Valandos priėmimo ligonių: Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.

PATENTS
promptly obtained OR NO FEE Trade-Marks, Caveats, Coerchits and Labels registered. TWENTY YEARS PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo, for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell patents. What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. Address:
H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Willson Bldg. WASHINGTON, D. C.

PUIKUS HOTELIS Andriaus Milišausko
Visada šaltus alus, skani arielka, velius, porteris, visoki vynai ir kvėpianti cigarai.
Lietuviai vietiniai ir atvažiavė iš kitur, nepamiršk šios puikios vietos.
16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypa

Bischoff's Banking House
287 Broadway Kampas Reade Gatvės
New York N. Y. Telefonas: Worth 2822

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai būtų greitai atlikti, tegu atsišaukia **Seniasį Bankinį Namą, Uždėtą 1848 m.** \$100.000 (simtas tukstančių dolerių) yra mūsų kaucija sudėta į rėdišką kasą. Pinigus siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų kraštų išmalnome pagal kursą. Pinigus primame ant procento ir iškuodame ant paroklavimo. Siptortes parfoadame ant geriausių garlaivų visų Linijų ir iš Krajus už pigiausią kainą. Pasportus dėl keliaujančių į Krajų parpuname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rejalitiskas popieras su palidijimu Konsulo. Atjėškokijm dailų atliekame kuotelsingianiai.
Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte. Subatoje iki 8 val. vakare.

H. B. ROSENSON,
1103 W. Wmbsburgh
817-819 Grand St., BROOKLYN, N. Y.

PRIETELAI LIETUVIAI!
12 dideliu ir 12 mažu.

VISIEMS DEL GEROVES!
Mūsų viengėčiai skaito visokius raštus, kaip menkesnių, taip ir geresnių rašytojų, bet tankiai atsitaifė, kad randasi suvisai nesuprantami žodžiai, kurių tam tikro vadovėlio jodu būdu negalima suprasti. Todėl mes kiekvienam patarnime nusipirkti Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėlių, kuris skaitytojui gali labai daug pagėbėti, susitėsus nesuprantamus žodžius. Kaina tik 35 cent. Galima gaut pas:
J. J. PAUKSTIS Co.
120 Grand s. Brooklyn N. Y.

14 metų senas laikraštis
KATALIKAS

Išėina kas Ketvergą, Chicago, Ill.
Laikraštis "Katalikas" 12-kos puslapių, didžiausio formato, redaguojamas geriausių redaktorių, talpina raštus geriausių raštinių ir visuomet telpa visokių žinių iš Didžiosios Lietuvos, Prusų arba Mažosios Lietuvos, Amerikos ir abėnai iš viso pasviečio.
"Kataliko" prenumerata Suvenytose Valstijose Šiaurinės Amerikos:
Metams \$2.00, pusei metų \$1.00
Kanadoj ir Meksike:—
Metams \$3.00, pusei metų \$1.50
Rosijoje, Lietuvoj ir kitose užrubežinėse viešpatystėse:
Metams \$3.00, pusei metų \$1.50
Užsirašyti "Kataliką" galima kiekviename laike.
Užsirašant "Kataliką" reikia drauge ir prenumeratą siųsti per pačto Money Orderį arba pinigų registruotam laišku ant išleistojo rankų, adresuojant šiteip:
J. M. TANANEVICZIA
3249-53 S. Morgan St., Chicago, Ill.
Rašykite tuojaus, o gausite vieną "Kataliko" numerį ant pažiuros veltui.

Rusizskai Amerikonizska Linija. Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.
8 d. į Rotterdamą 11 dienų į Liepoją Išplaukimas iš New Yorko.
III klasa \$31 III klasa \$33 Kursk Nov. 30th Czar Dec. 14th
II " 45 II " 50 Birma Dec. 7th
I " 60 I " 70
Dėl smulkesnių žinių kreipkitės in mūsų agentus ir centrališką kontorą **A. E. JOHNSON & CO.** General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

W. SLOMINSKA
Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais
ant Kosėiškios Parodos už rupestingą ir artistiską išdirbimą
KARUNŲ, ŠARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAŽLŲ IR TEIP TOLIAUS.
Turiu už garbę apreiškiti guodintiems Kunigams ir guodotinoms Drangystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIAUSIAI IR GERIAUSIAI**, nes per daugelį metų užsilmdama išdirbiniais igiljau geriausiajį praktikę ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.
Su guodone
W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

GERIAUSIA UZEIGA LIETUVIAMS
— pas —
Jona Kulboka
SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA, VISOKI VYNAI, KVEPIANTI CIGARAI.
74 Grand st., Brooklyn, N. Y. (kamps Wythe ave.)

Jonas S. Lopatto
Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaigęs Pennsylvanijos Universitetą), užsilma vartymu projų visuose teismuose.
Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENNA.
Office Phone Peoples 37
" Bell 47
Residence Peoples 1100

ATYDAI KRIAUCIUM!
Lietuviška knyga, kirpimui viršikių drabužių, su 25 braižiniais ir 15 paveikslais, 50 pusl. Prekė \$4.00. Tokia pat knyga—moteriškių drabužių. Prekė \$4.00.
Užsakant abi sykiu, prekė \$7.00.
Sitos knygos yra tikrai, ką turi žinoti geras kriauciūns. Neturėjimas drauge šių knygų,—reikia nustuminti nuo savęs geresnio uždarbio ir pasekmes pramonystėje.
Duođu Lėkeijas Kirpimni.
Pinigus siųsti per "Money Order". Reikalaujant atsakymo visados priglauti už 2c. Stamp
J. TOPILIS
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.